

URBANO PODRUČJE VINKOVCI

Strategija razvoja urbanog područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027.

VINKOVCI OTOK ANDRIJAŠEVCI IVANKOVO JARMINA NIJEMCI NUŠTAR
PRIVLAKA STARI JANKOVCI STARI MIKANOVCI VOĐINCI

Nacrt 15.2.2023.

nacrt

Sadržaj

1	Uvod.....	6
2	Područje obuhvata Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci	7
2.1	Teritorijalni obuhvat.....	7
2.2	Teritorijalni kontekst.....	9
2.2.1	Glavne značajke urbanog područja	9
2.2.2	Socio ekonomski profil.....	12
2.2.3	Urbano područje Vinkovci u širem razvojnom kontekstu.....	36
3	Partneri u pripremi i provedbi Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci	38
4	Srednjoročna vizija razvoja	40
5	Razvojne potrebe i potencijali.....	40
5.1	Uvod	40
5.2	Društvo.....	42
5.3	Gospodarstvo.....	44
5.4	Urbano okruženje.....	46
5.5	Zaključak SWOT analize – mogući razvojni scenariji.....	48
5.6	Identifikacija razvojnih potreba putem inicijalne baze projekata SRUPVK	50
5.6.1	Uvod.....	50
5.6.2	Osnovne karakteristike inicijalne baze projekata.....	51
5.6.3	Tematska orijentacija projekata u inicijalnoj bazi.....	53
6	Integrirani pristup rješavanju razvojnih potreba	58
6.1	Opis integriranih teritorijalnih ulaganja.....	58
6.2	Doprinos ITU mehanizma provedbi SRUP-a: međuovisnost SRUP-a i ITU mehanizma	59
6.3	Opis sektorske i teritorijalne integracije kroz ITU mehanizam	62
6.4	Opis strateške relevantnosti kroz ITU mehanizam.....	62
6.5	Opis sustava provedbe ITU mehanizma.....	64
7	Strateška usklađenost.....	66
7.1	Uvod	66
7.2	Usklađenost sa strateškim dokumentima EU razine.....	68
7.2.1	EU teritorijalna Agenda 2030.....	68
7.2.2	Povelja iz Leipziga za održive europske gradove.....	68
7.2.3	Urbana Agenda.....	69
7.2.4	Europski zeleni plan.....	70
7.2.5	Višegodišnji financijski okvir EU za razdoblje 2021. – 2027.....	71
7.3	Usklađenost sa strateškim dokumentima nacionalne i regionalne razine	72
7.4	Ostali strateški dokumenti	76
7.4.1	Nacionalna razina	76
7.4.2	Lokalna razina.....	78
8	Prioriteti javne politike u srednjoročnom razdoblju	85
8.1.1	Demografija i društvena kohezija.....	85
8.1.2	Gospodarstvo.....	85
8.1.3	Urbani okoliš, komunalna i društvena infrastruktura.....	86
9	Posebni ciljevi i pokazatelji ishoda.....	87
9.1	Shematski i komparativni prikaz strategije SRUP-a.....	87
9.2	Opis posebnih ciljeva	89

10 Projekti od strateškog značaja.....	98
10.1 Opisi projekata	99
10.2 Terminski plan provedbe strateških projekata	108
11 Indikativni financijski plan	109
12 Okvir za praćenje i vrednovanje	113
12.1 Praćenje provedbe	113
12.2 Vrednovanje SRUP-a	114
12.2.1 Prethodno vrednovanje.....	114
12.2.2 Vrednovanje tijekom provedbe SRUP-a.....	114
12.2.3 Vrednovanje nakon provedbe SRUP-a	117
13 Prilozi.....	119

Popis tablica, slika i grafikona

Tablica 1 Struktura naseljenosti – veličina naselja UPVK.....	11
Tablica 2 Broj naselja, gustoća stanovnika i broj stanovnika u centralnom naselju JLS-ova koji čine UPVK.....	11
Tablica 3 Broj stanovnika u RH, VSŽ i UPVK prema Popisima stanovništva 2001., 2011. i 2021.	13
Tablica 4 Demografski pokazatelji starenja stanovništva u RH, VSŽ i UPVK prema Popisima 2001., 2011. i 2021.....	13
Tablica 5. Standardizirane vrijednosti prosječnog dohotka po stanovniku u odnosu na nacionalni prosjek.....	15
Tablica 6. Osnovni pokazatelji pruženih zdravstvenih usluga u 2019. godini	16
Tablica 7 Studenti upisani i studenti koji su diplomirali na stručnom i sveučilišnom studiju prema prebivalištu, UPVK i VSŽ, 2011. – 2020.	17
Tablica 8 Broj studenata i broj diplomanata s područja UPVK na tisuću stanovnika, 2011. i 2021.....	17
Tablica 9. Ustanove predškolskog odgoja, upisana/neupisana djeca i zaposleni 2011.-2021. godine na teritorijalnom obuhvatu urbanog područja Vinkovci	21
Tablica 10. Broj prodanih rezidencijalnih nekretnina u Vukovarsko-srijemskoj županiji po godinama .	22
Tablica 11 Osiguranici obveznog mirovinskog osiguranja (stanje na dan 31.12.)	23
Tablica 12 <i>Osnovni financijski rezultati poduzetnika urbanog područja Vinkovci 2016.-2020.</i>	25
Tablica 13 Poduzetničke potporne institucije na teritoriju UPVK	26
Tablica 14 Pregled uloga i odgovornosti u procesu izrade i provedbe SRUP-a Vinkovci.....	39
Tablica 15 Broj i vrijednost projekata inicijalne baze po planskim domenama	57
Tablica 16. Planirana ulaganja kroz ITU mehanizam prema ciljevima i mjerama SRUP-a.....	59
Tablica 17: Doprinos projekata koji će se financirati putem ITU mehanizma ostvarenju učinaka ITU specifičnih ciljeva.....	61

Tablica 18 Vrste strateških akata prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske	66
Tablica 19 Planski dokumenti politike regionalnoga razvoja prema Zakonu o regionalnom razvoju	67
Tablica 20 Prostorno planska dokumentacija prema Zakonu o prostornom uređenju.....	67
Tablica 21 Strateški ciljevi NRS i posebni ciljevi SRUPVK	72
Tablica 22 Prikaz strateških usmjerenja prostornog razvoja Republike Hrvatske s korelacijom u odnosu na SRUPVK 2021. -2027	78
Tablica 23 Lokalne razvojne strategije JLS-ova koji čine UPVK – komparativni prikaz strateških ciljeva i prioriteta.....	79
Tablica 24 Strategija SRUP-a: posebni ciljevi u odnosu na Plan razvoja VSŽ i ITP.....	88
Tablica 25 Okvirni terminski plan provedbe strateških projekata Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.	
Tablica 26 Sažeti financijski plan Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.	
Tablica 27 Pokazatelji na razini posebnih ciljeva i mjera SRUP-a	117
Tablica 28 Sažeti prikaz dionika i uloga u procesu praćenja i vrednovanja SRUP-a Vinkovci	117
Slika 1 Prostorni obuhvat Urbanog područja Vinkovci	8
Slika 2 Glavni cestovni i željeznički pravci na području UPVK.....	10
Slika 3 Vinkovački kraj.....	28
Slika 4 Dostupnost nepokretnog širokopojasnog pristupa internetu na području Vinkovaca	35
Slika 5 Broj i vrijednost projekata u inicijalnoj bazi, po JLS.....	51
Slika 6 Područje utjecaja i veličina projekata u inicijalnoj bazi	53
Slika 7 Sektorska klasifikacija projekata u inicijalnoj bazi	55
Slika 8 Klasifikacija projekata u inicijalnoj bazi prema specifičnim ciljevima NRS 2030.	55
Slika 9 Europski zeleni plan.....	70
Slika 10 Strateški okvir razvoja Grada Vinkovaca (Provedbeni program Grada Vinkovaca za razdoblje 2021.-2025.)	83
Slika 11 Shematski prikaz strategije SRUP Vinkovci	87
Grafikon 1. Broj upisanih učenika i broj nastavnika u srednjim školama Grada Vinkovci.....	19
Grafikon 2. Broj upisanih učenika i broj zaposlenih u osnovnim školama teritorijalnog obuhvata SRUP Vinkovci	20
Grafikon 3 Bruto domaći proizvod Vukovarsko-srijemske županije	23
Grafikon 4 Kretanje ukupnog broja nezaposlenih u urbanom području Vinkovci.....	24
Grafikon 5 Dolasci i noćenja turista 2016.-2020. na području UPVK.....	27

načrt

Popis kratica

CZSS	Centar za socijalnu skrb
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
ITP	Integrirani teritorijalni program 2021. - 2027.
ITU	Integrirana teritorijalna ulaganja
JLP(R)S	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
JLS	Jedinica lokalne samouprave
MRRFEU	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
NRS	Nacionalna razvojna strategija
PP	Prostorni plan
PTOO	Posredničko tijelo za odabir operacija
SRUPVK	Strategija razvoja urbanog područja Vinkovci
VSŽ	Vukovarsko srijemska županija
UPVK / UP	Urbano područje Vinkovci / Urbano područje

1 Uvod

Strategija razvoja urbanog područja Vinkovci (SRUPVK) izrađuje se sukladno Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja (dalje u tekstu: Smjernice) Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) kao tijela nadležnog za politiku urbanoga razvoja i koordinaciju provedbe mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU) u Republici Hrvatskoj. ITU mehanizam se, na temelju EU regulative i nacionalnog zakonodavstva, u novom financijskom razdoblju 2021. - 2027. planira provoditi u svim gradovima koji prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi imaju status velikog grada, što uključuje i Grad Vinkovce. Teritorijalna strategija kao akt strateškog planiranja koji definira opće ciljeve razvoja urbanog područja, prihvaćena od strane predstavničkih tijela svih uključenih jedinica lokalne samouprave (JLS) jedan je od preduvjeta za korištenje ITU mehanizma.

Osim što predstavlja formalni preduvjet za pristup ITU mehanizmu, **svrha Strategije razvoja urbanog područja** je koordinirati i artikulirati različite razvojne potrebe, zahtjeve u prostoru i mjere javne politike kako bi se izbjegli eventualni konflikti i neučinkovitosti, odnosno potencirali pozitivni i komplementarni učinci pojedinih intervencija. Kao takva, Strategija urbanog područja je u širem smislu jedan od alata za postizanje ravnomjernijeg regionalnog, odnosno policentričnog razvoja Republike Hrvatske koji podrazumijeva razvitak optimalne mreže naselja usmjeravanjem gospodarskih djelatnosti i urbanotvornih funkcija čime se podržava razvoj ostalih gradskih i ruralnih naselja koji za to imaju nužne preduvjete.

Metodološki, izrade Strategije utemeljena je na dobroj planerskoj praksi i Smjernicama MRRFEU, odnosno **integriranom teritorijalnom pristupu** koji podrazumijeva tematsku i prostornu integraciju intervencija i uključenost lokalne zajednice, što drugim riječima znači da je:

- *prostor* u svojoj ukupnosti fizičkih, socijalnih i ekonomskih karakteristika polazište za definiranje potreba, radije nego sektor ili ciljana skupina, i
- da se izrada strategije odvija kroz *mobilizaciju dionika i ciljanih skupina* lokalnih zajednica i njihovo aktivno sudjelovanje u procesu detekcije potreba, formuliranja prioriteta, odabiru rješenja, te njihovoj provedbi. Lokalna zajednica tako postaje aktivni partner izvršnoj vlasti u pokretanju i upravljanju lokalnim teritorijalno-orijentiranim razvojnim intervencijama.

Procesno, izrada Strategije podrazumijeva uobičajene korake strateškog planiranja, koji se ugrubo mogu podijeliti na tri među-ovisne i iterativne faze:

1. Temeljita analiza stanja kako bi se identificirali razvojni izazovi, problemi i potrebe (koristeći alate kao što su socio-ekonomska analiza područja, analiza postojećih strategija i razvojnih programa, identifikacija teritorijalnih potreba izraženih u obliku projektnih prijedloga);
2. Utvrđivanje strateškog pristupa razvojnim izazovima, odnosno hijerarhije mjerljivih razvojnih ciljeva;
3. Operacionalizacija strategije u smislu identifikacije strateških i drugih projekata, organizacije provedbe, praćenja i vrednovanja.

U svakoj od ovih faza, uspješnost procesa strateškog planiranja osigurava se kroz aktivno sudjelovanje dionika koji uključuju predstavnike svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih dionika relevantnih za razvoj urbanog područja, kako je opisano u narednim poglavljima. Operativno, proces izrade SRUPVK trajao je od 2020. do 2022. godine, pod vodstvom Grada Vinkovaca, koji je sjedište urbanog područja i posredničko tijelo za odabir operacija (PTOO) u institucionalnom sustavu provedbe ITU mehanizma u programskom razdoblju 2021. – 2027.

2 Područje obuhvata Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci

2.1 Teritorijalni obuhvat

Urbano područje Vinkovci (UPVK) čini prostorno teritorijalnu cjelinu sastavljenu od ukupno jedanaest jedinica lokalne samouprave:

1. Grad Vinkovci

2. Grad Otok

3. Općina Andrijaševci

4. Općina Ivankovo

5. Općina Jarmina

6. Općina Nijemci

7. Općina Nuštar

8. Općina Privilaka

9. Općina Stari Jankovci

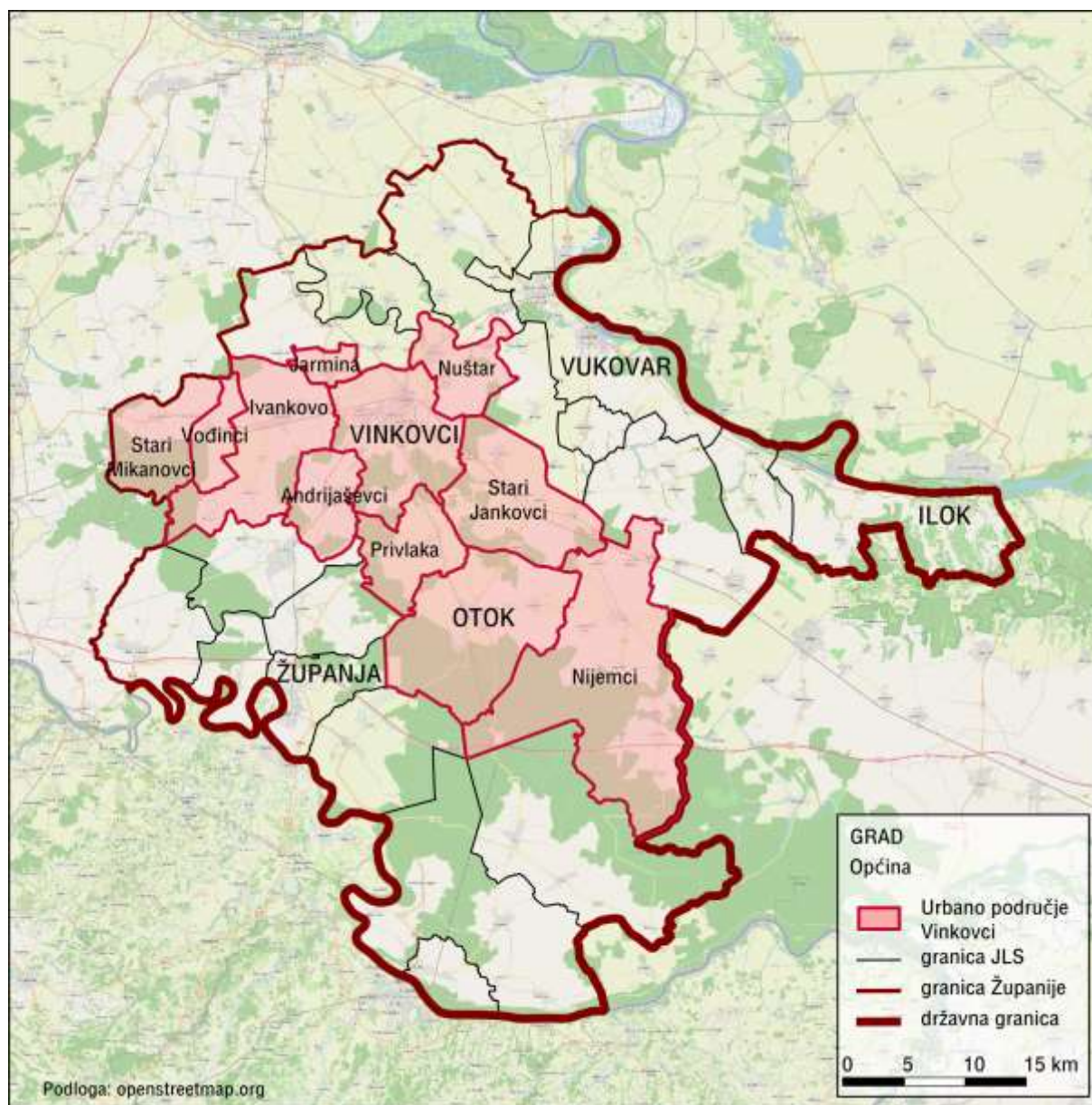
10. Općina Stari Mikanovci

11. Općina Vođinci

Urbano područje Vinkovci dakle, čine dva od pet gradova i devet od dvadesetišest općina Vukovarsko-srijemske županije u kojima po Popisu stanovništva iz 2011. godine živi 44% stanovnika županije (78.973 stanovnika)¹ i koje zauzima 36% površine Županije.

Slika 1 Prostorni obuhvat Urbanog područja Vinkovci

Obuhvat je definiran u skladu s odredbama Smjernica, odnosno temeljem osnovnih i dodatnih kriterija:

- Prostorni kontinuitet - sve jedinice lokalne samouprave u obuhvatu UPVK ispunjavaju ovaj kriterij, odnosno čine cjelinu prostorno i funkcionalno povezanih naselja u središtu koje je grad Vinkovci.
- Kriterij dnevnih migracija zaposlenih u središte urbanog područja od minimalno 30% prema službenim podacima Državnog zavoda za statistiku – ovaj osnovni kriterij ispunjavaju gotovo sve JLS, s izuzetkom Grada Otoka i Općine Nijemci

¹ Prema prvim rezultatima Popisa 2021., na području 11 jedinica lokalne samouprave koje čine UPVK živi 66.038 stanovnika, što je 46% stanovnika županije.

- Grad Otok i Općina Nijemci uključeni su u urbano područje Vinkovci temeljem dodatnih kriterija, kao što su funkcionalna povezanost, udio dnevnih migracija učenika i studenata, zajednička infrastruktura i zajednički integrirani projekti kojima se rješavaju potrebe građana.

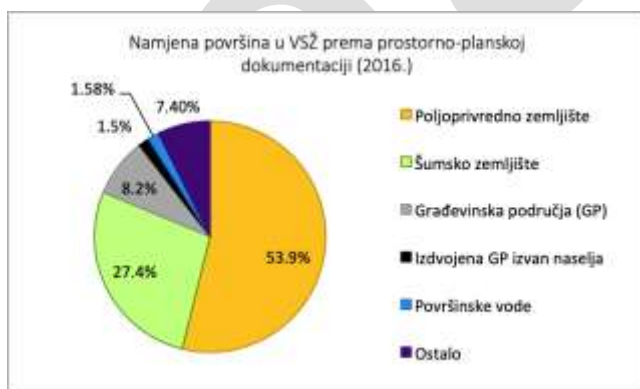
Proceduralno, uspostava urbanog područja slijedila je metodologiju koja je također propisana Smjernicama MRRFEU, a koja podrazumijeva da se urbano područje ustrojava Odlukom predstavničkog tijela grada središta urbanoga područja uz prethodno pribavljeno pozitivno mišljenje predstavničkih tijela svih jedinica lokalne samouprave koje će biti uključene u urbano područje te pozitivnog mišljenja Ministarstva. Konačni prijedlog obuhvata urbanog područja Vinkovci potvrđen je pozitivnim mišljenjem Ministarstva od 09. rujna 2021.godine².

2.2 Teritorijalni kontekst

2.2.1 Glavne značajke urbanog područja

Urbano područje Vinkovci nalazi se na istoku Hrvatske i čini ga jedanaest od trideset i jedne jedinice lokalne samouprave Vukovarsko srijemske županije (VSŽ). Ukupna površina UPVK iznosi 877,7 km² (36% površine Županije), a u njemu prema zadnjem Popisu 2021. godine živi 65.644 stanovnika, ili 46% stanovništva Županije. UPVK obuhvaća dva od pet gradova te 9 od 26 općina VSŽ.

Geografski, urbano područje je smješteno na krajnjem istoku Republike Hrvatske, pri čemu se na području općine Nijemci nalazi i državna granica sa Republikom Srbijom. Područje UPVK proteže se središnjim dijelom Županije od njezine zapadne granice sa Brodsko-posavskom i Osječko-baranjskom županijom, do državne granice na istoku. Istok Hrvatske, pa tako i područje UPVK je ravničarski kraj, dio Panonske nizine i visinske razlike na cijelom području su male – najviša točka u Županiji je Čukala kod Iloka (294 m nadmorske visine), a najniža u Posavini - Spačva (78 m). Radi se dakle o **izrazito nizinskom kraju koji je melioriziran i pogodan za intenzivnu poljoprivrednu obradu**. Područje je i hidrološki bogato, s najvećim rijekama Savom i Dunavom koje omeđuju Županiju na jugu i istoku. Sjeverno od Vinkovaca teče rijeka Vuka koja se ulijeva u Dunav kod Vukovara, a Vinkovci leže na rijeci Bosut koja teče južnije prema Savi s pritokama Beravom, Biđom, Studvom i Spačvom. Uz plodnu prapornu zemlju i rijeke bogate ribom, na višetisućljetnu kontinuiranu naseljenost ovog bogatog kraja utjecale su i mnogobrojne hrastove šume u nekad močvarama bogatom području južnog dijela Vukovarsko - srijemske županije.

Karakter prostora odražava se i u načinu korištenja zemljišta; prema prostorno-planskoj dokumentaciji (PPVSŽ), na površini Županije prevladavaju oranice, voćnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci i šume. **Udio poljoprivrednih površina u površini Županije iznosi čak 54%, a velika većina odnosi se ratarske površine koje su uglavnom melirirane i komasirane.** Glavni proizvodi su pšenica, kukuruz, šećerna repa i soja. **Veliko prirodno bogatstvo čine i sačuvane stare šume** koje

prema prostorno planskoj dokumentaciji pokrivaju površinu od 67.108,60 ha ili 27.4% površine županije. Naročito su poznate šume hrasta lužnjaka pa su tako u spačvanskom šumskom bazenu, južno od UPVK, dva zaštićena šumska područja: Lože kod Županje i Radiševo blizu naselja Vrbanja.

² Klasa: 910-08/21-07/16, Urbr. 538-06-3-1-1/522-21-2 od 09. rujna 2021. g.

Područje UPVK prema prirodno-geografskim osobinama i pripadnosti prostoru panonske ravnice ima glavna obilježja umjereno kontinentalne klime, sa hladnim zimama i toplim ljetima. Ljeta su sunčana i vruća, a zime su hladne i sa snijegom. Prosječna godišnja temperatura iznosi oko 11 °C sa srednjim najtoplijim maksimumom od 29,9 °C i srednjim minimumom od -12,20 °C. Prosječne godišnje padaline kreću se u relativno uskom rasponu, od 650 mm do 800 mm, a najviše padalina ima u proljeće i ljeti.

Prometni i geostrateški položaj Županije pa tako i UPVK određuje podunavski i posavski koridor. Na području Vukovarsko - srijemske županije su važni riječni i kopneni pravci, a križaju se i međunarodni prometni pravci od istoka prema zapadu uz rijeku Savu, te od sjevera preko rijeke Dunava prema Jadranskom moru. Grad Vinkovci je zbog svoj centralnog položaja **glavno prometno čvorište Županije**, a udaljen tek 20 km od glavne autoceste A3 Bregana – Lipovac te 15-ak kilometara od grada Vukovara, s kojim ga spaja državna cesta D55 Županja-Vinkovci-Vukovar. Državnom cestom D518 Vinkovci su spojeni s gradom Osijekom, na cestovnoj udaljenosti od 42 kilometra. Osim ovih prometnih pravaca u smjeru sjever-jug, za unutar županijsku povezanost kao i povezanost urbanog područja Vinkovci, važni su i poprečni prometni pravci, kao što je državna cesta D45 Đakovo – Vinkovci – granični prijelaz Tovarnik koja spaja općine Stari Mikanovci, Vođinci i Ivankovo s Vinkovcima s istočne strane, te općinom Stari Jankovci sa zapadne. Na ovu cestu spaja se i D537 Slakovci-Otok-Vrbanja koja povezuje grad Otok s autocestom A3. Vinkovci su također važno **željezničko čvorište**, kroz kojeg prolazi dvokolosječna elektrificirana pruga za međunarodni promet, Tovarnik – Novska – Zagreb te se račvaju željeznički pravci prema Osijeku i Vukovaru na sjeveru te prema jugu do Županje, odnosno Otoka i dalje do Brčkog i Tuzle u Bosni i Hercegovini. Najbliža međunarodna zračna luka Osijek nalazi se u susjednoj Osječko-baranjskoj županiji, udaljena od Vinkovaca 30 km cestovnim pravcem. Od međunarodnog značaja je i **riječna luka na Dunavu**, u gradu Vukovaru, na 15-ak kilometara istočno od Vinkovaca.

Slika 2 Glavni cestovni i željeznički pravci na području UPVK

Sustav naselja u Vukovarsko - srijemskoj županiji čini 5 gradova, 47 naselja s više od 1000 stanovnika i 33 naselja s manje od 1000 stanovnika. Koncentracijom stanovništva, gospodarske i društvenih aktivnosti gradovi su težišta cjelokupnog razvitka Županije, a prema kategorizaciji središnjih funkcija naselja, u Županiji se nalaze dva veća regionalna središta (Vukovar, Vinkovci), jedno manje

regionalno središte jače razvijenosti (Županja), dva manja regionalna središta slabije razvijenosti (Ilok, Otok) te 26 "područnih i lokalnih središta". Prema samoupravnom statusu, naselja su razvrstana na: velike gradove (Vukovar, Vinkovci), gradove (Otok, Ilok, Županja) i sjedišta općina (26).

Što se strukture naseljenosti užeg područja UPVKa tiče, ono ima značajke šireg prostora panonske Hrvatske i Županije, što podrazumijeva **velika i dobro povezana naselja**. Ova struktura ogleda se i u administrativno upravnom ustroju pa tako 11 JLS koje čine urbano područje imaju tek 30 naselja, od čega je velika većina srednjih i velikih naselja (onih s brojem stanovnika od 500 do 999, odnosno 1000 do 9999 stanovnika). Kako je ilustrirano tablicom niže, srednja i velika naselja čine čak 63% od ukupnog broja naselja, a u njima živi 52% stanovništva UPVK, odnosno 95% ako ubrojimo grad Vinkovce (tablica).

Tablica 1 Struktura naseljenosti – veličina naselja UPVK

	Broj naselja	Udio	Broj stanovnika (2021.)	Udio
Naselja bez stanovnika	0	0%	0	0%
Patuljasta naselja (1-99)	0	0%	0	0%
Sitna naselja (100-199)	1	3%	117	0,2%
Mala naselja (200-499)	9	30%	3.169	4,8%
Srednja naselja (500-999)	4	13%	2.486	3,8%
Velika naselja (1000-9999)	15	50%	31.761	48,4%
Srednji gradovi (10.000-89.999)	1	3%	28.111	42,8%
UKUPNO	30	100%	65.644	100%

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011., obrada autora

Razmještaj stanovništva Županije pa tako i UPVK karakteriziran je njegovom koncentracijom u naseljima smještenim na glavnim cestovnim pravcima. Što se gustoće naseljenosti tiče, ona za cijelo područje UPVK iznosi 74,8 stanovnika po kilometru kvadratnom, po izračunu prema dostupnim podacima Popisa 2021, što je iznad prosjeka cijele županije, koji je 58,3 st./km². Očekivano, koncentracija stanovništva je najveća na području grada Vinkovaca, a najmanja na području općine Nijemci, koja odudara od ostalih JLS u sastavu UPVK po veličini teritorija i broju naselja.

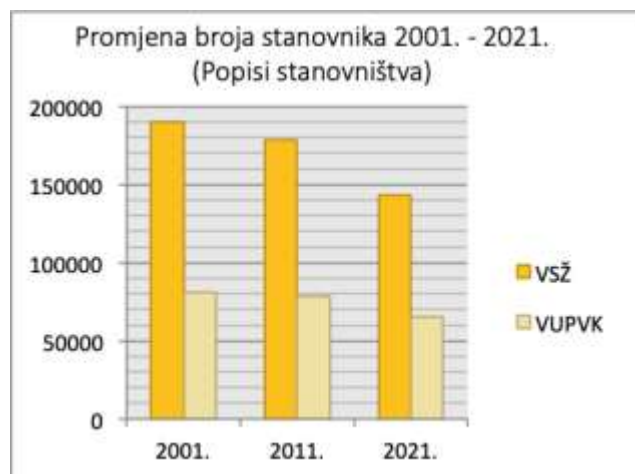
Tablica 2 Broj naselja, gustoća stanovnika i broj stanovnika u centralnom naselju JLS-ova koji čine UPVK

JLS	Broj naselja	Stanovnika u centralnom naselju		Gustoća stanovnika (stan.km ²)	Površina (km ²)
		broj	%		
Vinkovci	2	28.111	91%	327,4	94.21
Otok	2	3.571	73%	36,0	136.1
Andrijaševci	2	1.749	51%	86,9	39.62
Ivankovo	3	5.076	78%	63,3	103.43
Jarmina	1	2.016	100%	115,8	12.94
Nijemci	8	1.330	38%	15,7	224.69
Nuštar	3	3.132	64%	112,1	43.35
Privlaka	1	2.192	100%	41,8	52.41
Stari Jankovci	5	1.124	34%	34,4	95.16
Stari Mikanovci	2	1.183	78%	44,4	54.5

Vodinci	1	1.634	100%	76,8	21.27
UPVK	30	51.818	79%	74,8	877.68
Gustoća stanovnika VSŽ				58,32	
Gustoća stanovnika RH				68,41	

Izvor: DZS, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, Popis 2021., obrada autora

Po tipologiji naselja, prema metodologiji Državnog zavoda za statistiku korištenoj pri zadnjem popisu stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine, polovica stanovništva UPVK živi u gradskim, a druga polovica u ruralnim naseljima.

Gore navedeni podaci o gustoći naseljenosti i tipologiji naselja u usporedbi s onima koji se is prošlog popisa stanovništva daju jasnu sliku o općim demografskim trendovima. Naime, usporedba rezultata tri zadnja popisa stanovništva pokazuje da je u razdoblju od zadnjih dvadeset godina broj stanovnika UPVK pao sa 80.778 na 65.644 stanovnika, što je gubitak od čak -19%. U istom razdoblju i prema istom izvoru podataka, gubitak stanovništva na razini Vukovarsko srijemske županije iznosi velikih -25%, a na razini cijele države taj je postotak -10%. U isto vrijeme,

udio stanovnika VSŽ u broju stanovnika RH pao je sa 4,4% na 3,7%, a gubitak stanovništva u pet istočnoslavonских županija u istom dvadesetogodišnjem periodu iznosi gotovo 180 tisuća stanovnika (!), što sve svjedoči o **ubrzanom i ozbiljnom pogoršanju demografske situacije na razini cijele države, a posebice na istoku Hrvatske.**

2.2.2 Socio ekonomski profil

Društvo

Demografski izazovi u Hrvatskoj koji su započeli još tijekom sedamdesetih godina prošlog stoljeća dugo su vremena ublažavani useljavanjem stanovništva iz susjednih država (naročito Bosne i Hercegovine) i među-regionalnim migracijama (iseljavanje u veće urbane centre), ali i taj je proces značajno usporen u posljednjem desetljeću o čemu svjedoči činjenica da **nijedna županija, niti jedan veliki grad (uključujući Grad Zagreb) nemaju porast stanovnika** u posljednjem desetljeću (popisi 2011. i 2021.). Istočna Slavonija naročito je pogođena kontinuiranom negativnom demografskom dinamikom od devedesetih godina naovamo – u razdoblju od 2001. do 2021. pet istočnoslavonских županija **izgubilo je oko 180.000 stanovnika** (preko 20%), a udio stanovnika istočne Slavonije u ukupnoj populaciji države smanjen je sa 20% na 17%. **Demografsko pitanje tako postaje glavni razvojni izazov današnjice za Istočnu Slavoniju i državu u cjelini**, s obzirom da pad broja stanovnika dovodi do niza povezanih razvojnih problema kao što su smanjena ekonomska aktivnost, produktivnost i inovativni potencijal, upitna održivost komunalne infrastrukture i javnih servisa, slabljenje društvene solidarnosti, kulturnog identiteta i socijalne kohezije.

UPVK je, kao uostalom i ostatak Slavonije i Hrvatske u cjelini, nakon drugog svj. rata bilježio nagli porast stanovništva koji je svoju kulminaciju doživio pred Domovinski rat – tada je na području UPVK živjelo 90.626 stanovnika, što je najviši broj stanovnika na ovom području od kada se provode službeni popisi. Nakon Domovinskog rata, u zadnjih 30 godina, broj stanovnika kontinuirano opada, mada je interesantno primjetiti da udio stanovništva UP Vinkovci u broju stanovnika Županije blago

raste (sa 41,8% u 2001. na 45,9% u 2021.), što može ukazivati na urbanizaciju, odnosno gravitacijski utjecaj Vinkovaca, ili, što je vjerojatnije, da se ovaj dio županije prazni sporije od ostatka.

Tablica 3 Broj stanovnika u RH, VSŽ i UPVK prema Popisima stanovništva 2001., 2011. i 2021.

	Popis 2001.	Popis 2011.		Popis 2021.	
	Broj stanovnika	Broj stanovnika	Index 2001/11	Broj stanovnika	Index 2011/21
Republika Hrvatska	4.437.460	4.284.889	97	3.871.833	90
Vukovarsko srijemska ž.	204.768	179.521	88	143.113	80
VUP Vinkovci	85.571	78.973	92	65.644	83
1 Otok	7.755	6.343	82	4.899	77
2 Vinkovci	35.912	35.312	98	30.842	87
3 Andrijaševci	4.249	4.075	96	3.441	84
4 Ivankovo	8.676	8.006	92	6.543	82
5 Jarmina	2.627	2.458	94	2.016	82
6 Nijemci	5.998	4.705	78	3.526	75
7 Nuštar	5.862	5.793	99	4.861	84
8 Privlaka	3.776	2.954	78	2.192	74
9 Stari Jankovci	5.216	4.405	84	3.271	74
10 Stari Mikanovci	3.387	2.956	87	2.419	82
11 Vođinci	2.113	1.966	93	1.634	83
Udio VSŽ u RH	4,6%	4,2%		3,7%	
Udio UPVK u VSŽ	41,8%	44,0%		45,9%	

rast	↑
rast/pad	↔
pad	↓

Osim pada u broju stanovnika, i ostali demografski trendovi izuzetno su negativni, na svim razinama. Proces starenja stanovništva uočen u popisima stanovništva još '70-ih i '80-ih prošlog stoljeća, danas, pedeset godina kasnije, poprima izrazito vidljive i zabrinjavajuće razmjere. Tako je prema podacima iz Popisa 2011., na području UPVK udio radno sposobnog stanovništva iznosio 66%, a indeks starenja (postotni udio osoba starih 60 godina i više u odnosu na broj osoba starih 0-19 godina) 79,8 što je bilo nešto bolje od nacionalnog prosjeka (115) i županijskog prosjeka (98,3), ali daleko iznad optimalnog (40). S obzirom na niski fertilitet, smanjeni fekunditet i negativni saldo migracija, deset godina kasnije situacija znatno lošija. Tako prvi rezultati Popisa 2021. pokazuju da na razini Republike Hrvatske, a i na razini Županije **na jednu mladu osobu (do 20 godina) dolazi 1,56 osobe starije od 60 godina** (indeks starenja 156), dok je na razini UPVK taj odnos blago povoljniji (koeficijent starenja 129). Izuzetno nepovoljna dobna struktura stanovništva u velikoj je mjeri posljedica **ekonomskog egzodusa i promjena obiteljskog života** koje su pak uzrokovane industrijalizacijom, ekonomsko-tehnološkim promjenama i rastom države blagostanja.

Tablica 4 Demografski pokazatelji starenja stanovništva u RH, VSŽ i UPVK prema Popisima 2001., 2011. i 2021.

	2001.	2011.	2021.
Veće urbano područje Vinkovci			
prosječna starost	36,14	38,8	nema podataka
indeks starenja	65,84	79,8	129,1
koeficijent starosti	19,07	20,6	27,6
udio radno sposobnog stanovništva	65,2%	65,90%	64,9%
Vukovarsko srijemska županija			
prosječna starost	37,8	40,6	nema podataka

indeks starenja	76,5	98,3	156
koeficijent starosti	20,3	23	30,7
udio radno sposobnog stanovništva	65,90%	65,90%	63,3%
Republika Hrvatska			
prosječna starost	39,3	41,7	nema podataka
indeks starenja	90,7	115	155,7
koeficijent starosti	21,6	24,1	29,8
udio radno sposobnog stanovništva	66,90%	67,10%	63,40%

Starenje stanovništva izravno je povezano i s kretanjem broja **osoba kojima je potrebna pomoć druge osobe za obavljanje svakodnevnih aktivnosti**. Prema popisu stanovništva u 2011. godini na teritorijalnom obuhvatu SRUP Vinkovci zabilježeno je 13.667 osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti što predstavlja 17,3% udjela od sveukupnog broja stanovnika UPVK, dok na razini Županije taj udio iznosio 18,8%, a na razini RH 17,7%. Ovakvi podaci, koji se temelje na samoizjašnjavaњу, za 2021. još nisu dostupni u vrijeme pisanja ovog dokumenta. No, prema Izvješću o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, na dan 9. rujna 2021. godine na području UPVK živi 9549 osoba s invaliditetom, što predstavlja 45% osoba s invaliditetom županije. Udio osoba s invaliditetom u ukupnoj populaciji (broj osoba u registru naspram broja stanovnika prema prvim rezultatima Popisa 2021.) iznosi visokih 15% na svim razinama (RH, VSŽ i UPVK).

Negativni demografski pokazatelji i trendovi koji pogađaju cijelu državu, a posebice regiju istočne Slavonije i UPVK nose sa sobom očekivane i mjerljive ekonomske i društvene izazove, među kojima su najvidljiviji **povećani pritisci na zdravstveni i socijalne sustave**. Ujedno, uz kontinuirani dugogodišnji negativni migracijski saldo, ovakve promjene kreiraju "začarani krug" nepovoljnih općedruštvenih prilika, s obzirom da niski udio mladog stanovništva podrazumijeva **nestašicu radne snage na tržištu rada i povećanje broja uzdržavanog stanovništva te generalno smanjenje razine inovativnosti i dinamike gospodarskih aktivnosti** koje bi trebale podržavati zdravstvene i socijalne sustave.

Neujednačenost regionalnoga razvoja i nepovoljan položaj Istočne Slavonije u odnosu na ostatak zemlje ogleda se i u **pokazateljima siromaštva i socijalne isključenosti** koji su izraženi uglavnom u sredinama na istoku i jugoistoku zemlje, uz granicu sa Srbijom te Bosnom i Hercegovinom te područjima obilježenima Domovinskim ratom kao i ruralnim područjima s pretežno starijim stanovništvom. Stopa rizika od siromaštva u 2020. godini iznosila je 18,3% (na razini RH i dvaju regija – Jadranske Hrvatske i Kontinentalne Hrvatske), a 23,2% osoba je u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Na sub-nacionalnoj razini noviji podaci o siromaštvu ne postoje, ali rezultati istraživanja "*Mapiranje i procjena geografske raspodjele rizika od siromaštva i socijalne isključenosti za mala područja Republike Hrvatske*" iz 2016. ukazuje na znatno lošiju situaciju na istoku Hrvatske. Ovo izvješće koja se temelji na kombiniranju podataka iz anketnih istraživanja s podacima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2011. pokazalo je da su na području Središnje i istočne Hrvatske registrirane najviše razine siromaštva odnosno da je tamo stopa siromaštva više nego dvostruka u odnosu na Sjeverozapadno i Jadransko statističko područje – stope siromaštva variraju od 24,9% do 34,3%, dok za Vukovarsko-srijemsku županiju ona iznosi visokih 32,3%. Udio stanovnika VSŽ koji su korisnici zajamčene minimalne naknade (ZMN), prema podacima Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike za 2019. godinu iznosi 3,1%, dok je taj udio na razini RH niži te iznosi 2,0%. Na području koje obuhvaća Centar za socijalnu skrb Vinkovci registrirano 1.001 korisnik zajamčene minimalne naknade, što čini 45% od sveukupnog broja korisnika ZMN u Županiji, odnosno 2,7% u ukupnom broju stanovnika obuhvaćenih prostornim obuhvatom CZSS Vinkovci.

Također, vrijednosti prosječnog mjesečnog dohotka po stanovniku u odnosu na nacionalni prosjek (prema izračunu pokazatelja za indeks razvijenosti) za teritorijalni obuhvat SRUP Vinkovci pokazuju ispodprosječnu vrijednost u sva tri promatrana perioda. Iako podaci pokazuju kako je prosječni dohodak po stanovniku rastao u svim razdobljima (uključujući i županijsku razinu), riječ je o području koje još uvijek ostvaruje relativno niske prihode u odnosu na nacionalni prosjek što potvrđuje i činjenica kako Vukovarsko-srijemska županija, kao i **deset od jedanaest JLS-ova koji čine UPVK (s izuzetkom Grada Vinkovaca) imaju status potpomognutog područja**. Prosječna mjesečna neto plaća kod poduzetnika teritorijalnog obuhvata SRUP Vinkovci u 2017. godini iznosila je 3.844,9 kn, što je 190,1 kn manje u odnosu na županijsku razinu, a čak 2.055,1 kn manje u odnosu na nacionalni prosjek.

Tablica 5. Standardizirane vrijednosti prosječnog dohotka po stanovniku u odnosu na nacionalni prosjek

Teritorijalna jedinica	Prosječni dohodak po stanovniku (RH=100,0)		
	2006.-2008.	2010.-2012.	2014.-2016.*
Teritorijalni obuhvat SRUP Vinkovci	45,5	54,6	94,0
Vukovarsko-srijemska županija	5,17	9,81	89,09
Republika Hrvatska	100,0	100,0	100,0

Izvor: MRRFEU, Vrijednosti indeksa razvijenosti (2010., 2013., 2018.)

* Vrijednosti pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti 2018. dobivene su prema novom modelu izračuna (razdoblje 2014.-2016.)

Specifičnost društveno kulturnog konteksta većeg urbanog područja Vinkovci svakako je njegova **iznimna urbana povijest** i bogatstvo kulturnih, arheoloških i povijesnih nalazišta i atrakcija. Naime, povoljan zemljopisni položaj vinkovačkog kraja značio je utjecaj različitih kultura koje su ostavile materijalne tragove o čemu svjedoče bogata arheološka nalazišta u Vinkovcima i okolici. Najuže gradsko područje **Vinkovaca stalno je naseljeno od 6. tisućljeća pr. Krista te možemo govoriti o kontinuitetu naseljavanja od preko 8.000 godina**, što Vinkovcima daje poseban, iako ne i suviše prepoznati, status u svjetskim razmjerima. Vinkovci su jedan od najznačajnijih arheoloških lokaliteta u kontinentalnoj Hrvatskoj te, uz arheološki lokalitet Sopot, predstavljaju eponimno nalazište prema kojima su nazvane i dvije prapovijesne kulture – sopotska i vinkovačka.

“Orionov” kalendar, najstariji poznati europski kalendar, pronađen u vučedolskom sloju u Vinkovcima (datiran iz 2600 g. p.n.e.)

Prema podacima Registra kulturnih dobara (27.11.2018.) kulturnu baštinu UP Vinkovci čine 67 registrirana kulturna dobra od sveukupno 233 kulturnih dobara registriranih na području Vukovarsko-srijemske županije. Od ukupnog broja registriranih dobara, prema vrsti, 53 je zaštićeno u kategoriji nepokretnog kulturnog dobra (44 zaštićeno, 9 preventivno zaštićeno), 11 u kategoriji pokretnih kulturnih dobara (muzejske građe) te 3 u kategoriji nematerijalnih kulturnih dobara. Od 53 nepokretnih kulturnih dobara, njih 50 predstavljaju pojedinačna kulturna dobra (41 zaštićenih, 9 preventivno zaštićenih), dok su 3 kulturna dobra zaštićena u kategoriji kulturno-povijesne cjeline (od čega 2 arheološke zone) koje također predstavljaju i značajan turistički potencijal. Pored ustanova u kulturi (npr. Gradski muzej, Gradska knjižnica i čitaonica, Gradsko kazalište) te brojnih kulturnih manifestacija (od kojih su najpoznatije Vinkovačke jeseni), kulturno umjetnički život nadopunjuje i rad mnogobrojnih udruga. Prema Registru udruga u lipnju 2022. na teritorijalnom obuhvatu SRUP Vinkovci registrirano

je ukupno 124 subjekata koji su aktivni u području kulture i umjetnosti što čini **37% udruga u kulturi na županijskoj razini**. S obzirom na vrstu djelatnosti najviše je udruga registrirano u kategorijama izvedbene umjetnosti te kulturnoj baštini.

Društveni život na UP Vinkovci osim ustanova, događanja i udruga u kulturi koje su mahom koncentrirane u samom gradu Vinkovci, nadopunjuju i **sportske aktivnosti**. Temeljem analize podataka iz Registra sportskih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije (2019.) da se zaključiti da je **više od trećine aktivnih sportskih pravnih osoba Županije locirano na području UPVK** (147 od 332 pravne osobe u VSŽ). Prema broju pravnih osoba, najzastupljeniji je nogomet, zatim slijedi sportski ribolov te rukomet. Potrebno je naglasiti kako je na teritorijalnom obuhvatu SRUP Vinkovci evidentirana i 1 sportska pravna osoba u kategoriji rekreativnog i natjecateljskog bavljenja sportovima dostupnim slijepim osobama te 6 pravnih osoba u kategoriji unapređivanje, razvoj i promocija sporta osoba s invaliditetom.

O bogatstvu društvenog života na području svjedoči i činjenica da je od sveukupnog broja **udruga** sa sjedištem u Vukovarsko-srijemskoj županiji (1.491) njih 43,6% (ili 650) registrirano na području UPVK. Pored kulturnih i sportskih udruga koje zajedno čine preko pola udruga zabilježenih u Registru udruga RH (35,6% registriranih na području sporta i rekreacije te 18,9% na području kulture i umjetnosti), važan doprinos daju i udruge aktivne na području socijalne djelatnosti (16,6%) koje se uglavnom bave unaprjeđivanjem kvalitete života socijalno osjetljivih i marginaliziranih skupina te starijih osoba. Također, u sektoru zaštite i spašavanja, uz Javnu vatrogasnu postrojbu Vinkovci u 10 JLS-ova koje čine UPVK organizirana su i dobrovolja vatrogasna društva te HGSS Stanica Vinkovci (Općina Andrijaševci nema vlastiti DVD, već je u sklopu vinkovačkog).

Što se **zdravstvene zaštite** tiče, u Vinkovcima djeluje Dom zdravlja Vinkovci (DZ Vinkovci) koji ima primarnu razinu zaštite. Djelatnosti primarne zdravstvene zaštite koje postoje unutar doma zdravlja Vinkovci su opća/obiteljska medicina, dentalna medicina, zdravstvena zaštita žena, zdravstvena zaštita djece, patronaža, laboratorij, ljekarne i medicina rada. Također, na području Grada Vinkovaca postoji **Opća županijska bolnica Vinkovci** koja je organizirana kroz 17 ustrojstvenih jedinica (14 zdravstvenih službi/odjela i 3 nezdravstvena odjela)³. U 2019. godini u bolnici je bilo zaposleno 882 djelatnika od čega je 75,6% zdravstvenih radnika dok su ostali zaposleni kao administrativno tehnički radnici. Tablica u nastavku daje sažeti prikaz bolničkih kapaciteta i popunjenosti u 2019. godini.

Tablica 6. Osnovni pokazatelji pruženih zdravstvenih usluga u 2019. godini

Bolnička zdravstvena zaštita	2019.	Indeks 2018./2019.
Broj ugovorenih postelja	257	100
Broj pacijenata	11.670	97
Prosječan broj dana liječenja	6,2	103
Popunjenost-iskorištenost bolničkih postelja (%)	84%	99
Dnevna bolnica		
Broj ugovorenih postelja /stolica	97	100
Broj pacijenata dnevne bolnice	42.348	105
Popunjenost-iskorištenost bolničkih postelja /stolica (%)	114,0%	100

³ Služba kirurških djelatnosti, služba internističkih djelatnosti, odjel za pedijatriju, odjel za ginekologiju i opstetriciju, odjel za anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivno liječenje, odjel za psihijatriju, odjel za neurologiju, odjel za patologiju i citologiju, odjel za radiologiju, odjel za transfuzijsku medicinu, odjel za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, odjel za medicinsku biokemiju, bolnička ljekarna, centar za hitnu medicinu – Objedinjeni hitni bolnički prijem, odjel za ekonomske - financijske poslove, odjel za pravne, kadrovske i opće poslove, odjel tehničkih, uslužnih i informatičkih poslova

Polikliničko-konzilijarna zdravstvena zaštita		
Broj pacijenata	272.529	104
Broj usluga	992.707	105
Prosjeak usluga po slučaju/bolesniku	3,6	100

Izvor: Izvješće o radu i poslovanju Opće županijske bolnice Vinkovci za 2019. godinu

Na području Grada djeluje Služba hitne medicinske pomoći koja broji 5 timova T1 (s doktorom) te 5 timova T2 (bez doktora). Također, na teritorijalnom obuhvatu urbanog područja Vinkovci postoji 18 ljekarni, a početkom 2000. godine u Gradu Vinkovci osnovan je Gradsko-županijski Centar za prevenciju zlorabe droga i izvanbolničko liječenje koji je od 2006. pod ingerencijom Zavoda za javno zdravstvo Vukovarsko-srijemske županije.

Urbani karakter i gravitacijski utjecaj Vinkovaca ogleda se i u **obrazovnoj strukturi stanovništva**. Prema podacima Popisa 2011.⁴ na području UPVK najviše osoba ima završenu srednju školu (51,9%), zatim slijede osobe sa završenom osnovnom školom (29,2%) te visokoobrazovane osobe (10%), što je u smislu visoke/više naobrazbe nešto bolje od županijskog prosjeka (9,5%), no i dalje ispod nacionalnog prosjeka od 16,4% visokoobrazovanih. No, redovni podaci Državnog zavoda za statistiku⁵ jasno pokazuju **uzlazni trend u broju osoba koje pohađaju i završavaju više škole**, kao i to da s područja VSŽ oko **60% studenata i diplomanata dolazi s područja UPVK**, što je prikazano na donjoj tablici.

Tablica 7 Studenti upisani i studenti koji su diplomirali na stručnom i sveučilišnom studiju prema prebivalištu, UPVK i VSŽ, 2011. – 2020.

Br. studenata	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.
UPVK	2.521	2.690	2.735	2.672	2.714	2.860	2.957	2.794	2.768	2.861
VSŽ	4.999	5.269	5.282	5.179	5.123	5.249	5.308	4.983	5.002	5.120
Udio UPVK u VSŽ	50%	51%	52%	52%	53%	54%	56%	56%	55%	56%
Br. diplomanata	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
UPVK	566	571	582	585	572	525	527	631	647	692
VSŽ	1.121	1.176	1.134	1.138	1.124	1.027	1.023	1.113	1.139	1.207
Udio UPVK u VSŽ	50%	49%	51%	51%	51%	51%	52%	57%	57%	57%

Izvor: DZS, Statistika u nizu, Gradovi u statistici, obrada autora

Kako je vidljivo iz tabličnih podataka, u proteklih deset godina broj studenata koji završavaju viši ili visoki stručni i sveučilišni studij, a dolaze s područja UPVK se povećao za preko dvadeset posto. U 2020. godini od 692 diplomanata, najviše ih je diplomiralo na fakultetima (69%), zatim na veleučilištima (15%), na stručnim fakultetima (10%) te na visokim školama (3%) i umjetničkim akademijama (3%).

Kada se ovi podaci stave u odnos sa brojem stanovnika prema rezultatima popisa stanovništva 2011. i 2021., dobija se jasniji uvid u **trend povećanja udjela visokoobrazovanog stanovništva** u proteklih deset godina:

Tablica 8 Broj studenata i broj diplomanata s područja UPVK na tisuću stanovnika, 2011. i 2021.

⁴ u vrijeme ovog dokumenta, ovi podaci iz novog Popisa 2021. još nisu dostupni.

⁵ Statistika u nizu, Gradovi u statistici

	Br. stanovnika (po Popisu)	Br. studenata*	Br. diplomanata*	Studenata na 1000 stanovnika	Diplomanata na 1000 stanovnika
2011.	78.973	2.521	566	31,92	7,17
2021.	66.038	2.861	692	43,32	10,48

* DZS, Gradovi u statistici

U kontekstu visokog obrazovanja i budućeg razvoja urbanog područja, posebno su značajne inicijative za vraćanje **visokog obrazovanja** u grad Vinkovce. Tako je temeljem suradnje Vukovarsko-srijemske županije, Grada Vinkovaca i Centra kompetencija d.o.o. za istraživanje i razvoj 2020. godine u Vinkovcima pokrenut dislocirani **preddiplomski stručni studiji Drvena tehnologija, Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije** Sveučilišta u Zagrebu koji je upisalo 34 studenata. S obzirom na veliki interes studenata, u rujnu 2021. godine na 1. godinu preddiplomskog stručnog studija upisana je i druga generacija, odnosno još 40 studenata iz Vinkovaca odnosno šire regije.

Od akademske godine 2021./2022. Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek (FERIT) započeo je s izobrazbom studenata u Vinkovcima kroz **dislocirani preddiplomski redoviti stručni Studij računarstva**. Stručni studij trajat će 6 semestara, a studenti će završetkom izobrazbe steći 180 ECTS bodova i zvanje „stručni/a prvostupnik/prvostupnica inženjer/inženjerka računarstva“. Ovaj stručni studij pokrenut je također u suradnji Vukovarsko-srijemske županije i Grada Vinkovaca koji sufinanciraju studij, dok županijska tvrtka Centar kompetencija d.o.o. pruža logističku podršku odnosno organizira praksu u lokalnim tvrtkama. FERIT je u akademskoj godini 2021./2022. upisalo 40 studenata u prvoj godini, a nastava se održava u Tehničkoj školi Ruđera Boškovića u Vinkovcima.

U Vinkovcima za studente s prebivalištem izvan urbanog područja Grada **ne postoji organiziran smještaj** što svakako predstavlja problem u smislu privlačenja studenata iz šire okolice. Štoviše, na području cijele Županije ne postoji organiziran studentski smještaj, a najbliži se studentski domovi nalaze u Vukovaru, te Osijeku i Slavonskom Brodu.

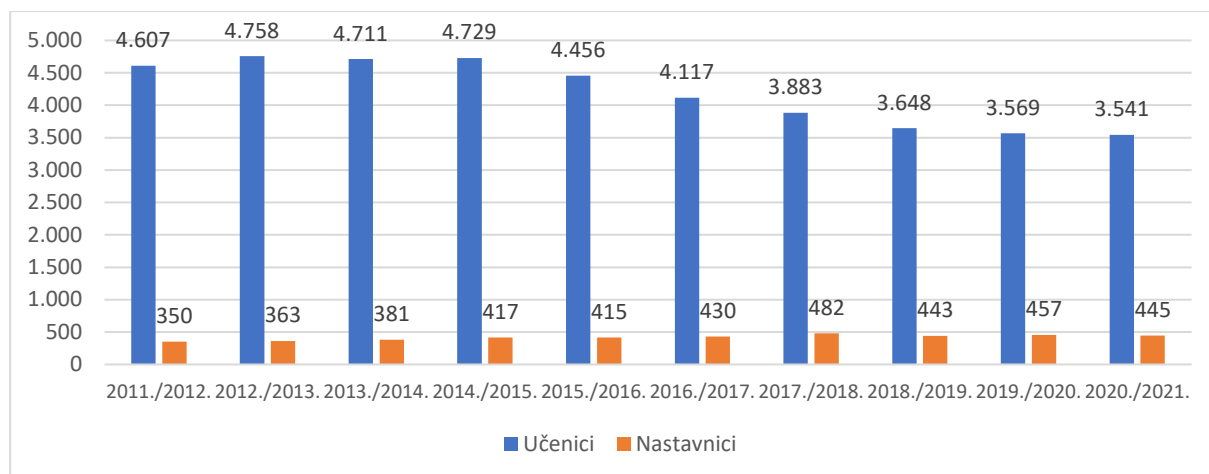
Jedinice lokalne samouprave s područja SRUP Vinkovci dodjeljuju **potpore studentima** uglavnom u vidu studentskih stipendije u različitim iznosima i prema mogućnostima. Grad Otok prema podacima Ministarstva financija jedan je od najbolje rangiranih gradova prema trendu povećanja izdvojenih sredstava za stipendije u četverogodišnjem razdoblju, odnosno, od 2017.-2020. godine. Od 86,2 tisuće kuna, koliko je za potpore studentima izdvojio 2017. iznos je 2020. godine povisio na 410,4 tisuće kuna. Grad Vinkovci stipendijama potiče visokoškolsko obrazovanje svojih građana, pa tako stipendiju u 2019./2020 godini prima 259 studenta. Stipendiranje studenata provodi se u skladu s Pravilnikom o dodjeli stipendije Grada Vinkovaca i u okviru raspoloživih sredstava za tu namjenu, a raste iz godine u godinu. Tako je za akademsku godinu 2019./2020. dodjeljeno 277 stipendija, što je bilo povećanje za 47 stipendista u odnosu na proteklu akademsku godinu. U akademskoj godini 2020./21. Ukupno je dodjeljeno 321 stipendija, za što je izdvojeno 1.911.650 kn iz gradskog proračuna.

Srednjoškolsko obrazovanje se na području Vinkovaca odvija kroz osam srednjih škola koje su sve smještene u samim Vinkovcima:

1. Drvodjeljska tehnička škola Vinkovci
2. Glazbena škola Vinkovci
3. Zdravstvena i veterinarska škola Dr. Andrije Štampara Vinkovci
4. Poljoprivredno šumarska škola Vinkovci
5. Ekonomska i trgovačka škola Ivana Domca, Vinkovci
6. Gimnazija Matije Antuna Reljkovića Vinkovci
7. Srednja strukovna škola Vinkovci
8. Tehnička škola Ruđera Boškovića Vinkovci

Rad škola organiziran je u dvije smjene i ukupno je zaposleno 445 nastavnika⁶. Broj nastavnika i upisanih učenika srednjih škola na području Grada Vinkovaca od 2010. do 2021. godine prikazan je grafikonom u nastavku.

Grafikon 1. Broj upisanih učenika i broj nastavnika u srednjim školama Grada Vinkovci

Izvor: Državni zavod za statistiku (Srednje škole i učenički domovi)

Dvije srednje škole na području SRUP Vinkovci imaju posebna razredna odjeljenja gdje se provodi nastava za učenike s teškoćama u razvoju, a to su Srednja strukovna škola Vinkovci i Poljoprivredno šumarska škola Vinkovci.

Slično kao i za studente, jedinice lokalne samouprave s područja SRUP Vinkovci **odjeljuju različite potpore učenicima srednjih škola** kao što su učeničke stipendije u različitim iznosima i prema mogućnostima, potpore za besplatan prijevoz učenika, za subвенicioniranje smještaja i sl. Kao i u slučaju studenata, ne postoji organiziran smještaj za učenike koji se školuju izvan mjesta stalnoga boravka i trenutno na području cijele Vukovarsko-srijemske županije djeluje samo jedan učenički dom u Vukovaru kapaciteta 120 učenika.

Na teritorijalnom obuhvatu SRUP Vinkovci djeluju sljedeće **osnovne i područne škole**:

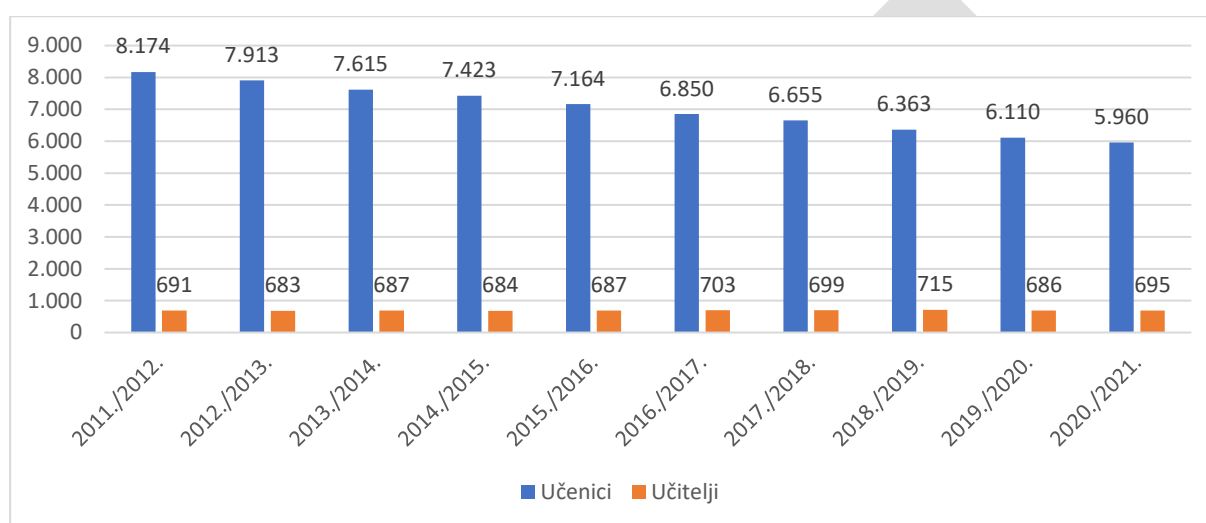
Vinkovci	Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića
	Osnovna škola Vladimira Nazora
	Osnovna škola Ivana Mažuranića
	Osnovna škola Antuna Gustava Matoš
	Osnovna škola Josipa Kozarca
	Osnovna škola Bartola Kašića
	Osnovna škola Nikole Tesle
	Glazbena škola Josipa Runjanina
Ivankovo	Osnovna škola August Cesarec
	Osnovna škola Ane Katarine Zrinski Retkovci
Jarmina	Osnovna škola Matija Gubec
Nuštar	Osnovna škola Zrinskih
	Područna škola Cerić
	Područna škola Marinci
Nijemci	Osnovna škola Ivan Kozarac
	Područna škola Podgrađe
	Područna škola Donje Novo Selo
Otok	Područna škola Đeletovci
	Osnovna škola Josipa Lovrečića

⁶ Podatci za 2020./2021. školsku godinu

	Osnovna škola Vladimir Nazor (Komletinci)
Privlaka	Osnovna škola Stjepana Antolovića
Stari Jankovci	Osnovna škola Stari Jankovci
	Područna škola Orolik
	Područna škola Srijemske Laze
	Područna škola Novi Jankovci
	Osnovna škola Slakovci
Stari Mikanovci	Osnovna škola Stjepana Cvrkovića
Vođinci	Osnovna škola Vođinci
	Područna škola Novi Mikanovci
Andrijaševci	Osnovna škola Ivane Brlić-Mažuranić Rokovci - Andrijaševci

Broj učenika osnovnih škola u proteklom desetogodišnjem razdoblju smanjio se za 27%, sa preko osam tisuća đaka u 2011. na ispod šest tisuća u školskoj godini 2020./21.

Grafikon 2. Broj upisanih učenika i broj zaposlenih u osnovnim školama teritorijalnog obuhvata SRUP Vinkovci

Izvor: Državni zavod za statistiku, Osnovno školske ustanove

Rad škola organiziran je u dvije smjene, a u osnovnim školama UPVK u školskoj godini 2020./21. radi ukupno 695 učitelja. Broj upisanih učenika Osnovnih škola na teritorijalnom obuhvatu SRUP Vinkovaca se od 2011. naovamo smanjuje po prosječnoj godišnjoj stopi od 3,5% što je posljedica loše demografske slike. Iako je broj učitelja uz blage oscilacije uglavnom konstantan u promatranom razdoblju, u velikom broju osnovnih škola postoji potreba za zapošljavanjem dodatnog osoblja, a ponajviše za stručnog i ostalog tehničkog osoblja (npr. psiholog, zdravstveni djelatnik, podvornik i sl.).

U UP Vinkovci u gotovo svim slučajevima prema načinu rada najzastupljeniji je dvosmjenski rad dok samo jedna ustanova trenutno ima organiziran rad u jednoj smjeni i to OŠ N. Tesla u Mirkovcima koja je rekonstruirana i dograđena. Sve škole imaju potrebu za (dodatnim) specijaliziranim učionicama-kabinetima odnosno njihovom odgovarajućem opremanju, a postoji i potreba za uređenjem nekoliko učionica za učenike s posebnim potrebama čiji se broj svake godine povećava (OŠ A. G. Matoš). Gotovo identična je situacija prisutna s obzirom na ulaganja u opremljenost učioničkih prostora metodičko-didaktičkim i drugim tehničkim sredstvima i pomagalicama (npr. opremanje laboratorija i praktikuma, povećanje knjižničnog fonda i sl.) ali i što se tiče opremljenosti osnovnim školskim inventarom. Stanje informatičke opremljenosti škola donekle je zadovoljavajuće, ali i dalje postoje potrebe za tehničkim unaprjeđivanjem (primjerice uvođenje svjetlovodne mrežne infrastrukture) te modernizacijom računalne opreme potrebne za izvođenje i modernizaciju nastave.

U infrastrukturnom smislu pojedini školski objekti zahtijevaju značajnija ulaganja u obnovu i povećanje energetske učinkovitosti. Dodatno, prepoznata je potreba za povećanjem prostornih kapaciteta, a isti

se odnose na nedostatak učionica i specijaliziranih učionica-kabineta te ostalih radnih i utilitarnih prostorija (dvorane, igrališta, knjižnični prostori, zbornica, blagovaonica i sl.).

U gotovo svim jedinicama lokalne samouprave koje čine UPVK postoje dječji vrtići, njih ukupno 23, od kojih neki imaju područne objekte na drugim lokacijama⁷. Teritorijalna pokrivenost dječjim vrtićima relativno je dobra, te se potrebe uglavnom odnose na opremu, proširenja i obnove. Izuzetak je MO Mirkovci u sastavu Grada Vinkovaca koji nema predškolsku ustanovu.

Broj djece upisane u vrtiće blago varira u proteklih deset godina što prati i broj zaposlenih, a u pedagoškoj godini 2020./2021. zbrinuto je 1.941 dijete vrtićkog uzrasta i zaposleno 241 osoba. Vrtići djeluju kroz 56 odgojnih skupina, od čega 37 vrtićke i 19 jasličkih, a raspoređene su u petosatne i desetosatne programe.

Tablica 9. Ustanove predškolskog odgoja, upisana/neupisana djeca i zaposleni 2011.-2021. godine na teritorijalnom obuhvatu urbanog područja Vinkovci

Pedagoška godina	Broj dječjih vrtića	Broj upisane djece	Broj zaposlenih (ukupno*)
2011./2012.	20	1679	191
2012./2013.	20	1460	164
2013./2014.	21	1597	170
2014./2015.	21	1672	181
2015./2016.	28	2270	274
2016./2017.	25	1738	192
2017./2018.	25	1869	204
2018./2019.	23	1870	219
2019./2020.	23	1883	225
2020./2021.	23	1941	241

Izvor: Državni zavod za statistiku, *Predškolske ustanove s područja SRUP Vinkovci (2018.)*

* uključuje i ostalo osoblje

U gotovo svim odgojno obrazovnim ustanovama provode se i dodatni programi namijenjeni razvoju i obrazovanju djece, od čega su najzastupljeniji programi ranog učenja stranog jezika (6) i programi sporta i rekreacije (5). Također, u dvije se ustanove provode programi za djecu s posebnim potrebama, programi predškole (2) te jedan program za darovitu djecu.

Potrebe u dječjim vrtićima izražene su u vidu jačanja kapaciteta osoblja, posebice za rad s djecom s teškoćama u razvoju, a u nekim ustanovama prepoznate potrebe za dodatnim stručnim osobljem (npr. psihologom, logopedom/defektologom, edukator-rehabilitatorom i sl.).

Postoje i potrebe za nabavu pomagala i opreme, ali i značajnijih infrastrukturnih zahvata. U smislu opreme radi se o didaktičkim pomagalima, prilagođenom namještaju, igralima za vanjske prostore kao i ostalim rekvizitima (primjerice za glazbenu edukaciju djece). Što se tiče infrastrukturnih ulaganja, u većini vrtića potrebno je provesti zahvate obnove i unaprijeđenja energetske učinkovitosti objekata, a postoje i slučajevi u kojima je potrebno izvesti odgovarajuće preinake djelomično ili u potpunosti radi osiguranja pristupačnosti za osobe s invaliditetom.

Analiza potreba za fizičkim povećanjem kapaciteta također pokazuje kako je u gotovo svim ustanovama (87,5%) potvrđen nedostatak odgovarajućih prostora što u nekim slučajevima uključuje izgradnju dvorana za sportske i dodatne aktivnosti, ali i uređenje već postojećih prostora za

⁷ Općine Privlaka i Jarmina nemaju dječji vrtić.

organiziranje posebnih programa primjerice za učenje engleskog jezika i individualni rad s djecom s posebnim potrebama.

Što se tiče problematike **stanovanja**, najnoviji podaci iz Popisa 2021. još nisu dostupni, a prema onima iz Popisa prije jedanaest godina, broj stanova za stalno stanovanje u teritorijalnom obuhvatu SRUP Vinkovci iznosio je 31.839, što je bilo **42% od ukupnog broja stanova na području VSŽ**. Ukupna površina jedinica za stanovanje iznosila je 2.627.243 m² što bi bilo 32,5 m² po stanovniku 2011., odnosno 39,8 m² po stanovniku 2021. Prosječna veličina stambenog prostora na području UPVK prema Popisu 2011. iznosila je 82,51 m² što je gotovo identično prosjeku Županije (83,12 m²). Velika većina stanova koristi se za stalno stanovanje (njih 30.908, ili 97,1%), a tek mali dio povremeno (2,7%) i samo za djelatnost (0,2%). Od stanova koji se koriste za stalno stanovanje, na dan popisa 2011. bilo je 82% nastanjenih, 15% privremeno nastanjenih i 3% napuštenih stanova.

Tržište rezidencijalnih nekretnina pokazuje relativno stabilan broj kupoprodaja stanova/apartmana na području Vukovarsko-srijemske županije, kao i značajan porast broja transakcija obiteljskih kuća nakon 2017. godine (tablica niže). Tržište također reflektira lošu opću demografsku i gospodarsku sliku, pa je tako prema podacima za 2020. godinu Vukovarsko-srijemska županija **na posljednjem mjestu po visini medijalne cijene stana/apartmana po m²** koja u 2020. godini iznosi svega 3.383 kuna po m². Zanimljiv je podatak da je razlika u medijalnoj cijeni stanova/apartmana po m² između Dubrovačko-neretvanske i Vukovarsko-srijemske županije u 2020. godini iznosila čak 10.644 kuna, što znači da se za jedan m² u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, u Vukovarsko-srijemskoj županiji moglo kupiti 4,2 m². Medijalna cijena m² obiteljske kuće u 2020. godini u VSŽ iznosila je 372 kn/m², što ju svrstava oko sredine na ljestvici županija. Za usporedbu, medijalna cijena m² obiteljske kuće u 2020. godini bila je najviša u Splitsko-dalmatinskoj županiji (4.123 kn/m²), a najniža u Koprivničko-križevačkoj županiji (51 kn/m²), što dodatno ilustrira razmjere jaza u razvijenosti između hrvatskih regija. Istovremeno, ovakvo stanje na tržištu nekretnina sugerira da dostupnost stanovanja nije ograničavajući faktor razvoja urbanog područja Vinkovci.

Tablica 10. Broj prodanih rezidencijalnih nekretnina u Vukovarsko-srijemskoj županiji po godinama

Kategorija nekretnine	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Stanovi/apartmani	511	330	378	400	333	317	308	401	499
Obiteljske kuće	203	192	116	105	104	127	469	510	539

Izvor: Pregled tržišta nekretnina Republike Hrvatske 2012.–2019., EIZ (2019.)

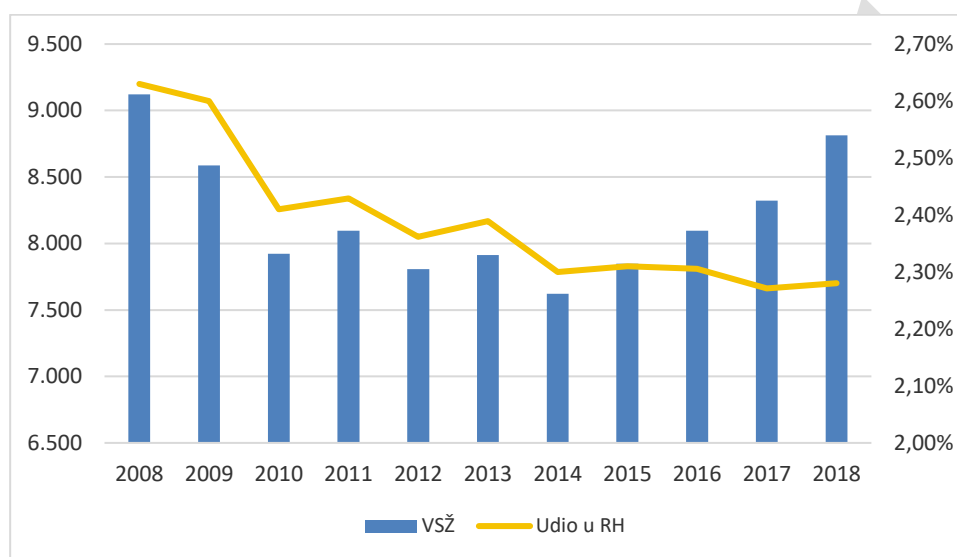
U teritorijalnom obuhvatu SRUP Vinkovci pojedine JLS raspolažu sa stanovima i kućama koje se dodjeljuju u najam u okviru socijalnih programa. Grad Vinkovci raspolaže sa 156 stanova, a u razdoblju 2011. – 2017. god. zaprimljeno je oko 300 zahtjeva za dodjeljivanje u najam od čega je odobreno, odnosno u najam dano, 42 stana. Trenutno postoje i neki slobodni stanovi, ali su u izuzetno lošem stanju te njih Grad planira dati na prodaju putem javnog natječaja kako ne bi predstavljali teret za gradski proračun.

Gospodarstvo

Bruto domaći proizvod (BDP) prikazuje vrijednost proizvedenih roba i usluga na nekom području tijekom godine dana te se koristi kao pokazatelj gospodarske snage određenog prostora. S obzirom na to da podaci o BDP-u na lokalnoj razini nisu raspoloživi iz relevantnih statističkih izvora, koriste se dostupni statistički podaci za županije kako bi ocijenili opća kretanja koja karakteriziraju urbano područje u usporedbi s kretanjima na regionalnoj i nacionalnoj razini.

Podaci po hrvatskim županijama ukazuju na prisutnost velike razlike u gospodarskoj razvijenosti pojedinih dijelova države. Izuzev Grada Zagreba, ostale se hrvatske županije po gospodarskoj razvijenosti nalaze znatno ispod prosjeka EU. Urbano područje Vinkovci pripada Vukovarsko-srijemskoj županiji čiji je nominalni iznos BDP-a u 2018. iznosio 8,8 milijuna kuna (ili 2,28% nacionalnog BDP-a), dok je BDP po glavi stanovnika Vukovarsko-srijemske županije iznosio 50.673 kn, a **BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći 36,7, što je mnogo niže od razine cijele Hrvatske za koju standard kupovne moći iznosi 66,8**⁸. BDP Vukovarsko-srijemske županije u porastu je od 2014. godine, kada je ujedno bio i najniži (7,6 milijuna kuna), ali unatoč trendu rasta, zabrinjava činjenica da se već duži niz godina udio BDP-a VSŽ konstantno smanjuje, što ukazuje na **povećanje razvojnih nejednakosti unutar Hrvatske**.

Grafikon 3 Bruto domaći proizvod Vukovarsko-srijemske županije

Izvor: DZS, Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, prema NKPJS 2012. -2. razina i Županije 2011. – 2018.

Opće gospodarska kretanja, kao što su financijska kriza 2008.-2012., oporavak od 2014, te kriza 2020. godine, reflektiraju se i na **tržištu rada**. Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) **ukupan broj zaposlenih osoba** na urbanom području Vinkovci krajem prosinca 2020. godine iznosio je 21.187, što predstavlja 48,9% udjela u Vukovarsko-srijemskoj županiji te približno 1,4% udjela Republike Hrvatske. U razdoblju od 2015. godine vidljiv je kontinuirani rast broja zaposlenog stanovništva urbanog područja Vinkovci, a isti trend bio je prisutan i na razini Vukovarsko-srijemske županije te Republike Hrvatske.

Tablica 11 Osiguranici obveznog mirovinskog osiguranja (stanje na dan 31.12.)

Prostorna jedinica	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Republika Hrvatska	1.413.637	1.440.188	1.475.044	1.506.912	1.545.192	1.536.300
Vukovarsko-srijemska županija	38.634	39.037	39.663	41.708	42.589	43.250
Urbano područje Vinkovci	19.374	19.653	19.954	20.662	21.076	21.187

⁸ Prosjek BDP-a po stanovniku EU28 je 100. Standard kupovne moći (SKM, engl. Purchasing Power Standard)) predstavlja umjetnu zajedničku referentnu jedinicu koja se u Europskoj uniji koristi za izražavanje volumena ekonomskih agregata za prostorne usporedbe tako da uklanjaju razlike u razini cijena između država članica. Izvor: Uredba (EZ) br. 1445/2007.

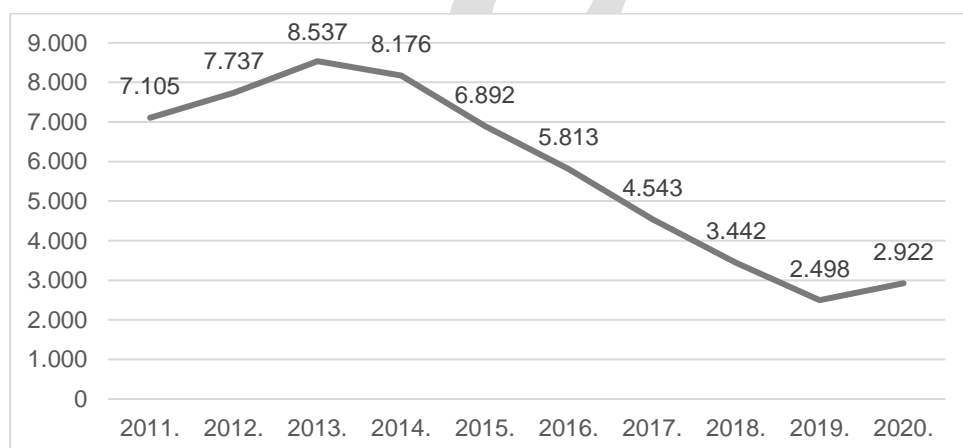
Izvor: HZMO, Osiguranici mirovinskog osiguranja prema županijama, općinama i osnovama osiguranja (<https://www.mirovinsko.hr/hr/statistika/890>)

Prema posljednje dostupnim podacima (Popis 2011.) **stopa zaposlenosti**, koja predstavlja postotni udio zaposlenih u radno sposobnom stanovništvu, tj. stanovništvu radne dobi, za urbano područje Vinkovci bila je 43,34% (od 52.061 radno sposobnog stanovnika, njih 22.561 bilo je zaposleno). Prema spolu, veći je broj muškaraca bio zaposlen nego žena – od 26.314 osoba muškog spola, njih 13.085, tj. 49,73% bilo je zaposleno. Dok je od 25.747 osoba ženskog spola bilo zaposleno njih 9.476, tj. 36,80% radno sposobnog ženskog stanovništva.

Struktura zaposlenih prema sektorima djelatnosti ukazuje da je u *djelatnostima javne uprave i obrane te obveznog socijalnog osiguranja* na razini UPVK zaposleno 15,8% ukupno zaposlenih, što predstavlja najveći udio od svih djelatnosti. U istoj toj djelatnosti na razini Županije zaposleno je 14,9% stanovnika, dok na državnoj razini taj udio iznosi 8,9%. Druga najzastupljenija djelatnost na području UPVK je *prerađivačka industrija* u kojoj je zaposleno 14,4% stanovništva, a zatim slijedi *djelatnost trgovine na veliko i malo* u kojoj na području UPVK radi 13,6%. Od ostalih djelatnosti na području UPV značajnije je zastupljena *djelatnost obrazovanja*, u kojoj radi 11,4% zaposlenih te *djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi* u kojoj radi 11,2% ukupno zaposlenog stanovništva urbanog područja Vinkovci. Posebnost UPVK u odnosu na nacionalni prosjek vidljiva je u *djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva* u kojoj na razini urbanog područja Vinkovci radi 7,2% zaposlenih, dok je taj udio na državnoj razini 1,9%. Ovaj podatak reflektira činjenicu da je **poljoprivredna djelatnost jedna je od značajnijih djelatnosti** Vukovarsko-srijemske županije u kojoj radi 8,2% zaposlenog stanovništva.

Ukupan broj registrirano nezaposlenih osoba urbanog područja Vinkovci na kraju 2020. godine iznosio je 2.922, što čini 38,4% nezaposlenih u Vukovarsko-srijemskoj županiji. U promatranom razdoblju od 2011. do 2020. godine (grafikon ispod), najveća registrirana nezaposlenost zabilježena je 2013. godine (8.537 nezaposlenih) kao posljedica globalne financijske krize. Trend je promjenjen od 2014. godine, od kada nezaposlenost na svim razinama pada, sve do proglašenja globalne pandemije u 2020. g. i uvođenja mjera ograničavanja ekonomskih aktivnosti.

Grafikon 4 Kretanje ukupnog broja nezaposlenih u urbanom području Vinkovci

Izvor: HZZ, Registrirana nezaposlenost (<https://statistika.hzz.hr/Statistika.aspx?tiplzvjestaja=1>)

Prema **dobnim skupinama**, najizraženija je nezaposlenost kod mladih osoba u dobi između 20 i 24 godine. U 2020. godini u toj skupini registrirano je 18,37% ukupnog broja nezaposlenih osoba na urbanom području Vinkovci, odnosno 44,76% ukupnog broja nezaposlenih u toj dobnoj skupini na području Vukovarsko-srijemske županije. Prema **stupnju obrazovanja**, najviše nezaposlenih imalo je završenu trogodišnju ili četverogodišnju srednju strukovnu školu, u 2020. godini skoro 36% nezaposlenih završilo je trogodišnju, a 32% četverogodišnju srednju školu. U odnosu na prethodnu

godinu udio nezaposlenih sa završenim fakultetom ostao je nepromijenjen (6,3%), a došlo je do blagog povećanja udjela nezaposlenih osoba sa završenom gimnazijom (2% u 2019., 2,3% u 2020.), dok se udio nezaposlenih bez završene osnovne škole (1,6%) i sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem ili višom školom (5,3%) smanjio u odnosu na prethodnu godinu. Poseban problem na tržištu rada predstavlja **dugotrajna nezaposlenost** jer osobe koje čekaju na posao dulje od godine dana imaju male šanse za povratak u aktivnost., što je rizik kojem su posebno izložene osobe srednje i starije dobi. Prema podacima HZZ-a krajem 2020. godine na urbanom području Vinkovci od ukupnog broja nezaposlenih osoba (2.923 osobe) 621 osoba (21,2%) se u evidenciji nalazi dulje od godine dana. Udio dugotrajno nezaposlenih u Vukovarsko srijemskoj županiji u 2020. godini bio je 27,26% nezaposlenih, dok je na razini Republike Hrvatske njihov udio bio 34,5%.

Opća gospodarska kretanja reflektiraju se i u dinamici i rezultatima **poduzetničkih aktivnosti** koje su u okvirima županije, koncentrirane na širem području Vinkovaca. Prema podacima za 2020. godinu, **45,9% registriranih poduzetnika VSŽ je locirano na urbanom području Vinkovci**, a njihovi zaposleni čine 50,1% ukupno zaposlenih Vukovarsko-srijemske županije.

U 2020. godini poduzetnici s urbanog područja Vinkovci u svojim financijskim izvještajima iskazali su ukupne prihode u iznosu od 6,6 milijarde kuna što je za 6,7 % više od prethodne 2019. godine te čini 34,4% ukupnih prihoda Vukovarsko-srijemske županije. Dobit razdoblja povećana je za 52,92%, a gubitak razdoblja za 91,8%. Konsolidirani financijski rezultat poduzetnika urbanog područja Vinkovci pozitivnog je predznaka što znači da su poduzetnici u 2020. godini ostvarili 154,0 milijuna kuna neto dobiti (povećanje od 21,5%), dok je istovremeno kod svih poduzetnika Vukovarsko-srijemske županije u 2020. godini neto dobit povećana za 10,2%. U 2020. godini poduzetnici urbanog područja Vinkovci imali su udjel od 11,83% trgovinskog salda Županije.

Tablica 12 Osnovni financijski rezultati poduzetnika urbanog područja Vinkovci 2016.-2020.

Iznosi u '000 kn

Opis	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Indeks 2020./19.
Broj poduzetnika	825	895	1.000	1.008	1.044	103,57
Broj zaposlenih	8.777	9.485	9.599	9.861	9.902	100,42
Ukupni prihod	4.536.302	5.449.928	6.023.616	6.215.028	6.663.669	107,22
Dobit razdoblja	168.955	186.540	267.316	229.284	350.610	152,92
Gubitak razdoblja	148.314	627.482	152.280	102.461	196.558	191,84
Neto dobit	20.641	-440.942	115.036	126.823	154.052	121,47
Trgovinski saldo	210.287	334.419	510.835	563.297	658.848	116,9

Izvor: FINA

Daleko najuspješniji poduzetnik s područja Vukovarsko srijemske županije (po ukupnim prihodima, dobiti i izvozu u 2020.g.) je PRVO PLINARSKO DRUŠTVO d.o.o. sa sjedištem u Vukovaru, dok se sa područja UPVK ističu PIK VINKOVCI PLUS d.o.o. (primarna proizvodnja ratarskih i povrtlarskih kultura, prerada, sušenje i skladištenje žitarica i uljarica, dorada sjemenskog materijala, proizvodnja industrijskog bilja, skladištenje, prerada i pakiranje voća i povrća, te stočarska proizvodnja), maloprodajni trgovački lanac BOSO d.o.o. sa sjedištem u Vinkovcima te CEZAREJA d.o.o. iz Ivankova koja se bavi poljoprivrednom proizvodnjom, doradom sjemena, trgovinom žitaricama i repromaterijalom za poljoprivredu. Prema broju zaposlenih, najveća poduzeća na području UPVK-a su maloprodajni trgovački lanac BOSO d.o.o. (1130 zaposlenih), BJELIN SPAČVA d.o.o. u djelatnosti piljenja i blanjanja drva (819 zaposlenih), PIK VINKOVCI PLUS d.o.o. (400 zaposlenih), PEKAR d.o.o. za proizvodnju kruha i trgovinu (332 zaposlenih) te Dilj industrija građevinskog materijala d.o.o. u djelatnosti proizvodnje opeke, crijepa i ostalih proizvoda od pečene gline za građevinarstvo (323 zaposlena).

Prema djelatnosti u 2020. godini prevladavaju registrirana poduzeća u djelatnosti (G) Trgovina na veliko i malo (239 poduzeća), a zatim slijede poduzeća u djelatnosti (M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (143 poduzeća), (C) Prerađivačka industrija (141 poduzeće), (F) Građevinarstvo (122 poduzeća), (A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (98 poduzeća) te (I) Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (87 poduzeća). Prema strukturi prevladavaju mikro poduzeća (87,01%), zatim mala poduzeća koja čine udio od 10,89%, srednja poduzeća s udjelom od 1,72% te velika poduzeća s udjelom od 0,38% u ukupnoj strukturi.

Na urbanom području Vinkovci u Jedinostveni registar poduzetničke infrastrukture upisano je 13 **poduzetničkih potpornih institucija**, a kako je navedeno u tablici niže. Pored sedam **poslovnih zona** koje postoje u šest od jedanaest JLS-ova koje čine UPVK, postoje i **dva inkubatora (u Otoku i Vinkovcima), Tehnološki park Vinkovci (inkubator za nove tehnologije), pet razvojnih agencija** (od kojih je jedna Regionalni Koordinator – Regionalna razvojna agencija VSŽ) te **Centar kompetencija za istraživanje i razvoj**, specijalizirani poslovni subjekt koji provodi istraživačke projekte razvojnog ili proizvodnog karaktera i razvija kompetencije u području bioekonomije te s kojim drugi poslovni subjekti mogu ugovoriti usluge istraživanja i razvoja.

Tablica 13 Poduzetničke potporne institucije na teritoriju UPVK

	Naziv poduzetničke potporne institucije	Općina/Grad	Vrsta
1	Poduzetnička zona Blace	Andrijaševci	Poduzetnička zona
2	Gospodarska zona Ivankovo	Ivankovo	Poduzetnička zona
3	Poslovna zona Nijemci	Nijemci	Poduzetnička zona
4	Otočka razvojna agencija	Otok	Lokalna razvojna agencija
5	Poduzetnička zona Otok		Poduzetnička zona
6	Gospodarska zona u Privlaci	Privlaka	Poduzetnička zona
7	Razvojna agencija TINTL	Stari Jankovci	Razvojna agencija
8	VIVA-M j.d.o.o. za trgovinu i usluge	Vinkovci	Poduzetnički centar
9	Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije		Županijska razvojna agencija
10	Agencija za razvoj i investicije grada Vinkovaca VIA d.o.o.		Lokalna razvojna agencija
11	Poduzetničko - industrijska zona 'Jošine'		Poduzetnička zona
12	Industrijska zona 'Zalužje'		Poduzetnička zona
13	Tehnološki park Vinkovci d.o.o. za inkubaciju inovativnih tehnoloških poduzeća		Inkubator za nove tehnologije
14	Poduzetnički inkubator Vinkovci za inkubaciju inovativnih tehnoloških poduzeća (Podružnica Tehnološkog parka Vinkovci d.o.o.)		Poduzetnički inkubator
15	Centar kompetencija d.o.o. za istraživanje i razvoj		Centar kompetencija

Izvor: MGOR, Jedinostveni registar poduzetničke infrastrukture, listopad 2020.

Na aktivnostima **privlačenja investicija i poboljšanja investicijske klime** radi RA VSŽ-a iz Vinkovaca, ali i lokalne razvojne agencije s područja VSŽ. One Stop Service Center u sklopu RA pomaže investitorima da brže ostvariti ulagnje uz informacije o pogodnostima ulaganja na području Županije. Naglasak je na sektorima ključnima za razvoj županije: drvno-prerađivački, poljoprivredno-prehrambeni i transportno logistički. Prema Planu razvoja VSŽ 2021. – 2027. izravna strana ulaganja u VSŽ u razdoblju 2005. – 2020. godine s 151,61 milijuna eura čine tek 0,6% ukupnih izravnih ulaganja u RH (VSŽ je na 12. mjestu od ukupno 20 županija i grada Zagreba). Prema djelatnostima, izravna strana ulaganja u VSŽ u istom razdoblju su koncentrirana na proizvodnju strojeva i uređaja

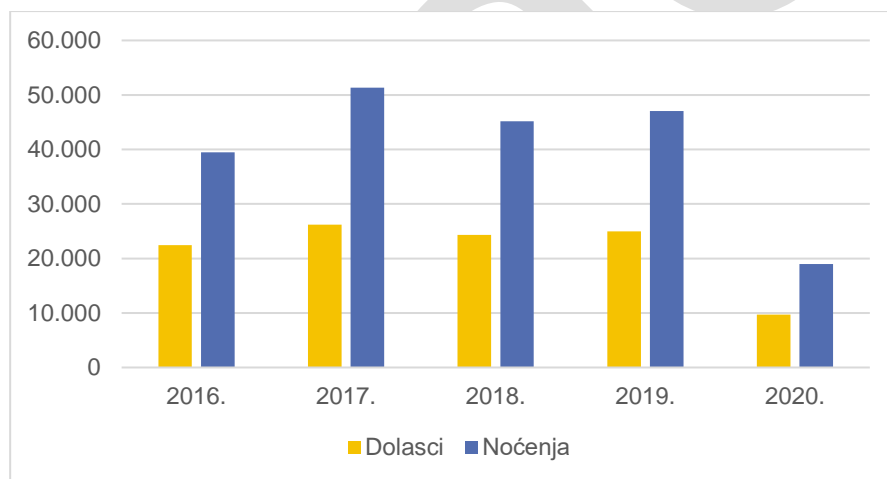
(46,7%), proizvodnju kemikalija i kemijskih proizvoda (23,75%), biljnu i stočarsku proizvodnju, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima (15,97%) te djelatnost opskrbe električnom energijom, plinom, parom i toplom vodom (9,89%). Prema zemljama, najveća ulaganja su se odnosila na Italiju (60%), Mađarsku (10%) i Austriju (8%). Privlačenja stranih ulaganja VSŽ vidi kao izrazito važnu polugu za ubrzani gospodarski razvoj Županije zbog čega se poduzimaju brojne aktivnosti u cilju promocije VSŽ-a kao poslovne lokacije budućnosti.

Također je važno istaknuti kako na području urbanog područja Vinkovci djeluju dvije lokalne akcijske grupe (skraćeno LAG): **LAG Bosutski niz** i **LAG Srijem** koje su registrirane kao udruge, a djeluju u cilju promicanja održivog razvoja i poboljšanja kvalitete života na ruralnom području. Između ostalih JLS LAG-u Srijem obuhvaća: naselje Mirkovci u okviru Grada Vinkovca, Općinu Nuštar i Općinu Stari Jankovci, a LAG Bosutski niz: Grad Otok, Općinu Andrijaševci, Općinu Ivankovo, Općinu Jarmina, Općinu Nijemci, Općinu Privlaka, Općinu Stari Mikanovci i Općinu Vođinci.

Sektor **turizma** u gospodarskom smislu danas ima relativno mali značaj što je posljedica rata i dugogodišnjeg višegodišnjeg ratnog okruženja, međutim na urbanom području Vinkovci postoje **značajni kulturno-povijesni i prirodni resursi** koji mogu imati snažan utjecaj na jačanje i razvoj turističke ponude ovog kraja. U pravilu, UPVK sudjeluje u ukupnom turističkom prometu Vukovarsko srijemske županije s udjelom od oko 30% u dolascima, odnosno 35% u noćenjima.

Prema podacima DZS-a, broj dolazaka i noćenja turista u VSŽ, a time i UPVK, dosegao je vrhunac u 2017. godini, kada je na području UPVK zabilježeno sveukupno 26.200 turističkih dolazaka (29% od dolazaka iste godine u županiju, 88.942), od čega je 77,0% domaćih turista, a 23,0% stranih. Iste godine ostvaren je rekordan broj noćenja (51.326 na području UPVK, što je 37% od broja noćenja u Županiji (138.470)). Drastičan pad, kao i u ostatku zemlje, desio se u 2020. godini kada je broj dolazaka smanjen za 61% u odnosu na predpandemijsku 2019. godinu. U 2021. bilježi se blagi oporavak turističkog prometa, na otprilike 50% prometa od prije pandemije.

Grafikon 5 Dolasci i noćenja turista 2016.-2020. na području UPVK

Izvor: DZS, Turizam u 2016.-2020.

Što se smještajnih kapaciteta tiče, na urbanom području Vinkovci posluje četiri hotela, sedam hostela, 39 privatnih smještaja, jedan lovački dom te jedno prenočište, što ukupno čini **1386 ležajeva**. Vinkovački hoteli i hosteli čine visokih 62,5% udjela u odnosu na ukupan broj hotela i hostela na području Vukovarsko-srijemske županije. Generalno, ova ponuda smještaja u potpunosti zadovoljava potrebe tijekom godine, a iznimku čini rujna za vrijeme trajanja Vinkovačkih jeseni kada se zbog velikog broja posjetitelja smještaj traži u okolnim mjestima, čak i susjednim županijama.

Promocija i pozicioniranje Vinkovačkog kraja na turističkom tržištu intenzivirano je od 2017. godine kada je temeljem Master plana razvoja turizma u gradu Vinkovcima iz 2015. pokrenut projekt

brendiranja Vinkovaca kao turističke destinacije. Okosnicu imidža Vinkovaca čine sljedeći **atributi jedinstvenosti**:

- Kontinuitet života od 8.200 godina
- Bogati (i neistraženi do kraja) arheološki nalazi
- Bogata i očuvana tradicija i običaji
- Prepoznatljiva i etablirana jedinstvena manifestacija – Vinkovačke jeseni

Što se tiče percepcije na domaćem tržištu (grad Zagreb), Vinkovci su uglavnom prepoznati po Vinkovačkim jesenima, dok su motivi privlačnosti za posjet povezani prvenstveno s gastronomskim doživljajem slavonske kuhinje te općenito percepcijom obilježja regije. Na inozemnom tržištu Vinkovci još uvijek predstavljaju nedovoljno prepoznatljivu destinaciju stoga glavni nositelji (Grad Vinkovci i Turistička zajednica Grada) aktivno rade na stvaranju mogućnosti i poticanju razvoja turizma.

S obzirom na prostorne značajke i atrakcijsku osnovu, za razvoj turizma na urbanom području **četiri su ključna turistička segmenta** unutar kojih je moguće razvijati odgovarajuće turističke proizvode:

- kulturni turizam
- eno-gastro turizam
- proizvodi sporta i rekreacije
- manifestacije

Prostor

Veće urbano područje Vinkovci nizinski je kraj, bogat plodnom zemljom, rijekama i šumama. Glavna **obilježja krajolika** su nepregledne ravni kultiviranih oranica, livada, pašnjaka i šuma te velika, “ušorena” sela duž glavnih prometnih pravaca.

Slika 3 Vinkovački kraj

Prema recentnom *Izvešću o stanju u prostoru Vukovarsko srijemske županije*⁹, oko 80% površine Županije otpada na poljoprivredno i šumsko zemljište, dok na građevinski dio (unutar i izvan naselja) otpada oko 10% površine. U pogledu racionalnog korištenja prostornih resursa, Izvešće bilježi pozitivan trend zaustavljanja ili ublažavanja prakse rapidnog povećavanja površina građevinskih područja koja je zabilježena u poslijeratnim godinama, mada i usprkos toga izgrađene površine ostaju na gornjoj granici PPVSŽ-om dopuštenih vrijednosti, s obzirom na broj stanovnika i odnos izgrađeno-neizgrađeno. U tom kontekstu bitno je pitanje tzv. "brownfield" ili "preskočenih" lokacija, odnosno napuštenih nekretnina koje su se prestale koristiti u svojoj izvornoj namjeni (građevinski objekti i pripadajuće zemljište i infrastruktura) te su slobodna za prenamjenu i ponovnu upotrebu. Većinu preskočenih prostora karakterizira atraktivnost njihova položaja u urbanom tkivu, veličina zemljišta, prometna dostupnost te visoki stupanj zatečene uređenosti zemljišta. Međutim, neriješeni imovinsko-pravni odnosi koji ograničavaju mogućnosti i opseg prenamjene pojedinih građevina ili sklopova, visina potrebnih ulaganja, nužnost izrade ili izmjene postojeće prostorno-planske dokumentacije, nemogućnost vremenskog planiranja realizacije zahvata, a u pojedinim slučajevima režimi zaštite kulturne baštine čine ih neprivačnim potencijalnim investitorima. To također podrazumijeva da se **svakom potencijalnom "brownfield projektu" mora pristupiti individualno**, odnosno da neki horizontalni ili sektorski pristup nije primjeren.

Zaštita prirodnih vrijednosti i očuvanje biološke raznolikosti provodi se određivanjem zaštićenih područja i određivanjem područja ekološke mreže. Na području Vukovarsko-srijemske županije, prema podacima Hrvatske agencije za okoliš i prirodu je 8 zaštićenih područja ukupne površine 261,65 ha, dok je ekološkom mrežom RH (EU Ekološka mreža Natura 2000) obuhvaćeno 10 područja ukupne površine 54.057,76 ha i to devet područja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS, područja od značaja za Zajednicu - SCI) i jedno područje značajno za ptice (POP, područja posebne zaštite - SPA). Od navedenog, sljedeća se područja nalaze unutar obuhvata SRUPVK:

- Nuštar-park oko dvorca – spomenik parkovne arhitekture, oko 14 ha. Perivoj predstavlja cjelinu sa dvorcem Khuen-Belasi koji je zaštićeno kulturno dobro
- Park-šuma Kanovci - park šuma namijenjena odmoru i rekreaciji, površine 6,69 hektara koja se sastoji od uređene poučno-edukacijske staze u klasičnoj listopadnoj slavonskoj šumi koja povezuje tri atraktivne lokacije: izletišta Sopot, arheološki park iz mlađeg kamenog doba (5500 – 4400 pr.Kr.) te Pikov stan, etnološki prikaz autohtonog slavonskog načina života.
- NATURA 2000 – Spačvanski bazen se većim dijelom nalazi južno, odnosno istočno od UPVK. Tek na južnim dijelovima općine Nijemci i grada Otoka proteže se područje ekološke mreže značajno za vrste i stanišne tipove HR2001414 - Spačvanski bazen i područje ekološke mreže značajno za ptice HR1000006 - Spačvanski bazen.

Stanje u pogledu **zagađenosti okoliša** na području UPVK ocjenjuje se posredno, s obzirom da se praćenje vrši uglavnom putem državnih mreža. **Kvaliteta zraka** u Republici Hrvatskoj prati se sukladno Zakonu o zaštiti zraka (NN127/19) kroz državnu mrežu za trajno praćenje kvalitete zraka, a ista nema mjernih postaja na području VSŽ, pa tako ni UPVKa. O rezultatima državnog praćenja Ministarstvo gospodarska i održivog razvoja odnosno Zavod za zaštitu okoliša i prirode redovito izvještava na godišnjoj razini, a metodologija¹⁰ podrazumijeva praćenje na razini pet zona i četiri

⁹ Zavod za prostorno uređenje Vukovarsko srijemske županije: *Izvešće o stanju u prostoru Vukovarsko-srijemske županije 2013. – 2016.*, Vinkovci, ožujak 2017. (www.vusz.hr)

¹⁰ Uredba o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN 1/14)

aglomeracije¹¹, od kojih su za UPVK relevantne HR1 Kontinentalna Hrvatska, HR2 Industrijska zona (Slavonski Brod) te aglomeracija Osijek. Prema godišnjem izvješću MGOR za 2019., a tako i za 2020. godinu, zrak na području ovih dviju zona i aglomeracije Osijek je ocjenjen kao prva kategorija (čist ili neznatno očišćen zrak) u odnosu na većinu onečišćivača koji se prate¹². No u zoni HR2 Industrijska zona, kao i u zoni aglomeracije Osijek zabilježena je nesukladnost s graničnim vrijednostima (druga kategorija, onečišćen zrak) za 24-satne koncentracije PM₁₀, a za Industrijsku zonu dodatno i nesukladnost s graničnim vrijednostima za srednju godišnju vrijednost PM_{2,5}¹³.

U svrhu boljeg utvrđivanja stanja i identifikacije optimalnih i izvedivih rješenja za smanjenje onečišćenja zraka i povećanja energetske učinkovitosti na području Grada Vinkovaca, Grad Vinkovci je pristupio izradi studije i **Programa zaštite okoliša za područje grada Vinkovaca za razdoblje 2022. do 2025. godine**, te Akcijskog plana energetske učinkovitosti za razdoblje 2022. – 2024. od kojeg se očekuju pozitivni učinci na smanjenje emisija i zaštitu okoliša u globalu.

Stanje kvalitete voda vodotoka na području Grada Vinkovaca nije zadovoljavajuće. Istraživanjima na pet postaja uz Bosut na području Grada utvrđeno je da mjereni parametri ukazuju na vrlo visok stupanj trofije. Bosut je uzvodno od Vinkovaca vodotok s vodama III i IV vrste, dok je nizvodno kvaliteta još lošija. Vode se onečišćuju upuštanjem otpadnih voda naselja duž kojih prolazi Bosut ili pritoke (otpadne vode stanovništva i industrije) te ostalih zagađivača (kemijski preparati s poljoprivrednih površina). Za ispravnost vode za piće brine se Laboratorij Vinkovačkog vodovoda i kanalizacije u Distribucijskom centru Kanovci u Vinkovcima, a kontrola zdravstvene ispravnosti vode za piće provodi se na vodoopskrbnoj mreži i u zdencima. Krajem 2017. godine izmjenama Pravilnika o praćenju kvalitete vode za piće¹⁴ za područje Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije uvedeno je redovno praćenje arsena u vodi za ljudsku potrošnju. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo¹⁵, u 2019. godini od 261 uzoraka s područja VSŽ, njih 52 (20%) je ocjenjeno neispravnim. Broj neispravnih uzoraka formalno je smanjen na 17 (6,5%) temeljem rješenja Ministarstva zdravstva kojem je opskrbljivaču odobreno odstupanje od zadanih parametara, tj. graničnih vrijednosti onečišćenja. Ova rješenja izdaju se na razdoblje od tri godine, u slučajevima elementarne nepogode, iznenadnog onečišćenja vodoopskrbnog sustava i u slučaju kada ne postoji alternativna mogućnost opskrbe pitkom vodom. Prema recentnom izvješću HZJZ za 2020. godinu objavljenog u studenom 2021. godine¹⁶, tijekom 2020. godine u VSŽ je u sklopu monitoringa vode za piće iz distribucijske

¹¹ Pet zona su: HR1 Kontinentalna Hrvatska (obuhvaća 10 županija Slavonije i sjeverne Hrvatske, s izuzetkom aglomeracija Zagreb i Osijek), zatim HR2 Industrijska zona (Brodsko-posavska i Sisačko-moslavačka županija), HR3 Lika, Gorski kotar i Primorje (Ličko-senjska, Karlovačka i Primorsko-goranska), HR4 Istra i HR5 Dalmacija (četiri dalmatinske županije). Četiri aglomeracije su Zagreb, Rijeka, Osijek i Split.

¹² Sumporov dioksid (SO₂), dušikovo dioksid i dušikovi oksidi (NO₂ i NO_x), lebdeće čestice (PM₁₀ i PM_{2,5}), olovo (Pb), benzen (C₆H₆), ugljikov monoksid (CO), prizemni ozon (O₃) i prekursor prizemnog ozona (hlapivi organski spojevi – HOS-evi), sumporovodik (H₂S), amonijak (NH₃), arsen (As), kadmij (Cd), živa (Hg), nikl (Ni), benzo(a)piren (BaP) i drugi policiklički aromatski ugljikovodici (PAU), pokazatelji prosječne izloženosti za PM_{2,5} (PPI) te kemijski sastav PM_{2,5}.

¹³ Za aglomeraciju Osijek nije rađena ocjena sukladnosti s graničnim vrijednostima za srednju godišnju vrijednost PM_{2,5}.

¹⁴ Pravilnik o parametrima sukladnosti, metodama analize, monitoringu i planovima sigurnosti vode za ljudsku potrošnju te načinu vođenja registra pravnih osoba koje obavljaju djelatnost javne vodoopskrbe, NN 125/2017

¹⁵ Hrvatski zavod za javno zdravstvo: *Izvještaj o zdravstvenoj ispravnosti vode za ljudsku potrošnju u Republici Hrvatskoj za 2019. godinu*, Zagreb, svibanj 2020.

¹⁶ Hrvatski zavod za javno zdravstvo: *Izvještaj o zdravstvenoj ispravnosti vode za ljudsku potrošnju u Republici Hrvatskoj za 2020. godinu*, Zagreb, studeni 2021.

mreže analizirano ukupno 304 uzorka, od čega je 49 (16.1%) ocjenjeno neispravnim, ali uzimajući u obzir navedeno Rješenje, formalno se neispravnim smatra 8 uzoraka (2,6%).

Ocjena zdravstvene ispravnosti vode namijenjene za ljudsku potrošnju dana u *Višegodišnjem programu gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. godine* nije povoljna na čak 8 od 13 zona koje pokriva Vinkovački vodovod i kanalizacija d.o.o., a u četiri zone (koje obuhvaćaju otprilike 4900 stanovnika) zdravstveni rizik je ocjenjen kao vrlo visok. Dvije od ove četiri zone nalaze se na području UPVK i to ZO Lipovac, na jugoistočnom dijelu općine Nijemci i ZO Marinci, na dijelu Općine Nuštar.

Unatoč razvijenoj regulativi za zaštitu i praćenje stanja u okolišu, u Hrvatskoj ne postoji sustav kojim bi se informacije o **kakvoći tla** na kvalitetan i ponovljiv način prikupljale i obrađivale, pa su dostupni samo podaci generirani u okviru pojedinačnih pilot projekata, znanstvenih ili izvanrednih programa praćenja i ocjene. Na pojavu onečišćenja tla utječu brojni su čimbenici, a najčešće su to ljudske aktivnosti kao što su poljoprivreda, razni vidovi gospodarskih aktivnosti, neadekvatno zbrinjavanje ili nekontrolirano odlaganje otpada i slično. Na osnovu navedenog, može se samo pretpostaviti da na prostoru UPVKa postoji problem onečišćenja tla, no u nedostatku sistematiziranih podataka nije moguće donijeti pouzdane zaključke te se upravo **uspostava sustava i kapaciteta za praćenje kvalitete tla nameće kao glavna potreba u sektoru zaštite okoliša.**

Osnovna **vodnokomunalna infrastruktura** na području UPVK je uspostavljena, a cijelo područje potpada pod distribucijsko područje u nadležnosti Vinkovačkog vodovoda i kanalizacije d.o.o, pri čemu jedinice lokalne samouprave Vinkovci, Jarmina, Nuštar, Stari Mikanovci, Vođinci, Ivankovo, Andrijaševci, Privlaka i Otok pripadaju sustavu Regionalni vodovod Istočne Slavonije¹⁷, općina Nijemci Sustavu Tovarnik¹⁸, dok općina Stari Jankovci, osim u dva naselja, ima samostalne lokalne sustave¹⁹. Prema *Višegodišnjem programu gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. godine* na uslužnom području 23 koje obuhvaća UPVK i još 13 jedinica lokalne samouprave ima 14 zona opskrbe (ZO = zemljopisno definirano područje unutar kojega voda namijenjena za ljudsku potrošnju dolazi iz jednog ili više izvora te unutar kojega se kvaliteta vode može smatrati otprilike ujednačenom). S aspekta odvodnje, uslužno područje 23 sastoji se od 16 aglomeracija većih od 2000 ES, od čega je osam na području UPVK - Ivankovo, Jarmina, Nijemci, Novi Jankovci, Nuštar, Otok (Vinkovci), Vinkovci i Vođinci. Uređaj za pročišćavanje izgrađen na lokaciji Jošine u jugoistočnom dijelu grada Vinkovaca 2014. godine je najveći na području, a ovom investicijom aglomeracija se uvrstila u urbane sredine koje zadovoljavaju visoke ekološke standarde očuvanja okoliša. Pročistač je izgrađen za opterećenje od 43.000 ekvivalentnih stanovnika (ES), što je 67 % od ukupno predviđenog kapaciteta od 64.000 ES. Trenutni ukupni kapacitet pet uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na području UPVK iznosi 68500 ES.

Na distribucijskom području Vinkovačkog vodovoda i kanalizacije **stupanj priključenosti stanovnika na javnu vodoopskrbu u 2018. godini iznosio je 91%**²⁰, što je porast u odnosu na 85% u 2011. godini. Istovremeno udio stanovništva s mogućnošću priključenja se nije mijenjao, i isti iznosi 100%. Stupanj priključenosti na sustave javne odvodnje za aglomeracije s opterećenjem većim od 2.000 ES

¹⁷ Osim navedenih JLS koje su u sastavu UP Vinkovci, Regionalni sustav Istočna Slavonija obuhvaća još i općine Babina Greda, Cerna, Markušica i Tordinci.

¹⁸ Pored Općine Nijemci, ovom sustavu pripadaju i općina Tovarnik te granični prijelaz „Bajakovo“ i hotel „Spačva“

¹⁹ Obuhvaća još i općine Orolik i Vrbanja te pojedina naselja drugih općina.

²⁰ Ako se podaci gledaju u odnosu na uslužna područja, tada je stupanj priključenosti na uslužnom području 23 (koje obuhvaća UPVK) 93%.

na distribucijskom području Vinkovačkog vodovoda i kanalizacija d.o.o. iznosi 43% (ukupan stupanj priključenosti), odnosno 37% (stupanj priključenosti stanovništva).

Za pogon, razvoj, održavanje i vođenje **električne distribucijske mreže** na području Republike Hrvatske odgovoran je HEP ODS. Distribucijska mreža organizirana je u 21 distribucijsko područje podijeljeno u 129 terenskih jedinica i četiri grupe područja: Sjever, Istok, Zapad i Jug. Distribucijsko područje koje pokriva **organizacijska jedinica Elektra Vinkovci** obuhvaća cijelu Vukovarsko-srijemsku županiju, a duljina distribucijske mreže iznosi 4.930,4 km, sa 83.532 obračunskih mjernih mjesta. HEP ODS izrađuje studije dugoročnog razvoja distribucijske mreže, razmatrajući horizont od 20 godina, kao i desetogodišnje planove razvoja s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje. Sredinom 2020. godine HERA je HEP ODS-u dala prethodnu suglasnost na prijedlog *Desetogodišnjeg (2020. – 2029.) plana razvoja distribucijske mreže s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje*, a isti se bazira na projekcijama, obvezama i rokovima definiranim u regulativi EU prenesenoj u hrvatsko zakonodavstvo. Prema navedenom dokumentu distribucijska područja se karakteriziraju prema prognozi porasta opterećenja (visoki, umjereni, niski porast i stagnacija), pri čemu se porastom smatra prosječni godišnji porast iznad 2%, a niski porast ispod okvirno 1%. Za **distribucijska područja Elektra Vinkovci, Elektroslavonija Osijek, Elektra Križ, Elektra Virovitica i Elektra Požega prognozira se stagnacija prosječnog vršnog opterećenja u planskom razdoblju do 2030.**

Zahvaljujući sustavu poticaja, nastavlja se trend porasta priključenja elektrana na mrežu, posebno **malih sunčanih elektrana** za koje je pojednostavljena procedura priključenja. Među njima najveći je broj korisnika postrojenja za samoopskrbu i krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom koji viškove proizvedene električne energije isporučuju u mrežu. Prema podacima HEO ODS za 2020. godinu, ukupno predana električna energija u distribucijsku mrežu iz distribuiranih izvora iznosila je 1415,3 GWh, a njihova proizvedena električna energija činila je 9,77% u ukupnoj potrošnji električne energije kupaca na distribucijskoj mreži Republike Hrvatske. Od 3026 elektrana na obnovljive izvore energije (tzv. distribuirani izvori) na razini RH, njih 226 nalazi se na području Vukovarsko-srijemske županije. Prema podacima javnog *Registra obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača* (Registar OIEKPP) kojeg vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja²¹, na području Vukovarsko-srijemske županije na dan 21.12.2021. evidentirano je ukupno 431 projekt obnovljivih izvora energije, od čega 405 solarnih elektrana, 13 elektrana na biomasu, 11 elektrana na bioplin i 2 kogeneracije, a od tog broja njih 231 nalazi se na urbanom području Vinkovci.

Ostala energetska infrastruktura uključuje plinovodnu i, u znatno manjoj mjeri, toplovodnu mrežu. Područje Vukovarsko-srijemske županije je **plinificirano gotovo u cijelosti**, a distribuciju i opskrbu plinom na većem dijelu županije vrši Plinara istočne Slavonije d.o.o. Vinkovci koja je Operator distribucijskog sustava (ODS) i Opskrbljivač plinom krajnjih kupaca, u vlasništvu je Županije (60%) i Croplina d.o.o. Zagreb (40%). Distribucijsko područje pokriva 21 od 31 JLS-ova Županije, a od jedanaest JLS koje čine UPVK, samo je općina Nijemci u sustavu opskrbe pod PPD d.o.o. Vukovar. Od ukupnog broja kupaca koje opskrbljuje Plinara istočne Slavonije d.o.o., njih otprilike 70% (14.146 u 2020. godini) nalazi se u JLS-ovima koji čine UPVK. **Stupanj priključenosti** (broj aktivnih kućanstava / broj kućanstava s mogućnosti priključenja) za područje UPVK iznosi **55%**.

Prema podacima iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine, na području Grada Vinkovaca **najzastupljenija vrsta grijanja bila je centralno grijanje iz uređaja u zgradi ili stanu²² (47% stanova), a zatim grijanje na peći (41% stanova) dok je najmanje zastupljeno bilo**

²¹ Dostupno na <https://oie-aplikacije.mzoe.hr/pregledi/>

²² tzv. etažno grijanje

centralno grijanje iz mjesnog centra²³ (12% stanova). U kućnim ložištima kao energent najviše se koristio prirodni plin (51% stanova), zatim drvo (37% stanova), dok je zastupljenost tekućih goriva bila vrlo mala (2% stanova). U preostalih 9% stanova, za grijanje se koristila električna energija.

Centralno grijanje iz blokovskih kotlovnica dostupno je samo na uskom području Vinkovaca te je broj korisnika ograničen (cca 1.700 stanova). Sustavom opskrbe toplinskom energijom upravlja komunalna tvrtka GTG d.o.o. koja osim toga upravlja gradskim grobljem i tržnicom. Najveći problem centraliziranog grijanja jest što je sustav u lošem stanju zbog starosti (30 do 40 godina), s pojedinim dijelovima van današnjih tehničkih standarda. Tehničko rješenje nije optimalno - sustavi su direktni tj. bez izmjenjivača topline, odnosno bez primarnog i sekundarnog kruga grijanja, bez pripreme napojne vode i drugo.

Od **infrastrukture za mobilnost**, najznačajniji je **cestovni promet koji je dominantan vid prijevoza putnika i roba** na području Republike Hrvatske, pa tako i na promatranom području. U smislu mobilnosti unutar većeg urbanog područja Vinkovci i povezanosti s drugim dijelovima Hrvatske najvažniji cestovni prometni pravci su:

- Državna cesta D55 Županja-Vinkovci-Vukovar koja je glavna poveznica s autocestom A3 Bregana Lipovac. Udaljenost od autoceste do Vinkovaca je 20-ak km, te dodatnih 15-ak kilometara do Vukovara.
- Državna cesta D518 Osijek – Ernestinovo-Ivakovo-Jarmina kojom su Vinkovci su spojeni s gradom Osijekom, na cestovnoj udaljenosti od 42 kilometra.
- Poprečni prometni pravci, kao što je državna cesta D45 Đakovo – Vinkovci – granični prijelaz Tovarnik koja spaja općine Stari Mikanovci, Vođinci i Ivankovo s Vinkovcima s istočne strane, te općinom Stari Jankovci sa zapadne. Na ovu cestu spaja se i D537 Slakovci-Otok-Vrbanja koja povezuje grad Otok s autocestom A3.

Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske 2017. -2030. u pogledu cestovnog prometa utvrđuje da je **osnovna cestovna mreža uspostavljena** te da se daljnji razvoj cestovne mreže treba temeljiti na konceptu funkcionalnih regija. U skladu s time izrađen je *Prometni masterplan funkcionalne regije Istočna Hrvatska* koji obuhvaća pet slavonskih županija (Virovitičko-podravsku, Požeško-slavonsku, Brodsko-posavsku, Osječko-baranjsku i Vukovarsko-srijemsku) i koji daje usmjerenje strateškom razvoju prometnog sustava sukladno prostornim mogućnostima, zahtjevima gospodarstva i potrebama stanovništva. Kroz Masterplan je analizirano stanje na području cestovnog prometa i infrastrukture, za koju se općenito može reći da varira ovisno o kategoriji ceste pri čemu su autoceste i državne ceste relativno dobre kvalitete, dok je **razina kvalitete županijskih i lokalnih cesta relativno loša**. U Vukovarsko-srijemskoj i Požeško-slavonskoj županiji stanje je nešto lošije u komparaciji s drugim županijama regije.

Na razini UPVK, sva naselja su dobro povezana sa središtem urbanog područja mrežom javnih razvrstanih cesta, dok je razina uređenosti nerazvrstanih cesta različita u pojedinim JLS-ovima. Pojedini dijelovi uličnih koridora su nedovoljno široki što onemogućuje kvalitetno uređenje te umanjuje komunalni standard pojedinih dijelova naselja, a u svim JLS postoje i kontinuirane **potrebe za proširenjem mreže u smislu asfaltiranja pristupnih puteva, uređenja nogostupa i signalizacije i sl.** Na području Grada Vinkovaca postoje potrebe za promjenom regulacije i organizacije prometnih tokova s obzirom na uočena opterećenja prometnih tokova za vrijeme vršnih opterećenja na više lokacija u Gradu, što je analizirano i utvrđeno kroz **Master plan grada Vinkovaca za promet iz 2016.** godine. Ovim Master planom ustanovljena je potreba za preusmjeravanjem teretnog prometa izvan grada Vinkovaca, a isto tako ne treba zanemariti niti odgovarajuća signalna i IT rješenja koja će omogućiti lakše upravljanje prometom i prometnim tokovima, kao i ulaganja u infrastrukturu za

²³ tzv. grijanje na toplanu ili grijanje preko blokovske kotlovnice

intermodalne vidove prijevoza i alternative korištenju osobnog automobila, što uključuje i rješenja koja olakšavaju i potiču pješački i biciklistički promet (npr. rampe, pothodnici i nathodnici, denivelirane i pokretne stepenice i sl.).

Vinkovci su važno **željezničko čvorište** od nacionalnog i međunarodnog značaja, iako je značaj i udio željezničkog prometa općenito, kako putničkog tako i teretnog, znatno smanjen nakon postizanja neovisnosti Republike Hrvatske. Ukidanje mnogih međunarodnih linija, kao i uspostava novih međunarodnih granica i izostanak ulaganja u modernizaciju koji su produžili vrijeme putovanja za Vinkovce su značili **dvotrećinsko smanjenje putničkog prometa. Gospodarski gubici su još i veći**, s obzirom da je teretni promet najvećim dijelom s glavne željezničke pruge Zagreb - Beograd prebačen na četvrti koridor koji od zemalja Europe preko Mađarske, Rumunjske i Bugarske ide prema Turskoj i dalje, pa je teretni promet Vinkovačkog kolodvora danas na tek 20 posto od onoga s kraja '80-ih.

HŽ Infrastruktura kao upravitelj infrastrukture planira redovna održavanja željezničkih pruga i radove na osuvremenjivanju i izgradnji željezničke infrastrukture, a od trenutno aktivnih projekata dva su na području UPVK, odnosno Istočne Slavonije:

- Modernizacija, nadogradnja i elektrifikacija željezničke pruge Vinkovci – Vukovar (M601), ^{SEP}projekt vrijedan 72,3 milijuna EUR, sufinanciran iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014.- 2020. Radovi su počeli u travnju 2021. i trebali bi biti dovršeni do kraja 2022. Godine.
- izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju željezničke pruge Okučani – Vinkovci (M104) je također projekt u provedbi, sufinanciran iz OPKK 2014.- 2020.

U ovom kontekstu valja spomenuti još i planirani **transportno-logistički centar Vukovarsko-srijemske županije u Vinkovcima** koji će biti centar (Hub) za područje šire regije u ovom dijelu Istočne Europe, a u kojem će se odvijati sve aktivnosti koje se odnose na prijevoz, logistiku i distribuciju robe (za nacionalni i međunarodni tranzit), za najraznovrsnije subjekte/korisnike usluga, na komercijalnoj osnovi. Nositelj ovog projekta je Vukovarsko - srijemska županija, a isti se priprema za financiranje u novoj financijskoj perspektivi 2021. – 2027.

U kontekstu mobilnosti, a još više generalnog gospodarskog potencijala urbanog područja valja još spomenuti i **riječni promet**, odnosno riječnu luku Vukovar na Dunavu, rijeci koja je cjelogodišnji međunarodni plovni put. Luka Vukovar nalazi se na paneuropskom koridoru VII te ima najvišu oznaku plovnosti (VI c), ali je kao prometni potencijal relativno neiskorištena, kao i druge riječne luke na području Istočne Slavonije (Slavonski Brod, Osijek). Razlog neiskorištenosti ovog potencijala je nedovoljna razvijenost hrvatskih unutarnjih plovnih putova uz prisustvo uskih grla, čime je smanjena sigurnost plovidbe i transporta. Dodatan problem je nepovezanost rijeka Dunav i Sava unutar granica Hrvatske, što bi se moglo riješiti **višenamjenskim kanalom Dunav – Sava**. Ideja spajanja rijeka Save i Dunava kanalom stara je više od stoljeća, a ovaj veliki i strateški infrastrukturni projekt posljednji je put aktualiziran 2006. godine. Tada je projektiran kao višenamjenski kanal položen većim dijelom koritom rijeka Vuka, Bosut, Bič i Berava, a 2011. godine usvojen je i prostorni plan područja posebnih obilježja koji je još uvijek na snazi (PPPPO višenamjenskog kanala Dunav-Sava). Ipak, projekt kanala kontinuirani je izvor kontroverzi, sa zagovornicima koji ga promoviraju kao najznačajniju infrastrukturu za riječni i kombinirani promet, poljoprivredu i vodno gospodarstvo Hrvatske s jedne strane, i kritičarima koji osporavaju njegovu ekonomsku opravdanost i upozoravaju na moguće katastrofalne ekološke posljedice, s druge.

Javni prijevoz putnika na području UPVK, kao i šire regije, organiziran je kroz željeznički i cestovni prijevoz (međužupanijski, županijski i gradski). Na razini većeg urbanog područja, zbog malog broja vlakova, ali i malih udaljenosti, javni prijevoz željeznicom kao vid urbane mobilnosti nije relevantan. Cestovni javni prijevoz putnika na području Vukovarsko-srijemske županije obavljaju tri poduzeća (Čazmatrans promet d.o.o član grupe Čazmatrans-Nova, Čazmatrans Vukovar d.o.o. i Polet Vinkovci d.o.o.), a organiziran je na 130 aktivnih autobusnih županijskih linija sa ukupno 245 autobusnih

stajališta i tri kolodvora (Vukovar, Vinkovci Županja). Na području Županije registrirano je ukupno osam taksi-prijevoznika i to po tri u Vukovaru i Vinkovcima te dva u Županji. Gradski prijevoz organiziran je u Vukovaru i Vinkovcima. Javni gradski autobusni prijevoz u Vinkovcima obavlja prijevozničko poduzeće Polet d.o.o., a organizirane su četiri autobusne linije:

- Linija 1: V. N. Selo - Srednjoškolski centar - bolnica,
- Linija 2: Borinci - Slavija - Srednjoškolski centar,
- Linija 3: Gortanovo naselje - Centar – Gortanovo naselje
- Linija 4: Mirkovci - Srednjoškolski centar - Mirkovci.

Vozni park tvrtke čine vozila prosječne starosti od 16,5 godina, dok vozila za samo gradski prijevoz imaju prosječnu starost oko 17 godina. Za prigradski prijevoz vozila su prosječne starosti oko 13 godina. U 2020. godini tvrtka je uz pomoć sredstava iz Kohezijskog fonda i državnog proračuna nabavila 7 gradskih poluniskopodnih autobusa s niskom emisijom CO₂ koji zadovoljavaju Euro VI normu, u vrijednosti od 15 milijuna kuna. Polet d.o.o. prometuje na 20 lokalnih linija koje povezuju sve JLS urbanog područja s Vinkovcima i gradovima u bližem okruženju (Vukovar, Osijek, Đakovo, Županja).

Analiza prometne infrastrukture ukazuje na činjenicu kako su sve susjedne općine na odgovarajući način povezane s urbanim centrom, tj. u pravilu je iz većine susjednih naselja moguće doći u Vinkovce prije 8 sati ujutro što tim stanovnicima omogućava zadovoljenje potreba. Ipak, prometna i intermodalna infrastruktura koja bi trebala učiniti prometovanje učinkovitijim i prihvatljivijim za sve slojeve društva kao i za okoliš treba biti dodatno razvijena, posebice kada se uzme u obzir da Vinkovci zbog svog položaja i postojeće infrastrukture imaju karakteristike (potencijal) međugradskog intermodalnog terminala (prometna povezanost s minimalno dva prijevozna moda, željeznički i autobusni prijevoz), prometnog centra između gradova u Vukovarsko-srijemskoj županiji, ali i gradova na međužupanijskoj razini povezanosti.

Prema godišnjem izvješću HAKOM-a za 2020. godinu, na nacionalnoj razini dostupnost pristupa **internetu sljedeće generacije** (NGA pristup s brzinama iznad 30 Mbit/s) kućanstvima iznosi 86 posto, oko jedan posto manje od prosjeka EU-a, a 68 posto hrvatskih kućanstava ima ugovoren fiksni pristup internetu (neka kućanstva upotrebljavaju mobilni pristup internetu kao alternativu i/ili supstituciju i ne ugovaraju fiksni internet). Prema podacima Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture **98,2% stanovništva Vukovarsko-srijemske županije pokriveno osnovnim nepokretnim pristupom**, a situacija je otprilike ista i na razini UPVK. Mobilni pristup moguće je gotovo na cijelom teritoriju.

Iz redovno ažurirane GIS baze HAKOM-a, vidljivo je da je početkom 2022. godine na vinkovačkom području, uz osnovni širokopojasni pristup (2 Mbit/s - 30 Mbit/s) i brzi širokopojasni pristup (30 Mbit/s - 100 Mbit/s) područje šireg centra grada pokriveno i mogućnosti ultrabrzog pristupa, s brzinama iznad 100 Mbit/s (slika).

Slika 4 Dostupnost nepokretnog širokopojasnog pristupa internetu na području Vinkovaca

Izvor: Interaktivni GIS portal HAKOM-a, siječanj 2022.

Što se tiče obujma korištenja, **postotak kućanstava s ugovorenim nepokretnim širokopojasnim pristupom se kreće od 30 do 55%**, s većim obuhvatom na više urbaniziranim dijelovima UPVK (Vinkovci - Jarmina - Ivankovo – Nuštar). U okviru Nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja, godine 2019. od strane HAKOM-a je odobren projekt, odnosno plan razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa za Grad Vinkovce i susjedne općine (Andrijaševci, Ivankovo, Jarmina, Markušica, Stari Mikanovci, Vođinci, Privlaka, Stari Jankovci i Tordinci) koji do danas nije realiziran zbog nedostatka interesa privatnih investitora. U tijeku je izrada novog plana razvoja širokopojasne infrastrukture samo za područje Grada Vinkovaca.

2.2.3 Urbano područje Vinkovci u širem razvojnom kontekstu

Širi razvojni kontekst UPVK utvrđen je strateškim dokumentima nacionalne razine, posebno onima koji su nad-sektorskog karaktera, kao što je Strategija prostornog uređenja države i Program prostornog uređenja koji osim razvojnih ciljeva daje kriterije i smjernice za razvoj na temelju prirodnih, gospodarskih, društvenih i kulturnih polazišta. Prostorno uređenje podrazumijeva balansiranje gospodarskih, socijalnih i okolišnih razvojnih prioriteta, uvažavajući specifičnosti danog teritorija. S nacionalne razine, razlike hrvatskog teritorija ogledaju se u tri velike prostorne cjeline (Jadranska, Središnja i Istočna Hrvatska) koje predstavljaju bazu za praćenje stanja u prostoru i usmjeravanja razvoja na globalnoj razini. Slijedom polazišta definiranih na nacionalnoj razini, važeće Izvješće o stanju u prostoru Vukovarsko srijemske županije 2013. - 2016. utvrđuje širi razvojni kontekst Županije, pa tako i UPVK kako slijedi (op.a. naglasak podebljanjem dodan):

“Osnaživanje prostorno - razvojne strukture temelji se na **povoljnoj mreži naselja, naročito manjih gradova, koja omogućava ravnomjeran razvoj**, pretežito definiranim koridorima prometnica i glavnim poljodjeljskim resursima. Za ravnomjeran razvoj Republike Hrvatske, a posebno Vukovarsko - srijemske županije, posebno je značajno istočno urbano područje (Vukovar, Vinkovci, Županja, Ilok i Otok) i podunavski razvojni koridor.

Uređenje prostora Vukovarsko - srijemske županije uvjetuju **dominantni riječni tokovi Dunava i Save koji određuju koridore velike državne i međunarodne infrastrukture, višenamjensko korištenje voda s cjelovitim uređenjem poljodjeljskih površina, te bogatstvo šuma s potrebom**

revitalizacije ruralnog prostora i usmjerenjem na razvoj izletničkog, zdravstveno-rekreacijskog, tranzitnog i lovnog turizma. ^[1]_[SE]

Planski elementi cjelovitih sustava i pripadnost većim cjelinama odnose se osobito ^[1]_[SE] na **magistralne i regionalne prometne pravce istok-zapad**, poboljšanje poprečnih veza na središnjem prostoru, porječja velikih rijeka Dunava i Save kao područja cjelovitog uređenja i korištenja voda uz državnu granicu, podunavski prometno-gospodarski sustav te prometno i gospodarsko uključivanje središnje Slavonije u glavne razvojne sustave. ^[1]_[SE] Razvitak područja Vukovarsko - srijemske županije treba promatrati kroz **jače i neposrednije uključivanje u srednjoeuropsko gospodarsko - prometne sustave, kulturnu suradnju, te unapređenje stanja okoliša**. Jačanje linije podunavskih gradova temelji se na funkcioniranju luke Vukovar i njenom brzom uključivanju kombiniranim prometom u glavne državne i europske tijekom razmjene roba, izgradnji višenamjenskog kanala Dunav-Sava, uređenju graničnih područja te razvoju prometno - gospodarskih funkcija gradova s rješenjem ključnih prometnih čvorišta (Vukovar, Vinkovci i drugi).” ^[1]_[SE]

3 Partneri u pripremi i provedbi Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci

Grad Vinkovci je nositelj izrade SRUP-a Vinkovci te je odgovoran za sveukupnu provedbu SRUP-a kroz rad svojih upravnih odjela i uspostavu suradnje s partnerima. Partnerstvo na uspostavi urbanog područja i zajedničkom planiranju teritorijalnog razvoja kroz Strategiju razvija urbanog područja uspostavljeno je između Grada Vinkovaca i još deset jedinica lokalne samouprave (Grad Otok te Općine Andrijaševci, Ivankovo, Jarmina, Nijemci, Nuštar, Privlaka, Stari Jankovci, Stari Mikanovci i Vođinci). Partnerstvo, odnosno ustroj urbanog područja je formaliziran Odlukom Gradskog vijeća Vinkovaca od 12.10. 2021., donešenom na temelju pozitivnih mišljenja predstavničkih dijela ostalih jedinica lokalne samouprave te suglasnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Formalnom ustroju urbanog područja prethodio je dogovor i obvezivanje jedinica lokalne samouprave na aktivno sudjelovanje u izradi i provedbi zajedničke strategije (potpisivanje Sporazuma o izradi i provedbi SRUP-a od 29. rujna 2021.). Glavni mehanizmi koordinacije i primjene konzultativnog, partnerskog pristupa izradi i provedbi SRUP-a su Koordinacijsko i Partnersko vijeće.

Koordinacijsko vijeće urbanog područja Vinkovci ustrojeno je Odlukom o osnivanju Koordinacijskog vijeća urbanog područja Vinkovci od 5. listopada 2021., a čine ga predstavnici gradova i općina, odnosno gradonačelnici gradova i načelnici općina u sastavu urbanog područja (11 članova i 11 zamjenskih članova). Ovo tijelo zaduženo je za koordinaciju izrade, izmjena i/ili dopuna, donošenja, provedbe i praćenja provedbe SRUP-a Vinkovci u financijskom razdoblju 2021.-2027.

Prva sjednica Koordinacijskog vijeća održana je 11. listopada 2021. godine. Članovi su upoznati planom i dinamikom realizacije aktivnosti na izradi Strategije te je najavljeno prikupljanje prijedloga projekata prema prioritetima i pripremljenosti, kao i osnovnih podataka potrebnih za izradu socio ekonomske analize područja. Na drugoj sjednici Koordinacijskog vijeća održanoj 16. ožujka 2022. predstavljeni su rezultati rada na izradi Strategije, nacrt Komunikacijske strategije i komunikacijskog akcijskog plana, a članovi Koordinacijskog vijeća dobili su i priliku za pismena očitovanja na parcijalne dijelove dokumenta Strategije razvoja urbanoga područja Vinkovci za razdoblje 2021.- 2027. Treća sjednica Koordinacijskog vijeća održana je 28.11. 2022. i bila je posvećena raspravi o posebnim ciljevima i mjerama strategije, strateškim projektima, kao i mogućnostima i preduvjetima za financiranje iz ITU mehanizma.

Partnersko vijeće urbanog područja Vinkovci je savjetodavno tijelo koje djeluje u cilju utvrđivanja zajedničkih prioriteta na razini urbanog područja, predlaganja strateških projekata za razvoj urbanog područja te njihove provedbe i praćenja, a ustrojeno je 15. veljače 2022. g. Sudjelovanjem u partnerskim konzultacijama tijekom izrade i provedbe razvojne strategije, članovi partnerskog vijeća koji dolaze iz širokog kruga dionika (javni, privatni i civilni sektor) doprinose strateškom planiranju razvoja urbanog područja. Partnersko vijeće SRUPVK ima 40 članova, a tijekom izrade Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci sastalo se tri puta, kako je dokumentirano u prilogu ovog dokumenta.

Prva, konstituirajuća sjednica Partnerskog vijeća održana je 14. veljače 2022. kada je istaknuta važnost suradnje među jednicama lokalne samouprave u rješavanju zajedničkih razvojnih problema prisutnih na širem urbanom području. Članovima su predstavljeni ključni nalazi cjelovite analize stanja urbanog područja Vinkovci te su pozvani da komentiraju dostavljenu analizu. Druga sjednica održana je 21. ožujka 2022. kada je članovima Partnerskog vijeća predstavljen nacrt Komunikacijske strategije i komunikacijskog akcijskog plana Strategije razvoja urbanoga područja Vinkovci za razdoblje 2021.- 2027. godine. Na ovoj sjednici Partnersko vijeće je upoznato i s Planom vrednovanja SRUP-a

Vinkovci. Treća sjednica održana je 31.1.2023. te je na ovoj sjednici jednoglasno prihvaćen konačni nacrt Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci za razdoblje 2021.-2027. te Akcijski plan.

Na operativnoj razini, izradu SRUP-a Vinkovci vodio je Upravni odjel za investicije, fondove Europske unije i imovinu Grada Vinkovaca (nukleus budućeg posredničkog tijela za odabir operacija - PTOO), koji je bio podržan od strane dva neovisna tima vanjskih stručnjaka, jednog za izradu SRUP-a te drugog za provedbu prethodnog vrednovanja.

Tablica niže daje sistematizirani prikaz uloga i odgovornosti u procesu pripreme i provedbe SRUP-a Vinkovci.

Tablica 14 Pregled uloga i odgovornosti u procesu izrade i provedbe SRUP-a Vinkovci

Faza	Dionik	Uloga
Izrada SRUP-a (i provedbenih akata SRUP-a)	Grad Vinkovci, Upravni odjel za investicije, fondove Europske unije i imovinu	Zadužen za izradu SRUP-a (nositelj izrade) Zadužen za izradu provedbenih akata SRUP-a (Akcijski plan, Komunikacijska strategija, Komunikacijski akcijski plan)
	Koordinacijsko vijeće	Koordinacija izrade, izmjena i/ili dopuna, donošenja, provedbe i praćenja provedbe SRUP-a
	Partnersko vijeće	Savjetodavna uloga u pripremi analize stanja i SWOT analize, utvrđivanju zajedničkih prioriteta razvoja urbanog područja te predlaganju strateških projekata
	Vanjski stručnjaci	Priprema nacrtu SRUP-a i podrška Gradu u vođenju planskog procesa
	Vanjski stručnjaci	Provedba neovisnog prethodnog vrednovanja SRUP-a
	Vukovarsko-srijemska županija	Ocjena o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš
Donošenje SRUP-a (i provedbenih akata SRUP-a)	Koordinacijsko vijeće	Daje mišljenje o konačnom nacrtu SRUP-a Upućuje nacrt SRUP-a svim JLS-ovima iz obuhvata urbanog područja i Partnerskom vijeću radi davanja mišljenja Upućuje konačni nacrt SRUP-a gradu Vinkovci
	Partnersko vijeće	Daje mišljenje o konačnom nacrtu SRUP-a
	Gradsko vijeće Grada Vinkovci	Donosi oduku o usvajanju prijedloga SRUP-a Donosi odluku o usvajanju godišnjih Akcijskih planova
Provedba	Grad Vinkovci	Upravni odjeli Grada kao ključno tijelo za provedbu SRUP-a: provode aktivnosti i projekte za koje je Grad nositelj Upravni odjel za investicije, fondove Europske unije i imovinu prikuplja i analizira podatke o provedbi SRUP-a te priprema godišnja izvješća
	Koordinacijsko vijeće	Koordinira proces provedbe i praćenja provedbe SRUP-a Daje mišljenje o aktivnostima vezanima uz pokretanje postupaka vrednovanja SRUP-a Daje mišljenje na Izvješće o provedbi SRUP-a prije njegova podnošenja nadležnom Ministarstvu
	Partnersko vijeće	Savjetovanje u tijeku provedbe Prioritizacija projekata i aktivnosti koje će se provoditi (prema unaprijed definiranim kriterijima)

		Praćenje provedbe SRUP-a temeljem godišnjih izvješća koje priprema Grad Redovito prati status strateških projekata
	Ostali partneri / dionici	Provode aktivnosti i projekte za koje su navedeni kao nositelj Dostava podataka Gradu o provedenim aktivnostima i projektima, odnosno, doprinosu definiranim pokazateljima ishoda i učinka
	Gradsko vijeće Grada Vinkovci	Prethodno odobrenje godišnjeg izvješće o provedbi SRUP-a (prije slanja JLS-ovima i MRRFEU)

4 Srednjoročna vizija razvoja

Vizija urbanog područja Vinkovci jest da bude središte kvalitetnog urbanog života koji sažima tradicionalni slavonski duh i kulturno nasljeđe, poljoprivredno i prirodno bogatstvo te poticajno i dinamično gospodarsko okruženje.

Pojašnjenje vizije

Gore definirana zajednička strateška vizija urbanog područja nadilazi administrativne granice UP-a te u središte stavlja snage i potencijale urbanog područja i tako stvara sinergije koje koriste urbanom području u cjelini.

Aktualizacija i promocija bogate kulture, povijesti i tradicije Vinkovaca ima za cilj učiniti UP privlačnim mjestom za življenje, naročito mladih obitelji, što je moguće uz istovremenu provedbu aktivnosti i mjera koje će olakšati poslovanje poduzetnika i poljoprivrednika te djelovati motivirajuće na mlade poduzetnike i inovatore. Središnji dio vizije odnosi se na kvalitetu urbanog života, što uz prethodno spomenute smjerove djelovanja podrazumijeva i podizanje kvalitete urbanog okoliša, komunalne i društvene infrastrukture, pristupačnost i kvalitetu stanovanja i dostupnost osnovnih servisa. Navedeni smjerovi djelovanja reflektiraju se u niže navedenim posebnim ciljevima (Poglavlje 9).

5 Razvojne potrebe i potencijali

5.1 Uvod

SWOT analiza – koja u užem smislu podrazumijeva definiranje pozitivnih i negativnih razvojnih faktora (snage – S, slabosti – W, mogućnosti – O i prijetnje – T) – podrazumijeva interpretaciju i vrednovanje informacija i podataka iz osnovne analize, koja se bazira na lokalnim kulturološkim preferencijama i razumijevanju konteksta i dubokih pokretača promjena. Uz to, razumijevanje šireg konteksta važan je korak u interpretaciji i projiciranju mogućih razvojnih scenarija urbanog područja.

Suvremeni globalizirani i digitalizirani svijet obilježen je radikalnim mijenama koje se osjete, u manjoj ili većoj mjeri, u svim nacionalnim državama pa tako i u Hrvatskoj. Iako se ovi globalni trendovi realiziraju na specifičan način u svakoj državi i lokalitetu, ne treba zanemariti njihov utjecaj čak i na mala društva i relativno zatvorene ekonomije poput hrvatske. Prema najnovijem izvještaju ESPAS-a²⁴, suvremeni svijet je svijet *sve veće povezanosti, ali i fragmentacije, drastičnih transformacija u demografskoj strukturi i korištenju energije te uznemirujućih promjena u tehnologiji, okolišu i politici*, a put prema budućnosti 2030. godine obilježen je sljedećim **'mega-trendovima'**:

1. Globalno zatopljenje i klimatske promjene čiji će efekti u narednim dekadama postajati sve ozbiljniji, učestaliji i evidentniji (suše, poplave, ekstremne temperature, siromaštvo i sl.). U ažuriranom izvještaju iz 2021. ESPAS ocjenjuje situaciju još dramatičnijom, ali i projicira nastavak vanredne volatilnosti energetske tržišta koju je globalno gospodarstvo osjetilo 2020.-21., što će izvjesno utjecati na političku i društvenu prihvatljivost tranzicije prema gospodarstvu "nula-emisije" (zero-emission economy) koja je proklamirani cilj EU.
2. Globalni, ali teritorijalno neujednačeni rast stanovništva, disproporcionalno veći u dijelovima subsaharske Afrike, južne Azije i bliskom Istoku, a značajno usporen (dugoročno do 2100. g. čak i negativan) u drugim dijelovima svijeta, posebice EU. Uzimajući u obzir i starosnu strukturu stanovništva EU, ovi trendovi ukazuju na smanjenje EU ekonomije uz istovremeni rast izdataka za zdravstvo i skrb o starijima. U ažuriranom izvještaju iz 2021. ESPAS kao moguća i politički osjetljiva rješenja navodi veću imigraciju, daljnju promociju uključivanja žena na tržište rada i programe za povećanje fertiliteta te mogućnost da tehnologije osiguraju ekonomski rast neovisan o veličini stanovništva.
3. Što se tiče gospodarskog rasta, ažurirano ESPAS izvješće iz 2021. gotovo u potpunosti revidira projekcije iz 2019. Utvrđuje brz oporavak ekonomija u 2021. u usporedbi s 2020., istovremeno pozivajući na generalnu nepouzdanost ekonomskih projekcija koje "treba tretirati sa oprezom" jer ne uzimaju u obzir inovacije i neočekivane događaje. Projicira da će inflacijom i zaduženosti najviše će biti pogođene ekonomije koje se oslanjaju na turizam i uslužne djelatnosti, posebice one nižeg i srednjeg dohotka. Pandemija je povećala nejednakosti pa je tako 97 milijuna ljudi gurnula preko ruba siromaštva, dok je bogatstvo milijardera povećano za 54% samo u 2020. godini. Zbog poremećaja u trgovini i opskrbnim lancima problematičnost ovisnosti o uzvozu je postala očigledna i uzrokovala dodatne geopolitičke tenzije. Kao rezultat toga, i EU politika je doživjela konceptualni zaokret kada je u listopadu 2020. godine Europsko vijeće utvrdilo novi cilj jedinstvenog EU tržišta: "strateška autonomija uz očuvanje otvorenosti ekonomije"²⁵. Novo ažurirano izvješće također predviđa da će Kina zamijeniti SAD na mjestu najveće svjetske ekonomije već 2028.g., a ne 2030., kako je originalno projicirano.
4. Tehnološki sektor je "pobjednik u pandemiji", s obzirom da je digitalizacija ubrzana za u prosjeku sedam godina, s najbržim rastom u području obrazovanja, zdravlja i e-trgovine. ESPAS izvješće predviđa da će tržište rada sada brže tranzitirati prema digitalnom okruženju, dodatno potpomognuto razvojem robotike²⁶. Roboti su odigrali značajnu ulogu u medicinskom sektoru u Europi i drugdje, a umjetna inteligencija (UI) korištena je za modeliranje razvoja pandemije, programe praćenja i dijagnozu virusa. Očekuje se daljnji razvoj robotike, UI,

²⁴ ESPAS (European Strategy and Policy Analysis System) je inter-institucionalni projekt Europskog parlamenta, Europske Komisije, Vijeća EU i Europske službe za vanjsko djelovanje koji radi na srednjoročnim i dugoročnim trendovima koje se tiču EU. Najnovije redovno izvješće izdano je 2019: *Global Trends to 2030: Challenges and Choices for Europe*, Publications Office of the European Union April 5, 2019. ESPAS izvještaji obično se izdaju svakih 5 godina, međutim u studenom 2021., ESPAS je izdao i izvanredno izvješće u kojem su predviđanja ažurirana imajući u vidu "neočekivana" globalna događanja 2020.-2021.g. (*ESPAS Global Trends Mid-Term Report: The Global Future – An Update*).

²⁵ European Council: *A new strategic agenda 2019 – 2024*, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/06/20/a-new-strategic-agenda-2019-2024/>

²⁶ Procjena je da će 25% radnih mjesta biti izgubljeno do 2030. godine

blockchain i kvantne tehnologije, što će uključiti etička i sigurnosna pitanja pa i geopolitiku s obzirom na nadmetanje EU, SAD i Kine za lidera u ovim tehnologijama.

5. U geopolitičkom smislu, na globalnom nivou sada je već manifestiran svijet oblikovan konkurentskim, a ne suradničkim odnosima. Promjene u odnosima moći znače i visoku izvjesnost konflikata, iako se isti zbog snažnih međuovisnosti država sada vode na drugim razinama. ESPAS izvješće ove konflikte naziva "povezanim ratovima" (*connectivity wars*), a podrazumijevaju kibernetičke i terorističke napade, propagandu i dezinformacije, prijetnje i gomilanje trupa, manipulacije migracijama i sl.

Mada ovi duboki i globalni trendovi najčešće nisu lako uočljivi i prepoznatljivi na nižim razinama, njihov se utjecaj projicira i na hrvatsko društvo i ekonomiju, najčešće kroz javne (EU i nacionalne) politike pa tako oni u lokalnom okruženju dobivaju svoje specifične pojavne oblike.

Pojedinačne (tematske) SWOT analize prezentirane u nastavku koncentrirane su na takve, lokalno specifične uzorke, a njihova artikulacija pomaže u strateškom usmjeravanju razvoja. Tematske SWOT analize postavljene su u odnosu na tri stupa održivog razvoja – društvo, gospodarstvo i prostor. SWOT analiza u svakom od triju područja započinje kratkim pregledom pozitivnih i negativnih obilježja, odnosno razvojnih problema i potreba.

5.2 Društvo

Glavna obilježja

- Bogatstvo kulture, povijesti i tradicije - područje Vinkovaca i njegovog okruženja je zbog povoljnog zemljopisnog položaja i prirodnih bogatstava u kontinuitetu naseljeno od prapovijesti. Urbani karakter, odnosno naseljenost ovog područja proteže se kroz 8 milenija o čemu i danas svjedoče bogata arheološka nalazišta i poseban duh slavonske tradicije. Na području grada Vinkovaca je, među inim, pronađen i najstariji indo-euroski kalendar koji svjedoči o civilizaciji naših davnih predaka, iz vremena Sumera, Starog kraljevstva u Egiptu i rane Troje (tzv. Orion kalendar, iz 2600 p.n.e.).
- Područje obilježavaju izrazito nepovoljni demografski trendovi:
 - Pad broja stanovnika između dva popisa (2011. i 2021.) od 16%, što je nešto bolje od pada na županijskoj razini (19%), no lošije od onog na razini države (9%). Broj kućanstava smanjen je za 9 % (sa 25661 u 2011. na 23345 u 2021.)
 - Negativan trend reprodukcije; vitalni indeks (broj rođenih na 100 umrlih) se u smanjio sa 92,4 u 2011. na 70,3 u 2019., što je bolje u odnosu na Županiju (vitalni indeks u 2019. iznosio je 59) i slično situaciji na nacionalnoj razini (69,8)
 - Dugogodišnji negativni migracijski saldo, naročito pogoršan od ulaska Hrvatske u EU; (u prosjeku oko 1060 osoba godišnje, u 2014.-2019.)
 - Starosna struktura stanovništva bolja od nacionalnog i županijskog prosjeka, no u negativnom trendu (više od četvrtine stanovništva starije od 60 godina, dok je na razini županije koeficijent starosti 30,7 a na razini države 29,8, prema Popisu 2021.)
 - Udio osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti prema Popisu 2011. na području UPVK (20%) veći od nacionalnog prosjeka (18%) i onog na županijskoj razini (19%); prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo na području Županije u 2021. godini registrirano je 21.365 osoba s invaliditetom (OSI), što je 15% od broja stanovnika (prema prvim rezultatima Popisa 2021.). Skoro polovica OSI VSŽ živi na području jedinica lokalne samouprave koje čine UPVK (njih 9549). Kronologija podataka iz Registra OSI pokazuje na iznenađan i značajan porast osoba s invaliditetom na području Županije u razdoblju 2019. – 2021.
- Obrazovna struktura stanovništva slična onoj na županijskoj razini (oko 50% stanovništva sa srednjom školom i oko 10% sa tercijarnim obrazovanjem), što je lošije od državnog prosjeka (16,4% visokoobrazovano).

- Stope rizika od siromaštva (na razini jedanaest JLS koje čine UPVK i na razini županije) znatno veće od nacionalnog prosjeka; na razini regije Središnja i Istočna Hrvatska dvostruko više u odnosu na Sjeverozapadno i Jadransko statističko područje.
- Zadovoljavajuće stanje u pogledu stambenih kapaciteta (113 m² stanova za stalno stanovanje po stanovniku, prema Popisu 2011.)
- Sportska, rekreacijska kao i kulturna infrastruktura je relativno zadovoljavajuća u smislu broja i prostornog smještaja (izuzev u samom centralnom naselju grada Vinkovaca), ali generalno postoje potrebe za fizičkim unaprjeđenjem u smislu proširenja, obnove i uređenja, kao i iznalaženjem izvora financiranja aktivnosti sportskih i kulturnih institucija te civilnih inicijativa.

Glavni razvojni problemi i potrebe:

- Osmišljavanje i provedba učinkovitih javnih politika kojima će se uhvatiti ukoštac s posljedicama sve lošije demografske strukture (izvjesno povećanje potreba za institucionalnim i vaninstitucionalnim socijalnim i zdravstvenim uslugama, uz istovremeno smanjenje ekonomske aktivnosti stanovništva). Proaktivno djelovanje u ovom smjeru podrazumijeva i kreiranje specifičnih lokalnih inicijativa usmjerenih na mlade kako bi se isti zadržali na urbanom području, kao i onih usmjerenih na ranjive skupine, pogotovo starije osobe i osobe s invaliditetom.
- Fizičko unaprjeđenje sportsko-rekreacijske i društvene infrastrukture te podrška aktivnostima koje potiču na zdrav i aktivan stil života i socijalnu koheziju
- Potrebe u dječjim vrtićima u vidu jačanja kapaciteta osoblja, nabavu pomagala i opreme, kao i potrebe za infrastrukturnim zahvatima.
- Nova ulaganja u povećanje postojećih prostornih kapaciteta osnovnih škola za potpuno usklađivanje s Državnim pedagoškim standardom, odnosno za postizanje jednosmjenskog rada u svim školama. Stvaranje odgovarajućih uvjeta za provedbu nastave tjelesne i zdravstvene kulture u svim školama te infrastrukturni zahvati na postojećim objektima (npr. za zadovoljenje uvjeta za pristupačnost osobama s invaliditetom).
- Generalno jačanje kapaciteta odgojno obrazovnih ustanova (uključujući one za obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje) i programa za kreiranje i jačanje ljudskih potencijala, znanja, vještina i zapošljivosti postojeće i buduće radne snage.

Snage	Slabosti
Bogatstvo i raznovrsnost kulturno-povijesne baštine i tradicije	Kontinuirani trend pada broja stanovnika koji višestruko nadilazi trendove na nacionalnoj razini čije su izvorište negativni migracijski saldo i starosna struktura stanovništva
Dostupnost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite	Snažna depopulacija ruralnih područja
Dostupnost programa namijenjenih razvoju i obrazovanju djece vrtićke dobi	Neadekvatni prostori pojedinih osnovnih i srednjih škola (potrebe za obnovom, energetskom obnovom, proširenjima i sl.) te nedovoljni prostorni kapaciteti za predškolsko obrazovanje i odgoj, uz nedostatak stručnog osoblja u velikom broju OŠ i dijelu vrtića
Razvijena mreža odgojno-obrazovnih ustanova i dostupnost različitih strukovnih programa obrazovanja	Udio visokoobrazovanog stanovništva / visokokvalificirane radne snage ispod nacionalnog prosjeka
Postojanje visokog obrazovanja koje omogućuje stjecanje fakultetske izobrazbe stanovnicima županije u njihovom prebivalištu	Niska prosječna plaća u odnosu na hrvatski prosjek što uvjetuje odlazak dijela (posebno kvalificirane) radne snage
Trend povećanja broja visokoobrazovanih osoba	Značajno više stope rizika od siromaštva, osobito za žene, dugotrajno nezaposlene osobe, osobe s invaliditetom, starije osobe i druge ranjive skupine
Razvijena mreža institucija i ponuda programa obrazovanja odraslih temeljenih na potrebama tržišta rada kao i fleksibilnost u izradi i provedbi istih prema novim potrebama	Vrijednosti prosječnog mjesečnog dohotka ispodprosječne su u odnosu na nacionalnu razinu
Aktivne organizacije civilnog društva koje vidljivo doprinose kvaliteti življenja	

	<p>Porast potreba za zdravstvenom i socijalnom skrbi i uz to vezani pritisci – nedovoljni smještajni kapaciteti za starije i nemoćne, nedostatak ustanova za palijativnu skrb, nedovoljno razvijena izvaninstitucionalna podrška i socijalne usluge (posebice na periferiji urbanog područja), povećanje proračunskih izdvajanja za socijalnu skrb i zdravstvo</p> <p>Loši materijalni uvjeti za rad udruga civilnog društva, kao i u djelatnosti kulture i sporta (npr. nedostatak zatvorenih sportskih terena posebice u Vinkovcima, nedostatak prostora za kulturne i društvene sadržaje)</p> <p>Ovisnost pružatelja socijalnih usluga o EU fondovima</p>
<p>Prilike</p> <p>Intenzivnija promocija bogate i nedovoljno poznate baštine Vinkovštine te njezina valorizacija u cilju gospodarskog i društvenog prosperiteta</p> <p>Dostupnost EU fondova kao i Programa Unije za razvoj obrazovanja, socijalnih usluga te civilnog društva</p> <p>Mogućnost uvođenja i korištenja novih tehnologija za razvoj novih socijalnih usluga (učinkovitije, jeftinije)</p> <p>Poticanja volonterstva i korištenje Zakona o volonterstvu za razvoj održivih socijalnih usluga</p> <p>Povezivanje organizacija civilnog društva unutar EU i razmjena iskustva/znanja</p> <p>Postojeći nacionalni strateški okvir za decentralizaciju pružanja socijalnih usluga</p> <p>Uvođenje participativnih proračuna za mlade u JLPRS-ove čime se potiče na aktivnost mladih u kreiranju i provedbi politike razvoja lokalne zajednice</p>	<p>Prijetnje</p> <p>Povećanje društvenog raslojavanja, siromaštva i pogoršanje društvenog mentalnog zdravlja usljed akutne ekonomske krize i mjera ograničavanja ljudskih sloboda kao odgovora na proglašenu globalnu pandemiju</p> <p>Negativni demografski trendovi migracija, starenja stanovništva i povećavanja broja osoba s invaliditetom povećavaju pritisak na postojeće društvene i institucionalne sustave te mogu dovesti do niza negativnih socijalnih i ekonomskih efekata</p> <p>Sporost nacionalnih institucija oko odobravanja promjena u kurikulumu strukovnih škola kao i u obrazovanju odraslih</p> <p>Ograničeni financijski resursi u JLS kao rezultat porezne politike i česte promjene nacionalne legislative</p> <p>Kašnjenje u objavi najavljenih natječaja iz ESF-a kao problem u održivosti pokrenutih aktivnosti kao i održivosti rada OCD-a</p>

5.3 Gospodarstvo

Glavna obilježja

- Nominalni BDP Vukovarsko-srijemske županije u 2018. iznosio je 8,8 mil kn, što je 2,28% od nacionalnog BDP-a za istu godinu. Indeksirani BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći (EU28 = 100) u 2018. iznosi 36,7, što je ispod indeksa na nacionalnoj razini (66,8). Prema indeksu razvijenosti MRRFEU, VSŽ ima status potpomognutog područja, s indeksom od 91,992, čime je županija rangirana na 19. mjesto od ukupno 21 hrvatske županije.
- Deset od jedanaest jedinica lokalne samouprave koje čine UPVK imaju status potpomognutog područja. Prema MRRFEU indeksu razvijenosti, u razvojnoj skupini 2 su općine Privlaka, Nijemci, Stari Jankovci i grad Otok, u razvojnoj skupini 3 su Stari Mikanovci, Ivankovo, Vođinci, Jarmina i Andrijaševci, a u razvojnoj skupini 4 je općina Nuštar. Jedino Grad Vinkovci pripada nadprosječno razvijenim jedinicama lokalne samouprave, s indeksom od 103,966 (razvojna skupina 6), što ga rangira na 146. mjesto od 556 JLS-ova.
- Na području UPVK posluje oko 1000 trgovačkih društava, što je 46% trgovačkih društava Vukovarsko-srijemske županije. Gospodarsku sliku dopunjuje i oko 1.000 obrta, što je 43%

obrta VSŽ aktivnih u 2020. godini. Na području UPVK radi 49% ukupno zaposlenih (obveznika obaveznog mirovinskog osiguranja) Vukovarsko-srijemske županije.

- Najznačajnije gospodarske grane po broju poduzeća su trgovina na veliko i malo (23%), stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (14%), prerađivačka industrija (13%), građevinarstvo (12%), poljoprivreda i šumarstvo.(9%) te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (8%).
- Po broju zaposlenih prednjači djelatnost javne uprave i obrane te obaveznog socijalnog osiguranja (15,8% zaposlenih), zatim prerađivačka industrija (14,4 % zaposlenih), djelatnost trgovine na veliko i malo (13,6%). Specifičnost područja očituje se u relativno velikom udjelu zaposlenih u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (7,2% zaposlenih na razini UPVK, u odnosu na 1,9% na državnoj razini).
- Razdoblje 2013. – 2019. obilježeno je fazom ekspanzije poslovnog ciklusa, kako na nacionalnom, tako i na regionalnom / lokalnom nivou. Na području UPVK bilježi se porast broja poduzetnika i pozitivnih financijskih rezultata, povećanje broja zaposlenih, porast gospodarske aktivnosti (uvoz i izvoz), porast prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom. Sveopća disrupcija poslovanja i ekonomskog života uzrokovana mjerama protiv pandemije koronavirusa imala je disproporcionalno veće negativne učinke na neke sektore djelatnosti (turizam, usluge).

Glavni razvojni problemi i potrebe:

- Poboljšanje osnovne infrastrukture, javnih servisa i učinkovitosti javnog sektora, uključujući administrativno rasterećenje
- Poboljšanje poslovne infrastrukture, posebno one koja će omogućiti nove investicije i potaknuti lokalnu poljoprivredu i plasman lokalnih proizvoda na tržište (npr. tržnice, prerađivački kapaciteti), uključujući i "soft" infrastrukturu (inovativne i primjenjive sheme, programi, organizacije i modeli) za razvoj lokalnog kružnog gospodarstva
- Stvaranje jačih poveznica s obrazovnim sustavom, uključujući povećanje dostupnosti i kvalitete poslovnih škola i programa za cjeloživotno obrazovanje te kapaciteta poduzetničko potpornih institucija
- Proširenje programa poticaja i novi izvori financiranja u sektoru poduzetništva i poljoprivrede

Snage	Slabosti
<p>Prirodna osnova za poljoprivredu i dugogodišnja tradicija koja doprinosi prepoznatljivosti pojedinih poljoprivrednih proizvoda</p> <p>Zaštićene oznake izvornosti osiguravaju kvalitetu i prepoznatljivost na tržištu te pridonose očuvanju tradicionalne proizvodnje</p> <p>Stručna znanja određenog broja poljoprivrednika koji djeluju kao pokretači daljnjeg razvoja poljoprivrede</p> <p>Povećanje broja mladih poljoprivrednika</p> <p>Razvijena prerađivačka industrija koja zapošljava najviše ljudi</p> <p>Izuzev 2020., kontinuirani trend pada stope nezaposlenosti</p> <p>Financijski pokazatelji poslovanja poduzetnika bilježe pozitivne trendove</p> <p>Kontinuirano povećanje broja obrtnika koji kroz prihode i radna mjesta doprinose i nadopunjuju razvoj gospodarstva</p> <p>Razvijena mreža poduzetničkih potpornih institucija i poslovnih zona</p> <p>Prirodno kulturna osnova za razvoj specifičnih vidova</p>	<p>Značajno niži županijski BDP po stanovniku te standard kupovne moći</p> <p>Niska stopa zaposlenosti u usporedbi s nacionalnim prosjekom i prosjekom EU</p> <p>Značajno smanjenje kontingenta radno sposobnog stanovništva (udio radno sposobnog stanovništva niži od nacionalnog prosjeka) i manjak kvalificirane radne snage (odljev u inozemstvo)</p> <p>Izražena nezaposlenost mladih koja nerijetko rezultira njihovim iseljavanjem u inozemstvo</p> <p>Smanjenje broja novoosnovanih poduzeća i povećanje broja zatvaranja postojećih</p> <p>Vinkovci još uvijek nedovoljno brendirana i prepoznata destinacija, osobito na inozemnom tržištu / manjak prepoznatljivih turističkih proizvoda</p> <p>Nedovoljna turistička valorizacija kulturne baštine</p> <p>Pad proizvodnje u pojedinim granama stočarstva (govedarstvo, svinjogojstvo)</p> <p>Nedovoljno udruživanje poljoprivrednika koje bi doprinijelo smanjivanju troškova i olakšao pristup tržištu nabave i prodaje</p>

turizma (značajni prirodni resursi, arheološka nalazišta, spomenička i kulturna baština, gastronomija, sportsko-rekreacijski potencijal i sl.)
 Povoljna struktura smještajnih kapaciteta (visoki udio ležajeva u kategoriji hoteli)

Pojedine tvrtke su obustavile i/ili prekinule poslovanje uslijed pandemije COVID-19

Nedostatak suradnje između velikih hotela i lokalnih poljoprivrednih proizvođača

Prilike

Postojanje velikog izbora mjera aktivne politike zapošljavanja HZZ-a

Dostupnost EU fondova kao i Programa Unije za razvoj tržišta rada

Napuštanje kvotnog sustava zapošljavanja stranih radnika što omogućuje lakši uvoz potrebne radne snage

Poticanje socijalnog poduzetništva kroz strategiju, zakone te poticaje i projekte EU

Potencijal za kreiranje atraktivnih turističkih proizvoda

Dostupnost potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima

Potencijal za razvoj ekološke poljoprivrede te sadnju visoko dohodovnih poljoprivrednih kultura

Potencijal za osnivanjem poljoprivrednih klastera i zadruga

Sve veća usmjerenost kupaca na kvalitetu koji cijene i prepoznaju sustave kvalitete

Bespovratna sredstva iz EU fondova kao poticaj poslovanju i daljnjem razvoju poduzetništva i obrta

Ulaganje u tehničko-tehnološku obnovu gospodarstva

Trendovi u turističkoj potražnji (agroturizam, seoski turizam) koji su kompatibilni s turističkim potencijalima

Potencijal za razvoj obnovljivih izvora energije (geotermalni izvori) i sustava navodnjavanja.

Prijetnje

Prolongirana ekonomska stagflacija (inflacija i niske stope rasta)

Volatilnost energetske tržišta i nesigurnost lanaca opskrbe / smanjenje privatnih investicija

Rastuća kompleksnost zakona i pod-regulative kao prepreka poslovanju poduzetnika i poljoprivrednika, sporost administracije

Rastući troškovi poslovanja, materijala i sirovina uslijed sve striktnije energetske i "zelene" regulative usmjerene ka "zero-emission" gospodarstvu (s disproporcionalno ozbiljnijim utjecajem na male, nezavisne proizvođače i pružatelje usluga)

Skupi inputi za poljoprivrednu proizvodnju (sjemenska roba, gnojiva, zaštitna sredstva) koji smanjuju isplativost proizvodnje

Rast konkurencije od strane jeftinih uvoznih proizvoda koji ugrožava domaću proizvodnju, naročito male poljoprivredne proizvođače

Nastavak trenda iseljavanja iz države koji će uzrokovati daljnji nedostatak radne snage u strukovnim zanimanjima

Kriza na glavnim izvoznim tržištima, izazvana okretanjem zemalja uvoznica domaćih proizvoda vlastitoj proizvodnji, koja može ugroziti izvozno orijentirane tvrtke

Prekid kontinuiranog rasta broja turističkih dolazaka i noćenja, po stopi koja je značajno veća u odnosu na nacionalnu razinu

Negativni učinci disruptivnih tehnologija (robotika, umjetna inteligencija, kvantne tehnologije)

5.4 Urbano okruženje

Glavna obiježja

- Izuzetno povoljan središnji geoprometni položaj na glavnim rutama istok – zapad i važno željezničko čvorište. Najuže gradsko područje Vinkovaca stalno je naseljeno od 6. tisućljeća pr. Krista što svjedoči o kontinuitetu naseljavanja od preko 8.000 godina.
- Prirodna osnova za bavljenje poljoprivredom te uzgoj različitih kultura, poput žitarica, povrća i voća. Najvažniji prirodni resursi su voda, obradiva tla, šume, gliništa, geotermalni izvori i biološka i krajobrazna raznolikost.
- U pogledu održivog korištenja prostornih resursa, postoji mogućnost dodatnog potenciranja kvalitetnijeg i racionalnijeg korištenja postojećih građevinskih područja, povećanja gustoće stanovanja i zaštite poljoprivrednih površina od prenamjene.

- Prema dostupnim, ali nepotpunim podacima, stanje okoliša nije dovoljno dobro (voda, tlo, zrak). U smislu prirodnih katastrofa najveću potencijalnu ugrozu predstavljaju elementarne nepogode kao što su ledotoče, olujna nevremena, prekomjerne količine oborina, suše i mraz.
- Sustav gospodarenja otpadom obuhvaća 99% stanovnika; na području UPVK nema neusklađenih odlagališta.
- Vodoopskrbom je obuhvaćeno 90 – 100% stanovništva. Pokrivenost odvodnjom je znatno niža i kreće se od 0% u pojedinim općinama do 70% u Gradu Vinkovcima.

Glavni razvojni problemi i potrebe:

- Izgradnja i obnova prometne infrastrukture i općenito javnih površina (nerazvrstane ceste, nogostupi, trgovi, parkovi, biciklističke staze, stajališta i dr.)
- Povećanje energetske učinkovitosti i smanjenje pritiska na okoliš komunalnih sustava, prometa i industrije (zgradarstvo, javna rasvjeta, gospodarenje otpadom i dr.)
- Izraženija od potrebe za proširenjem vodovodne mreže jest potreba za obnovom iste (radi smanjenja gubitaka u sustavu) i rješavanje problema zagađenosti pitke vode, kao i unaprijeđenje sustava odvodnje i tretmana otpadnih voda.
- Sanacija i unaprijeđenje sustava opskrbe toplinskom energijom u gradu Vinkovcima.
- Iznalaženje izvora financiranja za ulaganja u obnovljive izvore energije, naročito one s dugom perspektivom povrata investicije (npr. geotermalni izvori)
- Razvoj multimodalnog prometa i javnog prijevoza, uključujući uvođenje pametnih prometnih sustava
- Razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa internetu.

Snage	Slabosti
<p>Povoljan geostrateški položaj i dobra povezanost glavnim nacionalnim i međunarodnim prometnim pravcima (cestovni, željeznički, vodni)</p> <p>Bogatstvo voda, obradivog tla, šuma, biološke i krajobrazne raznolikosti</p> <p>Stanovništvo osviješteno o odlaganju otpada</p> <p>Plinska mreža je u dobrom stanju, a gubici su niski i u dozvoljenim granicama</p> <p>Nisu potrebni opsežniji radovi na elektroničkim komunikacijskim mrežama</p> <p>Pokrivenost postojećim autobusnim linijama je zadovoljavajuća</p> <p>Autobusni i željeznički kolodvori imaju adekvatnu međusobnu infrastrukturnu povezanost pješačkim stazama, te prilaz za osobe sa smanjenom mobilnosti</p>	<p>Nedovoljna infrastruktura za ne-cestovnu mobilnost (pješaci, biciklisti, osobe s invaliditetom, javni prijevoz)</p> <p>Nesanimirana kritična raskrižja i cestovne dionice</p> <p>Neuređene javne površine (trgovi, pješačke površine, javni prostori za odmor i rekreaciju), te lokalizirani prometni problemi</p> <p>Velike količine vodnih gubitaka u sustavu vodoopskrbe zbog dotrajalosti cjevovoda</p> <p>Pojedina naselja nemaju moderne sustave za odvodnju</p> <p>Usprkos tome što su Vinkovci jedno od najvećih željezničkih čvorišta u Hrvatskoj, željeznička je mreža niske razine kapaciteta te nedovoljno izgrađena</p> <p>Stanje kvalitete voda i zraka u pojedinim područjima nije zadovoljavajuće, nepoznata razina kontaminacije tla</p>
Prilike	Prijetnje
<p>Očuvana priroda i okoliš koji su atraktivni turistima, a omogućuju zdrav život stanovništva, i pretpostavka su ekološke poljoprivrede u ruralnim dijelovima županije</p> <p>Potencijal solarne energije koju je moguće iskoristiti pasivnim solarnim sustavima, primjenom ravnih kolektora i fotonaponskih sustava</p> <p>Dostupnost „Life” programa za održavanje i revitalizaciju prirodnih staništa, očuvanje i poboljšanje bioraznolikosti te održivo upravljanje eko-sustavima</p>	<p>Nepovoljne vremenske prilike (vjetar, promjene u režimu padalina, temperaturne amplitude) zbog globalnih promjena klime mogu se negativno odraziti na sigurnost i dobrobit ljudi</p> <p>Smanjenje interesa investitora za ulaganje u korištenje solarne energije zbog uvođenja novog sustava poticaja (feed-in premije)</p> <p>Izraženo smanjenje broja stanovnika može utjecati isplativost energetske, vodno-komunalne i drugih</p>

Jačanje trenda zelenog razvoja i otvaranja radnih mjesta (*green jobs*) povezanih s korištenjem obnovljivih izvora (*green economy*) u Europi

Uporaba alternativnih goriva (plin, biodizel) i povećanje energetske učinkovitosti, prije svega, u javnom prijevozu (struja, plin, biodizel)

Postojanje PRŠI za širokopojasni Internet (Planova razvoja širokopojasne infrastrukture) čime će se ujednačiti digitalni standard življenja u područjima gdje ne postoji dovoljan komercijalni interes

infrastrukturnih sustava, kako tijekom ulaganja, tako i tijekom pogona, odnosno eksploatacije sustava

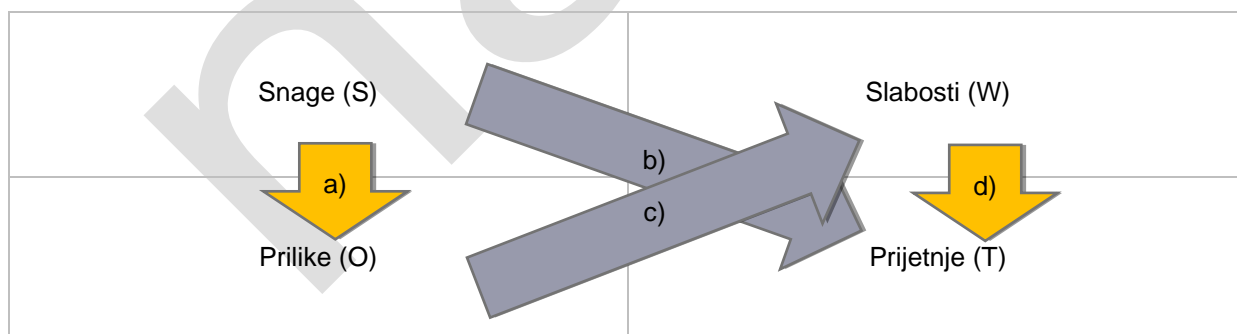
5.5 Zaključak SWOT analize – mogući razvojni scenariji

SWOT analiza u pravilu ima za cilj identificirati *duboke pokretače promjena*, one koje mogu napraviti razliku za budući život zajednice. Drugim riječima, SWOT ima za cilj pomoći dionicima shvatiti kako se interne karakteristike njihove zajednice odnose prema eksternoj okolini – svijetu, drugim gradovima, županijama i državama –konkurenciji i/ili partnerima u razvoju. Dakle, svrha SWOT-a je:

- Dati generalni **smjer** strateškom planiranju
- Spojiti strateške planere i donositelje odluka u kontakt s drugim akterima kako bi se izgradio strateški **konsenzus**
- Služiti kao **vodič**, a ne pravilo.

Pojedinačne (tematske) SWOT analize pomažu strateškom usmjeravanju dajući generalni uvid u faktore relativne za razvoj u pojedinim područjima, a dodatnom generalizacijom i stavljanjem faktora u međusobne odnose može se potaknuti promišljanje razvojnih scenarija, odnosno mogućih strategija. Mogući odnosi pozitivnih i negativnih, internih i eksternih faktora mogu se načelno sistematizirati u četiri vrste strategija:

- a) S - O su proaktivne, pozitivne strategije - iskorištavanje mogućnosti aktivacijom snaga
- b) S – T su “kontrolirajuće” strategije – aktiviranje snaga u cilju izbjegavanja prijetnji
- c) W – O su korektivne strategije – iskorištavanje mogućnosti da bi se riješile slabosti
- d) W – T su strategije najgorih mogućih scenarija koje treba imati na umu i pod kontrolom

Korištenje ove tehnike za planiranje generalnog strateškog usmjerenja, pa čak i samo tumačenje S, W, O i T faktora u ovom je trenutku iznimno teško zbog opće društvene, ekonomske i političke situacije koja je obilježena konfliktima, nesigurnošću i kontradikcijama. Razlog tomu leži u činjenici da s jedne strane društvene i političke elite vide pandemiju koronavirusa kao priliku za “veliki reset kapitalizma”, a isto se već ogleda u javnim politikama nadnacionalnih institucija (MMF, WB i IBRD, EK, UN i drugi), a i nacionalnih vlada. S druge strane postoji očekivani, a možda i opravdani otpor, s obzirom da praktične implikacije “tranzicije prema digitalnom i zelenom” nisu jasne (ili barem, nisu dovoljno jasno iskomunicirane), što se uvelike može pripisati elitističkom pristupu i nedostatku substancijalne javne debate o krajnjem cilju i mehanizmima tranzicije u “novi sistem”, koji zasada

ostaje čak i pojmovno nedefiniran (što znači reformirani kapitalizam, odnosno “kapitalizam dionika” (*stakeholders capitalism*)?).

Za ilustraciju nemogućnosti primjene “klasičnih” planerskih alata iz gore navedenog razloga može se uzeti bilo koje pitanje, sektor ili S. W. O. T. faktor. Naprimjer, pitanje turizma: UP Vinkovci imaju potencijal razvoja ruralnog turizma (S, snaga) i načelno postoji prilika (O) da se kroz ovu granu ojača gospodarstvo regije. No, istovremeno je evidentan trend pada turističkog prometa i postoji manje ili više izvjesna prijetnja (T) da će se isti nastaviti u doglednoj budućnosti. Slično je i s problematikom poljoprivrede koja je glavna gospodarska grana UPVK: poljoprivredni potencijal (S) može se iskoristiti za jačanje ekološke i visokokvalitetne proizvodnje hrane (O), no postavlja se pitanje mogućnosti poljoprivrednika (prvenstveno malih) da zadovolje sve kompleksniju zakonsku regulativu koja se tiče zaštite okoliša i energetske učinkovitosti te da uspješno apsorbiraju izgledno povećanje cijena energenata i repromaterijala (T).

Unatoč navedenom, u nastavku je predstavljen pokušaj utvrđivanja generalnih razvojnih scenarija identifikacijom ključnih S. W. O. T. faktora i stavljanjem istih u međusobne odnose (S-O, S-T, W-O, W-T) kojeg zbog navedenih ograničenja valja uzeti tek kao podlogu za promišljanje i diskusiju. Ključnima su identificirani sljedeći S. W. O. T. faktori:

S	O
Bogatstvo kulture, povijesti i tradicije, 8 tisuća godina urbaniteta - bogata arheološka nalazišta i poseban duh slavonske tradicije	Dostupnost EU fondova kao i Programa Unije
Aktivne organizacije civilnog društva	Mogućnost uvođenja i korištenja novih tehnologija za razvoj novih socijalnih usluga
Postojanje visokog obrazovanja	Poticanja volonterstva i korištenje Zakona o volonterstvu za razvoj održivih socijalnih usluga
Prirodna osnova za poljoprivredu i dugogodišnja tradicija koja doprinosi prepoznatljivosti pojedinih poljoprivrednih proizvoda	Napuštanje kvotnog sustava zapošljavanja stranih radnika što omogućuje lakši uvoz potrebne radne snage
Zaštićene oznake izvornosti	Dostupnost potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima
Prirodno kulturna osnova za razvoj specifičnih vidova turizma	Sve veća usmjerenost kupaca na kvalitetu koji cijene i prepoznaju sustave kvalitete
Povoljan geostrateški položaj i dobra povezanost glavnim nacionalnim i međunarodnim prometnim pravcima (cestovni, željeznički, vodni)	Rastući interes za specifične turističke doživljaje
W	T
Porast potreba za zdravstvenom i socijalnom skrbi i uz to vezani socijalni i ekonomski izazovi	Povećanje društvenog raslojavanja i siromaštva usljed akutne ekonomske krize
Kontinuirani trend pada broja stanovnika čije su izvorište negativni migracijski saldo i starosna struktura stanovništva	Ograničeni financijski resursi u JLS kao rezultat porezne politike i česte promjene nacionalne legislative
Značajno smanjenje kontingenta radno sposobnog stanovništva; udio radno sposobnog stanovništva niži od nacionalnog prosjeka	Prolongirana ekonomska stagflacija (inflacija i niske stope rasta)
Stanje kvalitete voda i zraka nije zadovoljavajuće, nepoznata razina kontaminacije tla	Volatilnost energetskih tržišta i nesigurnost lanaca opskrbe

	Rast cijene energenata smanjit će konkurentnost izvozno orjentiranih djelatnosti
	Rastuća kompleksnost zakona i pod-regulative kao prepreka poslovanju poduzetnika i poljoprivrednika, sporost administracije
	Prekid kontinuiranog rasta broja turističkih dolazaka i noćenja
	Rastući troškovi poslovanja, materijala i sirovina uslijed sve striktnije energetske i "zelene" regulative usmjerene ka "zero-emission" gospodarstvu (s disproportionalno ozbiljnijim utjecajem na male, nezavisne proizvođače i pružatelje usluga)

Razmatranjem i logičkim povezivanjem pozitivnih i negativnih faktora, dolazimo do sljedećih mogućih "strategija":

Moguće S – O (proaktivne) strategije (iskorištavanje mogućnosti aktiviranjem snaga):

- Bogatstvo kulture, povijesti i tradicije Vinkovaca aktualizirati i promovirati kako bi se Vinkovci učinili privlačnim mjestom za življenje, naročito mladih obitelji. Ova strategija ne podrazumijeva samo poticanje i potporu kulturnim i umjetničkim aktivnostima, već i nadogradnju svim drugim mjerama koje čine neko mjesto privlačnim za život (kvaliteta urbanog okoliša, pristupačnost i kvaliteta stanovanja, dostupnost osnovnih servisa, poslovne prilike i dr.)

Moguće S – T ("kontrolirajuće") strategije (aktiviranje snaga u cilju izbjegavanja prijetnji):

- U domeni svog samoupravnog kruga odlučivanja provoditi aktivnosti i mjere koje će pozabaviti problemom rastuće kompleksnosti i zahtjevnosti regulative koja je sve više prepreka poslovanju poduzetnika i poljoprivrednika, posebice malih te djeluje demotivirajuće na mlade poduzetnike i inovatore. Ova strategija može ići u dva smjera – prema poduzetnicima u smislu podrške, ali i prema centrima moći i odlučivanja, u smislu lobiranja.
- Mobilizirati sve javne resurse te dati podršku civilnim inicijativama, u cilju ublažavanja društvenog raslojavanja i rastućeg siromaštva.
- Strateški usmjeravati javne resurse koji su na raspolaganju u investicije koje će ublažiti posljedice stagflacije (kreiranje poslova za domaće gospodarstvo).

Moguće W – O (korektivne) strategije (iskorištavanje mogućnosti da bi se rješile slabosti):

- Iskoristiti široku dostupnost EU fondova i programa za "zelene" i/ili istraživačko-znanstvene inicijative kako bi se rasvijetlilo i rješilo pitanje kvalitete vode i zraka te mogućeg zagađenja tla te na taj način doprinjelo dobrobiti i zdravlju stanovništva, kao i kreiralo preduvjete za visokokvalitetnu i visokodohodovnu ekološku poljoprivredu.
- Iskoristiti EU sufinanciranje, volonterstvo i civilne inicijative kako bi se ublažile posljedice starenja stanovništva i povećane potrebe za zdravstvenom i socijalnom skrbi.

Moguće W – T "strategije", tj. najgori mogući scenariji za koje je potrebno osmisliti odgovor:

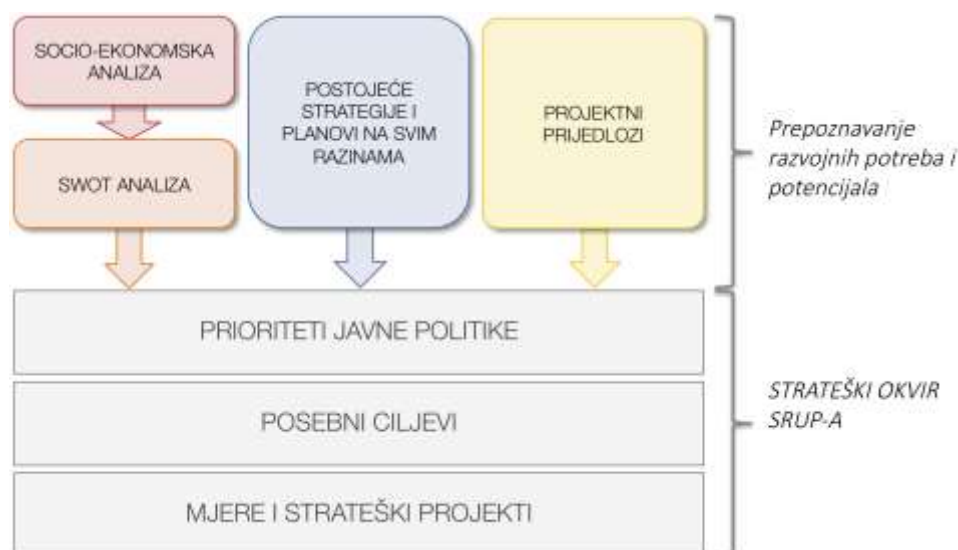
- Povećanje društvenog raslojavanja i siromaštva uz daljnji pad broja stanovnika i smanjenje kontingenta radno sposobnog stanovništva, uz prolongiranu ekonomsku stagflaciju.

5.6 Identifikacija razvojnih potreba putem inicijalne baze projekata SRUPVK

5.6.1 Uvod

Strateški okvir i vizija razvoja Većeg urbanog područja Vinkovci moraju biti bazirani ne samo na empirijskim podacima socio-ekonomske analize stanja i njihovoj interpretaciji (SWOT), već i

društvenom konsenzusu koji se ogleda u višegodišnjim usmjerenim razvojnim naporima na područjima uključenih jedinica lokalne samouprave.

Kako bi se ostvarila što bolja usklađenost s postojećim razvojnim politikama i inicijativama koje su dugoročne naravi i u koje su u proteklim godinama uloženi materijalni i ljudski resursi te kako bi se kreirao kvalitetan strateški okvir SRUPVK, primjenjena je kombinacija “top-down” i bottom-up” pristupa, odnosno sagledavanje viših strateških ciljeva s jedne strane (Poglavlje 7 Strateška usklađenost), te realnih potreba koje se izražavaju u obliku konkretnih projekata, s druge (ovo poglavlje).

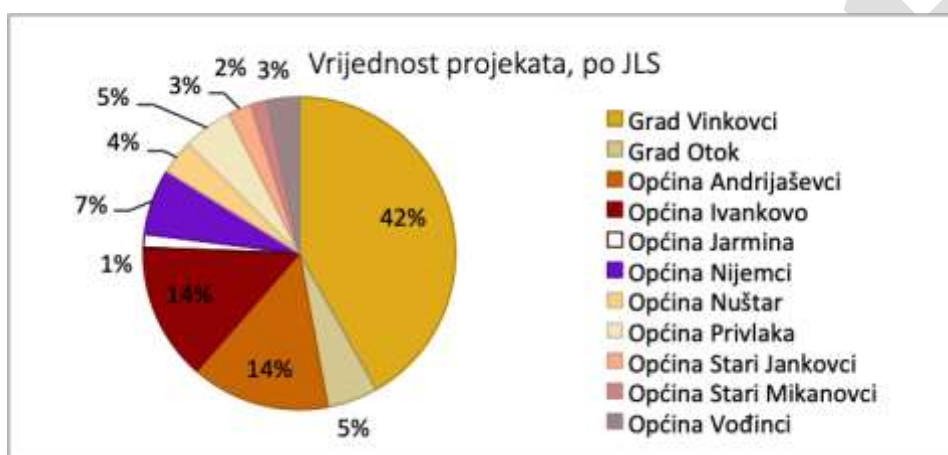
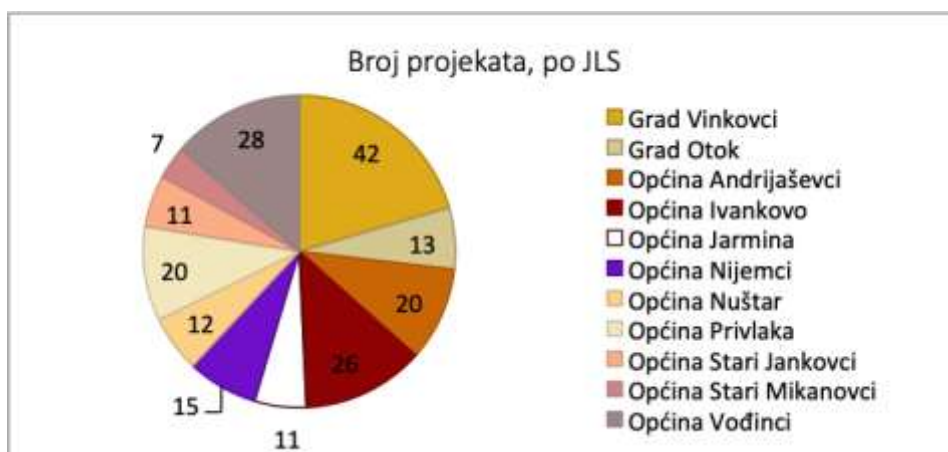
U tu svrhu napravljena je analiza inicijalne baze projektnih prijedloga koje je Grad Vinkovci prikupio od uključenih jedinica lokalne samouprave, kao dodatak socio-ekonomskoj i SWOT analizi, a kako bi se **utvrdile potrebe i potencijali u obliku konkretnih razvojnih projekata**. Treba naglasiti da ova inicijalna lista projekata služi **samo kao indikator potreba i mogućnosti te polazište za razvoj strategije i daljnju operacionalizaciju SRUPVK** u smislu pripreme trogodišnjeg plana provedbe i utvrđivanja strateških projekata. Drugim riječima, **analizu inicijalne baze projekata predstavljenu niže ne treba brkati sa preSelekcijom, selekcijom pa čak ni identifikacijom strateških projekata, što su kasnije faze u planskom procesu koje zahtjevaju temeljitu analizu svakog pojedinačnog projekta**²⁷.

5.6.2 Osnovne karakteristike inicijalne baze projekata

U inicijalnoj bazi projekata trenutno je **205 projektnih prijedloga**, ukupne vrijednosti 1.825.182.094 HRK (oko **243,36 milijuna EUR**). Po broju i vrijednosti dominiraju oni predloženi od strane Grada Vinkovaca, a zatim u broju projekata slijede općine Andrijaševci, Ivankovo i Privlaka.

Slika 5 Broj i vrijednost projekata u inicijalnoj bazi, po JLS

²⁷ Ovdje predstavljena analiza inicijalne baze projekata bazirana je isključivo na bazičnim podacima o projektima dostupnim u tabličnom obliku (naziv i kratak opis, nositelj, proračun). Verzija baze korištena u ovom dokumentu nalazi se u obliku datoteke pod imenom Prilog 2 Tablica projekata i Prilog 1. - OBJEDINJENO - SRUP Vinkovci 06.05.2022.xls iz svibnja 2022.

Ova raspodjela po JLS-u odnosi se isključivo na predlagača projekta, i ne treba ju mješati s lokacijom projekta niti s “područjem utjecaja” (ili, uvjetno rečeno, “značajem projekta”).

Što se lokacije tiče, zasada bi se za šest projekata od 205 moglo reći da se provode “u više JLS”. Od tih šest, četiri su predložena od strane Grada Vinkovaca (projekt e-uprave, digitalizacija gradskog prometa, izgradnja ŠPI i unaprjeđenje infrastrukture za autobusni prijevoz), a po jedan od strane Općine Ivankovo i Općine Nuštar (biciklističke staze).

Što se tiče područja utjecaja, grubom procjenom pokušalo se ocjeniti značaj projekta u smislu širine utjecaja, svrstavajući projekte u jednu od četiri kategorije:

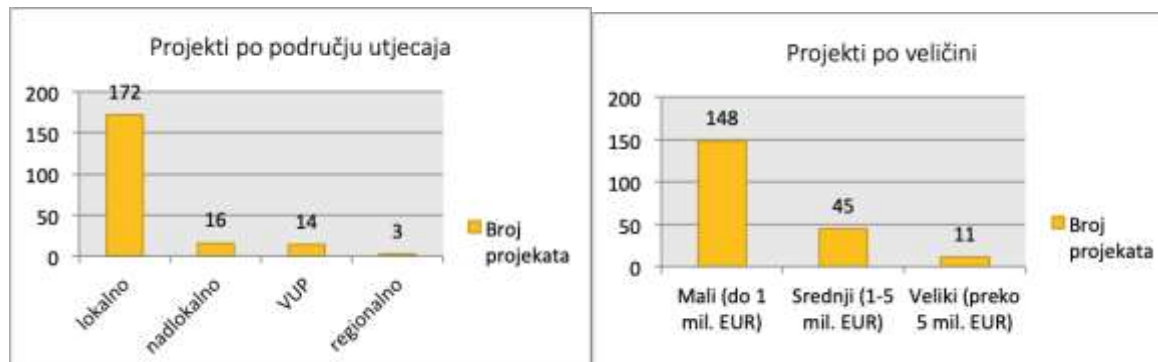
Područje utjecaja	Po vrsti aktivnosti i/ili fizičkoj lokaciji, i/ili mogućim utjecajima projekt uključuje:
▪ lokalno	jednu JLS
▪ nadlokalno	više JLS (do 5)
▪ UP	više od 5 JLS
▪ regionalno	Utjecaj širi od urbanog područja

Dodatno, projekti su klasificirani po veličini (prema procjenjenoj vrijednosti projekta) u tri kategorije:

- **Mali** (do 1 mil. EUR)
- **Srednji** (1-5 mil. EUR)
- **Veliki** (preko 5 mil. EUR)

Ova kategorizacija pokazala je, kako je i očekivano u ranoj fazi razvoja projektne baze, da se **u velikoj većini slučajeva radi o malim projektima (73% baze) lokalnog značaja (84% baze)**.

Slika 6 Područje utjecaja i veličina projekata u inicijalnoj bazi

Treba opet podsjetiti da je ova kategorizacija u ovom trenutku uvjetna, s obzirom da se radi o paušalnoj ocjeni temeljem tek osnovnih podataka o svakom projektu. U daljnjim fazama projekta utjecaj ili značaj može se analizirati sofisticiranijim metodama i alatima (kao npr. GIS). No, nalazi već ove faze ukazuju na mogućnost i potrebu kombiniranja ili redizajniranja projekata bilo tematski, bilo prostorno (npr. okrupnjivanje više projekata biciklističkih staza u jednoj ili čak više JLS, ili dizajn projekta čije bi se aktivnosti provodile manje-više istovjetno u više JLS).

Još jedna relevantna informacija koja je interesantna u ovoj fazi rada jest i ona **o zrelosti predloženih projekta** pri čemu su se projekti, opet ugrubo, razvrstali na tri kategorije:

- **Kategorija I** - projekti u provedbi / koji će do kraja 2022. imati dovršenu projektnu dokumentaciju i dozvole/biti spremni za provedbu
- **Kategorija II** - projekti koji će do kraja 2023. imati dovršenu projektnu dokumentaciju i dozvole/biti spremni za provedbu
- **Kategorija III** - ostali projekti

U ovom pogledu baza je trenutno izuzetno dobro izbalansirana, sa **54% projekata spremnih za provedbu** (kategorije I), 25% onih koji mogu započeti do kraja naredne 2023. godine (kategorije II) i preostalih 21% projekata koji bi načelno mogli započeti u godinama koje slijede.

5.6.3 Tematska orijentacija projekata u inicijalnoj bazi

Inicijalna baza projekata je nadalje analizirana tematski, i to koristeći nekoliko klasifikacija kako bi se paušalnom i brzom ocjenom pospješilo uočavanje i razumijevanje interakcija, potencijalnih sinergija i integracija između potreba/mogućnosti područja izraženih kroz projektne prijedloge. Korištene su sljedeće klasifikacije:

- **Sektori u "klasičnom" smislu**, a za tu svrhu korištene su kategorije prema svojedobnoj klasifikaciji Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije pri izradi baze regionalnih razvojnih projekata²⁸, odnosno 41 kategorija grupirana u sedam osnovnih područja:

²⁸ U zadnjim godinama, MRRFEU je opetovano radilo na prikupljanju podataka o projektima s lokalne i regionalne razine u svrhu uspostave sveobuhvatne baze razvojnih projekata (prvo temeljem Pravilnika o ustrojavanju, sadržaju i načinu vođenja središnje elektroničke baze razvojnih projekata i razvojnih pokazatelja, NN 121/2015, a zatim i Uredbe o načinu ustrojavanja, sadržaju i vođenju središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata, NN

1. Gospodarstvo
2. Komunalna infrastruktura
3. Društvene djelatnosti
4. Zaštita okoliša, prostor i priroda
5. Ljudski potencijali
6. Institucije
7. Ostalo

➤ **Glavna razvojna usmjerenja na nacionalnoj razini**, odnosno Specifični ciljevi NRS 2030, a to su:

- SC1 Konkurentno i inovativno gospodarstvo
- SC2. Obrazovani i zaposleni ljudi
- SC3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom
- SC4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske
- SC5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
- SC6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
- SC7. Sigurnost za stabilan razvoj
- SC8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
- SC9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
- SC10. Održiva mobilnost
- SC11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva
- SC12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
- SC13. Jačanje regionalne konkurentnosti²⁹

➤ **Planske domene** - razvojni koncepti/teme koji se koriste radi strukturiranja analitičko planskog rada (konceptualna organizacija projekata i stvaranje čvrste korelacije između osnovne analize, SWOT-a i strategije). Za ovu svrhu sljedeće domene su odabrane kao prikladne kategorije za identificiranje i klasificiranje teritorijalnih izazova:

PLANSKE DOMENE	STUPOVI ODRŽIVOG RAZVOJA	VRSTE INTERVENCIJA
Kultura, turizam i sport		Ulaganja u fizičku infrastrukturu (kulturnu, turističku, sportsku) te mjere, poticaji i potpore za aktivnosti u kulturi, turizmu i sportu.
Zdravlje, socijalna sigurnost i kvaliteta života	 DRUŠTVO	Ulaganja u fizičku infrastrukturu te mjere, poticaji i potpore za aktivnosti koje se tiču zdravlja, socijalne skrbi, unaprjeđenja društvenog života i građanskih inicijativa. Ova domena uključuje i aktivnosti koje se manje ili više direktno odnose i na demografsku obnovu (npr. predškolski odgoj, djeca i mladi).
Sigurnost		Ulaganja u fizičku, organizacijsku i drugu infrastrukturu i ljudske resurse koji se tiču pitanja opće sigurnosti ljudi i imovine.
Obrazovanje, znanost i ljudski potencijali	 GOSPODARSTVO	Ulaganja u fizičku, organizacijsku i drugu infrastrukturu i ljudske resurse (srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje i obrazovanje odraslih, znanost i tržište rada). U odnosu na stupove održivog razvoja, ova tema odnosi se kako na gospodarstvo, tako i na društvo.

42/2018). Iako registar nije javno dostupan, kategorije koje je MRRFEU svojedobno koristio mogu poslužiti kao tipična, sektorska kategorizacija projekata, što se čini i ovdje.

²⁹ N.B. s obzirom da se SRUP odnosi na na urbani razvoj, "formalno" svi projekti mogli bi se svrstati u SC13., ali to nije učinjeno jer su NRS ciljevi poslužili kao još jedan način "sektorske", odnosno tematske klasifikacije.

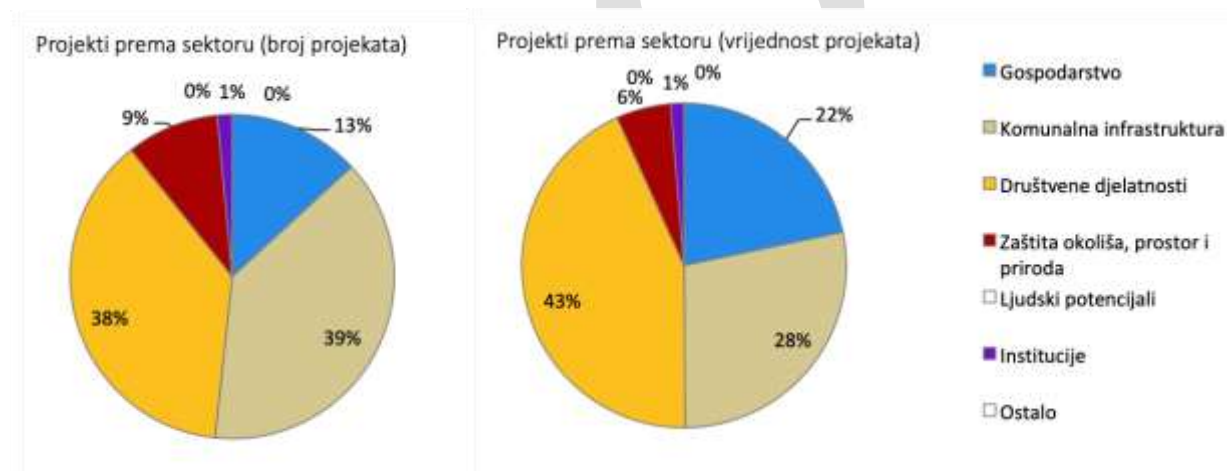
	Industrija, poduzetništvo i obrtništvo	Ulaganja fizičku, organizacijsku i drugu infrastrukturu te mjere, poticaji i potpore gospodarskim aktivnostima.
	Poljoprivreda i ruralni razvoj	Ulaganja fizičku, organizacijsku i drugu infrastrukturu te mjere, poticaji i potpore aktivnostima koje se tiču poljoprivrede i ruralnog života.
	Energija, okoliš i priroda	Ulaganja u fizičku infrastrukturu koja se tiče komunalnih usluga i upravljanja prirodnim resursima i energijom (npr. vode, odvodnja, toplinarstvo, javna rasvjeta, energetske obnove, zaštita prirodnih vrijednosti, obnovljivi izvori, itd.).
	Mobilnost, pristupačnost i promet	Ulaganja u fizičku infrastrukturu koja se tiče uređenja urbanog okoliša (ceste, javni prostori, groblja) i poboljšanja mobilnosti, uz pripadajuće 'soft' mjere koje poboljšavaju upravljanje i organizaciju mobilnosti. U ovu domenu uključena je i problematika stanovanja.

**PROSTOR
I OKOLIŠ**

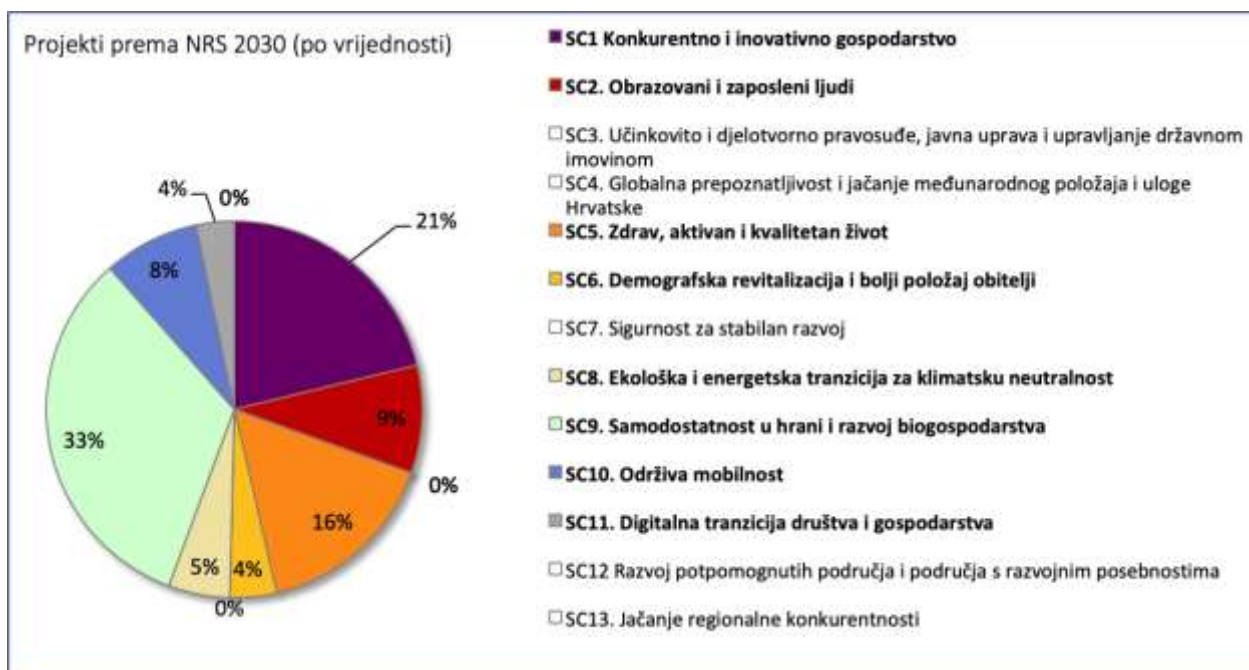
Sektorski gledano, može se utvrditi da je baza dobro izbalansirana. Po broju i vrijednosti **prevladavaju društvene djelatnosti i komunalna infrastruktura** koji svaki čine više od trećine baze, a što je očekivani odraz direktnih i stvarnih potreba građana na lokalnom nivou. Projekti iz područja gospodarstva i zaštite okoliša i institucija zajedno čine treću trećinu, a u kategorijama Ljudski potencijali i Ostalo nema projekata.

Slika 7 Sektorska klasifikacija projekata u inicijalnoj bazi

Sličan zaključak izvodi se i iz analize po područjima NRS 2030; gledajući i po vrijednosti i po broju projekata, inicijalna baza ujednačeno pokriva gotovo sve specifične ciljeve, s izuzetkom onih koji su tematski relevantniji za nacionalnu, a ne regionalnu i lokalnu razinu (SC3, SC4 i SC7). Također, dva cilja koja se tiču Regionalnog razvoja (SC 12 Razvoj potpomognutih područja i SC13 Jačanje regionalne konkurentnosti) su svjesno preskočena jer su nedovoljno informativna za ovu tematsku analizu (drugim riječima, načelno svi projekti iz baze mogli bi se klasificirati u SC12 i SC13).

Slika 8 Klasifikacija projekata u inicijalnoj bazi prema specifičnim ciljevima NRS 2030.

Konačno, analiza po planskim domenama daje još precizniju sliku o kvaliteti inicijalne baze, a iz nje se može zaključiti sljedeće:

- **Najzastupljenija, ali ne previše dominantna u odnosu na ostale je tema mobilnosti, pristupačnosti i prometa**, po broju i po vrijednosti projekata (**36%** po broju, odnosno 32% po vrijednosti). Radi se velikim dijelom o relativno malim zahvatima; tek 12 od 73 projekata je veće od 1 mil. EUR. Po prirodi stvari, gotovo svi ovi projektni prijedlozi bi se mogli podvesti pod termin "uređenje urbanog okoliša" s obzirom da se mahom odnose na uređenje pješačkih, biciklističkih, cestovnih i drugih javnih površina te u manjem dijelu na rješavanje neuralgičnih prometnih točaka. Od ove generalne ocjene odskakuju tek nekolicina projekata koja se ističu i po vrijednosti, kao što je npr. garažno-upravno-servisni centar autobusnog kolodvora Vinkovci (20 mil. Kn), izgradnja širokopojasne infrastrukture predložena od strane Grada Vinkovaca (50 milijuna kn) i Izgradnja autoparka Lipovac od strane Općine Nijemci (53 milijuna kn). U ovu domenu svrstana su i dva "usamljena" projekta koja se tiču stanovanja, a to su Izgradnja stambenog naselja s dodatnim sadržajima u naselju Blaca I faza Općine Andrijaševci (procijenjene vrijednosti 150 milijuna kuna) te projekt Novo naselje Mirkovci na području Grada Vinkovaca, vrijednosti od oko 16 milijuna kuna.

- **Sljedeća najzastupljenija tema je Kultura, turizam i sport (29% u broju i 28% u vrijednosti)**: također se radi o relativno malim projektima koji se tiču uglavnom izgradnje/obnove domova kulture, knjižnica, čitaonica i obnove kulturnih lokaliteta, te sportske infrastrukture. Velika većina projekata je manje vrijednosti koje se kreću od nekoliko stotina kuna pa do 1 do 2 milijuna Eura te u tom pogledu odskakuje sedam projekata:

Sportsko rekreacijski centar Grac (Ivankovo, 100 mil.kn), Gradski muzej s interpretacijskim centrom za posjetitelje Vinkovci (80 mil.kn), Uređenje Meraje (Vinkovci, 40 mil.kn), Gradski sportski park Lenije (Vinkovci, 25 mil. kn), Narodna knjižnica i čitaonica Ivankovo (25 mil. Kn), Izgradnja sportske dvorane u Nuštru (30 mil. Kn) te projekt Ulaganje u smještajne kapacitete Općine Nijemci (20 mil. kn).

Otprilike jednako su zastupljene sljedeće dvije teme:

- **Obrazovanje, znanost i ljudski potencijali (11%)**: najveći broj projekata pod ovom temom tiče se unaprijeđenja infrastrukture za odgoj i obrazovanje (dječji vrtići i škole, uključujući igrališta i dvorane). U ovu temu ubrojan je i jedan (usamljen) projekt koji se tiče razvoja e-uprave, predložen od strane Grada Vinkovaca.
- **Energija, okoliš i priroda (10%)**: projekti s ovog područja uglavnom se tiču energetske obnove, s izuzetkom projekta koji se ističe i po veličini, a to je projekt toplinarstva grada

Vinkovaca (36,7 mil.kn). Još jedan potencijalno značajan projekt je onaj predložen od strane Općine Privlaka, a tiče se iskorištavanja geotermalne energije. Isti je zasada predložen samo u pripremljenoj fazi (studijaska dokumentacija, vrijednosti pola milijuna kuna).

Sljedeća po zastupljenosti je kombinacija dviju tema koje je zbog gospodarske osnove Vinkovaca prikladno promatrati zajedno:

- **Industrija, poduzetništvo i obrtništvo (5%) i Poljoprivreda i ruralni razvoj (5%):** deset projekata poslovnih centara/zona (Otok, Vinkovci, Andrijaševci, Ivankovo, Nijemci, Privlaka i Stari Jankovci), osam tržnica (Otok, dvije u Vinkovcima, Ivankovo, Nuštar, Privlaka, Stari Jankovci i Vođinci) te skladišno-proizvodna zgrada u Andrijaševcima i obnova Lovačkog doma Slakovci.

Konačno, tu je i zadnja tema:

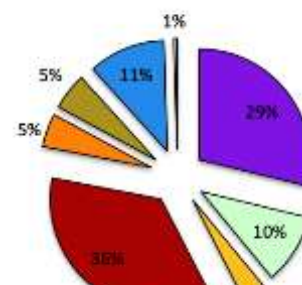
- **Zdravlje, socijalna sigurnost i kvalitet života (3%):** tri doma za starije i nemoćne (Otok, Jarmina i Stari Jankovci) i centar za pružanje socijalnih usluga Vinkovci, sanacija Doma zdravlja Ivankovo i mjesne ambulante u Andrijaševcima³⁰.

Donja tablica i grafovi prikazuju opisanu tematsku raspodjelu po planskim domenama projektnih prijedloga u inicijalnoj bazi.

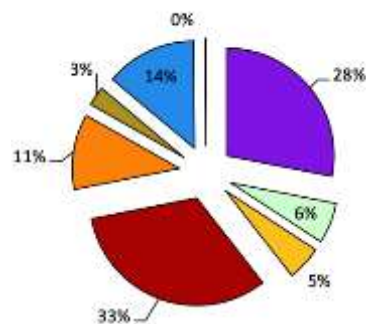
Tablica 15 Broj i vrijednost projekata inicijalne baze po planskim domenama

	Broj	Udio po broju	Vrijednost	Udio po vrijed.
Kultura, turizam i sport	59	29%	512.400.534	28%
Energija, okoliš i priroda	21	10%	111.987.641	6%
Zdravlje, socijalna sigurnost i kvalitet života	7	3%	95.500.000	5%
Mobilnost, pristupačnost i promet	73	36%	591.943.910	32%
Industrija, poduzetništvo i obrtništvo	10	5%	206.875.000	11%
Poljoprivreda i ruralni razvoj	11	5%	52.988.410	3%
Obrazovanje, znanost i ljudski potencijali	23	11%	251.486.599	14%
Sigurnost	1	0%	2.000.000	0%
UKUPNO	205	100%	1.825.182.094	100%

Projekti po planskoj domeni (broj)

Projekti po planskoj domeni (vrijednost)

Gore prezentirana analiza inicijalne baze projekata navodi na zaključke o razvojnim potrebama koje su zajedničke svim jedinicama lokalne uprave u sastavu urbanog područja, odnosno sugerira moguće zajedničke, ili "tipske" projekte (mjere) koji se evidentno pojavljuju u većem broju JLS-ova, a to su:

³⁰ Valja primjetiti da gotovo sve JLS (s izuzetkom Vinkovaca, Vođinaca i Nijemaca) imaju projektne prijedloge koji se tiču "domova kulture". Za potrebe ove pojednostavljene analize takvi su projekti svrstani pod temu Kultura, turizam i sport, mada se u naravi vjerojatno radi o izgradnji neke vrste društvenih prostorija koje bi doprinjele kvaliteti života i društvenoj koheziji u manjim naseljima.

- Uređenje urbanog okoliša (rekonstrukcije cesta, uređenje trgova, parkova i nogostupa)
- Valorizacija i uređenje kulturnih objekata i sadržaja
- Uređenja i izgradnje sportskih i sportsko-rekreacijskih terena, zona i centara, kao dijela zelene infrastrukture naselja i/ili dijela turističke ponude
- Izgradnje, obnove i opremanja dječjih vrtića i objekata osnovnih škola
- Energetske obnove zgrada u javnom vlasništvu i javne rasvjete
- Uređenja i izgradnje domova kulture i društvenih domova kao mjesta socijalne kohezije i društvenog života, naročito u manjim mjestima
- Tržnice
- Poslovni centri i zone

6 Integrirani pristup rješavanju razvojnih potreba

6.1 Opis integriranih teritorijalnih ulaganja

Polazište za definiranje ITU intervencija obuhvatilo je identificirane potrebe čitavog prostora UP-a (fizičke, socijalne i ekonomske karakteristike) uz snažnu uključenost lokalne zajednice koja zajedno s lokalnom izvršnom vlasti kroz svoja predstavnička tijela upravlja lokalnim teritorijalno-orijentiranim razvojnim intervencijama. Na taj način osigurava se da su predložene intervencije strateški relevantne i adekvatne u odnosu na identificirane potrebe i potencijale. Jedino istovremenim rješavanjem međusektorskih potreba i ograničenja moguće je utjecati na poboljšanje uvjeta življenja na području UP-a.

Potreba za društvenom i demografskom revitalizacijom UPVK-a sa svojim uzrocima i posljedicama centralni je moment oko kojeg je strukturiran SRUP, a preduvjet revitalizacije upravo je povećanje kvalitete života koje predstavlja okosnicu vizije SRUP-a. Integrirani pristup predložen ovom Strategijom usmjeren je na savladavanje kompleksnih i međusobno povezanih problema UPVK, prije svega rastućih demografskih izazova, izražene nezaposlenosti mladih, značajno više stope rizika od siromaštva, nedostatne društvene, kulturne i sportske infrastrukture, smanjene ekonomske aktivnosti, nedostatne infrastrukture za ne-cestovnu mobilnost i neuređenih javnih površina.

Projekti koje je moguće realizirati putem ITU mehanizma adresiraju široku paletu razvojnih potreba i ograničenja. Istovremeno adresiraju sektore društva, gospodarstva i urbanog okruženja u JLS-ovima koji ulaze u teritorijalni obuhvat UP-a. Kako bi se krenule rješavati kompleksne potrebe UP-a, ulaganja kroz ITU će se usmjeriti prvenstveno na projekte koji doprinose društvenoj revitalizaciji, unaprjeđenju urbanog okoliša te kreiranju potpornog i poticajnog okruženja za poduzetnike i inovatore. Gledano prema planskim domenama:

- 9 projekata ulazi u domenu kultura, turizam i sport,
- 5 projekata ulazi u domenu mobilnost, pristupačnost i promet,
- 1 projekt iz domene industrija poduzetništvo i obrtništvo,
- 1 projekt iz domene obrazovanje, znanost i ljudski potencijali,
- 1 projekt iz domene poljoprivreda i ruralni razvoj,
- 1 projekt iz domene energija, okoliš i priroda.

Predviđena su fokusirana ulaganja u Vinkovce kao središte UP-a kojima je svrha ojačati njegovu ulogu pokretača razvoja okolnih područja koja mu gravitiraju, radi policentričnog utjecaja na razvoj čitavog

UP-a. Drugi tip ulaganja odnosi se na ulaganja u projekte izvan Vinkovaca koji često imaju nadlokalni utjecaj. Ulaganja u Vinkovce obuhvaćaju izgradnju i nadogradnju zelene infrastrukture, obnovu i razvoj javne tursitičke infrastrukture, ulaganja u potpurnu infrastrukturu za razvoj poduzetništva urbanih područja, unapređenje biciklističke infrastrukture te brownfield. Ulaganja su uglavnom multisektorska – primjerice, Zeleno digitalni park Papuk usmjeren je na dostupnost sportsko-rekreacijske infrastrukture, uz istovremeni utjecaj na proširenje turističke i kulturno-edukativne ponude, socijalno uključivanje te jačanje otpornosti urbanih područja na rizike, smanjenje toplinskih otoka i postizanje klimatske neutralnosti.

Ulaganja u JLS-ove izvan Vinkovaca strukturirana su na način da odgovore na prepoznate potrebe JLS-ova u sastavu urbanog područja (valorizacija i uređenje kulturnih i turističkih objekata i sadržaja, uređenje i izgradnja sportsko-rekreacijskih objekata, biciklistička infrastruktura...). Očekuje se kako će takva ulaganja imati pozitivne multiplikativne učinke i na demografske izazove UP-a – primjerice, povećanje atraktivnosti ambijenta kroz nove kulturne i turističke objekte i sadržaje može utjecati na porast vrijednosti nekretnina, privlačenje novih stanovnika/posjetitelja/turista, nova vezana ulaganja itd.

6.2 Doprinos ITU mehanizma provedbi SRUP-a: međuovisnost SRUP-a i ITU mehanizma

Kao što je prethodno navedeno, SRUP identificira vrlo široku paletu kompleksnih i međusobno povezanih potreba i ograničenja UP-a, te predlaže intervencije za njihovo rješavanje. Iako ITU mehanizam predstavlja samo jedan od alata za provedbu SRUP-a, 3 od 5 posebnih ciljeva SRUP-a:

- PC1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina
- PC2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu te
- PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo

planiraju se provoditi i kroz ITU mehanizam. U nastavku je prikaz planiranih ulaganja kroz ITU mehanizam prema posebnim ciljevima i mjerama SRUP-a.

Tablica 16. Planirana ulaganja kroz ITU mehanizam prema ciljevima i mjerama SRUP-a

Naziv projekta	Nositelj	Posebni cilj	Mjera
Rekonstrukcija Trga Vinkovačkih jeseni	Grad Vinkovci	PC1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina	M1.1 Zelena infrastruktura i uređenje javnih površina
Biciklistička staza Orolik-Vinkovci	Općina Stari Jankovci		M1.2 Biciklistička i pješačka infrastruktura
Biciklističke staze	Grad Vinkovci		
Izgradnja biciklističkih staza u Općini Andrijaševci	Općina Andrijaševci		

Izgradnja biciklističke staze	Općina Privlaka		
Uređenje i opremljenje Kulturnog centra Jarmina (s prostorom uprave)	Općina Jarmina		M1.3 Energetske i urbane obnove te brownfield
Kulturni centar Đeletovci - rekonstrukcija društvenog doma u Đeletovcima	Općina Nijemci	PC2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu	M2.1 Domovi kulture i društveni domovi, narodne čitaonice i knjižnice
Turističko sportsko rekreacijski centar Grac	Općina Ivankovo		M2.2 Sportska infrastruktura
Zelena-digitalni park Papuk - Sportsko-rekreacijski centar s digitalno-edukacijskim sadržajem	Grad Vinkovci		
Izgradnja sportsko rekreacijskog centra Dvorac	Općina Nuštar		
Izgradnja i opremljenje sportsko centra Vođinci	Općina Vođinci		
Izgradnja multifunkcionalne montažne sportske dvorane	Općina Stari Mikanovci		
Interpretacijsko-edukacijski centar sa suvenirnicom	Grad Vinkovci		M2.3 Materijalna i nematerijalna kulturna baština i turizam
Etno park „Josip Lovretić“ s interpretacijskim centrom	Grad Otok		
Izgradnja akceleratora u poslovnoj zoni Zalužje Vinkovci	Grad Vinkovci	PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo	M4.1 Poduzetnička infrastruktura i kapaciteti za potporu poduzetništvu
Obrazovno-razvojni centar Vinkovci	Grad Vinkovci		M4.2 Infrastrukturni i stručni kapaciteti za strukovno i visokoškolsko obrazovanje te obrazovanje odraslih
Rekonstrukcija i adaptacija otvorene tržnice	Grad Vinkovci		M4.3 Održiva bio ekonomija

Većina planiranih projekata odnosi se na specifičan cilj ITP-a RSO5.1.Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima. Projekti usmjereni na biciklističku infrastrukturu doprinose cilju RSO2.8.Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prelaska na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika, dok dva projekta doprinose cilju RSO1.3.Jaćanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja.

Niže u tablici je prikaz doprinosa projekata koji se planiraju provoditi putem ITU mehanizma pokazateljima učinaka ITP-a za koje postoje podaci.

Tablica 17: Doprinos projekata koji će se financirati putem ITU mehanizma ostvarenju učinaka ITU specifičnih ciljeva

ITP					Doprinos kroz SRUP	
Specifični cilj	Pokazatelji ostvarenja	Jedinica	Ključna etapa (2024.)	Ciljna vrijednost (2029.)	Ciljna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2027.)
RSO5.1. Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima	RCO74 Stanovništvo obuhvaćeno projektima u okviru strategija za integrirani teritorijalni razvoj (ITP)	osobe	/	1.878.451,00	30000	30000
	RCO77 Broj kulturnih i turističkih lokacija za koje je primljena potpora	kulturne i turističke lokacije	0,00	32	3	5
RSO2.8. Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prelaska na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika	RCO58 Infrastruktura namijenjena biciklima za koju je primljena potpora	km	0	164	37	37
RSO1.3. Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja	RSO 1.1.3 Institucije koje razvijaju nove usluge za MSP-ove (uključujući i mikro poduzeća) za podršku industrijskoj tranziciji	Broj podržanih poduzetničkih potpornih institucija koje razvijaju nove usluge za MSP-ove (uključujući i mikro poduzeća) za podršku industrijskoj tranziciji	55	80	0	1

6.3 Opis sektorske i teritorijalne integracije kroz ITU mehanizam

Mogućnost korištenja ITU mehanizma za provedbu SRUP-a osnažila je sektorsku integraciju planiranih ulaganja. Kombinacijom ulaganja kroz ITU mehanizam te ostale izvore osigurava se komplementarnost ulaganja i mjera. Kao što je istaknuto ranije, na složene potrebe UP-a moguće je odgovoriti samo istovremenim i koordiniranim djelovanjem u više sektora te u svim JLS-ovima u kojima je potreba identificirana.

Promatramo li samo planirana ITU ulaganja, vidljivo je da se ona odnose na 3 od 5 posebnih ciljeva SRUP-a, odnosno pokrivaju ukupno 9 mjera SRUP-a, ali i tri različita ITU specifična cilja što jasno govori o provedbi intervencija iz različitih sektora, odnosno, multisektorskom ITU pristupu.

Po pitanju sektorske integracije, kroz ITU mehanizam provodit će se intervencije usmjerene na sljedeće sektore:

- Komunalnu infrastrukturu – javne površine i tržnice
- Društvene djelatnosti – sport
- Gospodarstvo – turizam
- Društvene djelatnosti – odgoj i obrazovanje
- Društvene djelatnosti – javna namjena
- Gospodarstvo – poduzetništvo
- Komunalna infrastruktura – ostalo.

Multisektorski pristup također kombinira sredstva dostupna iz ITU mehanizma i drugih izvora financiranja. Primjerice, razvoj konkurentnog i dinamičnog gospodarstva urbanog područja Vinkovci integrira istovremenu provedbu nekoliko mjera koje su usmjerene na različite aspekte konkurentnosti gospodarstva (kvalitetna potporna infrastruktura, radna snaga koja odgovara potrebama tržišta rada, program potpora, administrativno i fizičko olakšavanje poslovanja i uklanjanje barijera za pristup tržištu...), od čega se kroz ITU planira financirati izgradnja potporne infrastrukture (akcelerator u zoni Zalužje), Obrazovno-razvojni centar za poticanje razvoja STEM područja te otvorena tržnica u Vinkovcima.

Iako se dio ITU projekata odnosi samo na Grad Vinkovce, teritorijalna integracija je vidljiva u projektima kao što su unaprjeđenje sportske infrastrukture na urbanom području Vinkovci ili biciklistička infrastruktura. U navedenim primjerima riječ o istim ili komplementarnim tipovima intervencija koji se provode u više JLS-ova unutar UP-a.

6.4 Opis strateške relevantnosti kroz ITU mehanizam

Strateška relevantnost projekata koji se planiraju financirati kroz ITU mehanizam osigurana je na nekoliko načina. Prvo, temeljem dubinske analize stanja, identificirane su razvojne potrebe i potencijali čitavog urbanog područja. Drugo, kroz analizu inicijalne baze projekata u koju su JLS-ovi u sastavu UP-a prijavljivali svoje razvojne projekte (koji odgovaraju na identificirane potrebe UP-a) utvrđene su potrebe i ograničenja određenog dijela UP-a ili zajedničke većini ili svim JLS-ovima (npr. uređenje urbanog okoliša, valorizacija kulturnih objekata i sadržaja, domovi kulture, tržnice itd. Cjelovita lista dostupna je unutar poglavlja 5.6.3.). Treće, JLS-ovi su i sami pripremali inicijalnu prioritizaciju projekata za svoje područje. Četvrto, po primljenim prijedlozima prioritetnih projekata JLS-ova, kroz nekoliko iteracija u kojima je UO za investicije, fondove Europske unije i imovinu iznosio svoje komentare vezano uz prihvatljivost pojedinih projekata za ITU mehanizam i uravnoteženi razvoj čitavog područja, pripremljen je prijedlog liste projekata UPVK-a koje je moguće financirati kroz ITU

mehanizam. Ove projekte na kraju je bodovao Upravni odjel za investicije, fondove Europske unije i imovinu Grada Vinkovaca prema unaprijed definiranim kriterijima (doprinos projekta ostvarenju ciljeva SRUP-a, utjecaj projekta na urbano područje, povezanost s drugim projektima, doprinos ostvarenju pokazatelja ITP-a, zrelost projekta, proračun i održivost projekta).

U nastavku je kratak opis odabranih projekata (pojedinačni ili tipski) koji se predlažu za financiranje iz ITU mehanizma.

- **Rekonstrukcija Trga Vinkovačkih jeseni u Vinkovcima (Vinkovci).** Projekt je usmjeren na rekonstrukciju multifunkcionalnog javnog prostora u središtu Grada te ima policentrični utjecaj na cijelo urbano područje pa i šire jer pruža podršku održavanju i unapređenju kulturnih, sportskih i gospodarskih manifestacija od kojih su neke nacionalnog karaktera (Vinkovačke jeseni), unapređenju zelne infrastrukture te promicanju zdravog i aktivnog života građana.
- **Izgradnja biciklističke infrastrukture na urbanom području Vinkovci te općinama Andrijaševci, Privlaka, i Stari Jankovci.** Vinkovci predstavljaju "žilu kucavicu" biciklističke mreže u Slavoniji, zbog čega je izuzetno važno ulaganje u biciklističku infrastrukturu, za opću dobrobit uže i šire zajednice i unaprjeđenje razvoja turizma na području grada i okolice te cijele Slavonije. Projekt će se provoditi u sinergiji i koordinaciji sa strateškim projektom izgradnje biciklističke infrastrukture na razini Vukovarsko-srijemske županije. Biciklističke staze u navedenim općinama podižu komunalni standard prostora, a time i njegovu atraktivnost što pozitivno utječe na gospodarske i demografske razvojne procese.
- **Obnova društvene infrastrukture (općine Nijemci i Jarmina).** Projekti su od izuzetnog značaja za revitalizaciju društvenog i kulturnog života u zajednici. Obnova i razvoj sadržaja kao što su društveni domovi i domovi kulture dio su projektnog portfelja većeg broja jedinica lokalne samouprave, što čini ovakvu intervenciju od strateškog značaja na razini UPVK.
- **Izgradnja sportske infrastrukture (Vinkovci, općine Stari Mikanovci, Vođinci, Nuštar, Ivankovo).** Provedba projekata doprinosi pristupačnim, održivim, uključivim, rješenjima ulaganjem u višenamjensku infrastrukturu, promicanju zdravlja i aktivnog života građana poboljšanjem kvalitete i dostupnosti sportsko-rekreacijske infrastrukture, socijalnom uključivanju te proširenju sportsko-turističke ponude UP-a.
- **Unaprjeđenje sportske infrastrukture na urbanom području Vinkovci.** Projekt je zamišljen kao shema (program) kroz koji će se jedinicama lokalne samouprave koje čine veće urbano područje Vinkovci omogućiti izgradnja i unaprjeđenje sportske infrastrukture na svom području.
- **Nova kulturno-turistička ponuda (Grad Vinkovci i Grad Otok).** Projektima se stvaraju prostorni preduvjeti za inovativne načine interpretacije, prezentacije i edukacije o bogatoj kulturno povijesnoj baštini Vinkovaca – najstarijeg grada u Europi te se stvaraju novi inovativni turistički proizvod.
- **Izgradnja akceleratora u Poslovnoj zoni Zalužje Vinkovci.** Projekt pruža direktnu podršku mladim poduzetnicima, poduzetnicima koji se trenutno nalaze u poduzetničkom inkubatoru Vinkovci i start-up tvrtkama, pri tome usmjerit će se upravo na one poduzetnike koji će biti usko povezani sa prioritetnim nišama koji su navedeni za Panonsku regiju a to su: hrana i poljoprivreda, zeleni rast, pametna i kreativna industrija, kontinentalni turizam. Grad Vinkovci kroz projekt nastoji preuzeti ulogu pokretača gospodarstva i pozicionirati se kao regionalni centar koji će dati podršku regionalnim lancima vrijednosti kroz razvoj prioritetne niše industrijske tranzicije
- **Rekonstrukcija otvorene gradske tržnice u Vinkovcima.** Jačanje lokalne proizvodnje poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda donosi brojne gospodarske, okolišne i društvene koristi jer osigurava poljoprivrednicima veći udio dodane vrijednosti u cijeni njihovih proizvoda, osnažuje lokalno gospodarstvo, smanjuje emisiju stakleničkih plinova nastalu dugačkim prijevozom hrane (kratki lanci opskrbe), razvija sustav sigurnosti prehrambenih proizvoda proizvedenih na obiteljskim gospodarstvima, svim stanovnicima osigurava pristup kvalitetnoj i

zdravoj prehrani, pomaže održivosti malih poduzeća i gospodarstava. Inovativni zeleni pilot projekt uređenja javne površine otvorene tržnice u potpunosti je prilagođen potrebama lokalnog gospodarstva i stanovnika.

6.5 Opis sustava provedbe ITU mehanizma

Kao glavne preduvjete za provedbu ITU mehanizma u financijskom razdoblju 2021. – 2027. Grad Vinkovci definirao je i uspostavio urbano područje, izradio SRUP i definirao mjere i projekte koje je potrebno provesti putem ITU mehanizma te osigurao kapacitete za provedbu ITU mehanizma.

U provedbi SRUP-a Vinkovci glavnu ulogu imat će Upravni odjel za investicije, fondove Europske unije i imovinu Grada Vinkovaca koji je i vodio proces izrade SRUP-a. Upravni odjel izvršava sve obveze i funkcije Grada Vinkovaca kao Posredničkog tijela (PT) za provedbu Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027. (ITP), kao i Grada nositelja i središta Urbanog područja Vinkovci. Uz rad na pripremi objava svih poziva za ITU izravne dodjele (strateške projekte) i grant sheme zajedno s nadležnim Ministarstvom regionalnoga razvoja i fondova EU i Središnjom agencijom za ugovaranje i financiranje programa i projekata Europske unije, te uz osnovnu delegiranu funkciju ocjenjivanja kvalitete projektnih prijedloga koji se prijavljuju na ITU pozive, ITU PT Vinkovci sudjeluje i u radu Odbora za praćenje provedbe Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (PKK) i ITP-a, te u radu svih ostalih mreža i radnih skupina vezanih uz navedene programe. Odsjek odrađuje funkcije tajništva kako Partnerskog vijeća, tako i Koordinacijskog vijeća Urbanog područja Vinkovci te koordinira izradu, provedbu i vrednovanje provedbe Strategije razvoja Urbanog područja Vinkovci.

Radi obavljanja navedenih poslova u prosincu 2022. ustrojen je Odsjek za provedbu ITU mehanizma (ITU PT) kao zasebna unutarnja ustrojstvena jedinica unutar Upravnog odjela za investicije, fondove Europske unije i imovinu Grada Vinkovaca. Pritom je osigurano poštovanje načela razdvajanja funkcija i jasne razdiobe odgovornosti i međusobne neovisnosti ITU PT-a u odnosu na druge unutarnje ustrojstvene jedinice UO-a.

Odsjek za provedbu ITU mehanizma (ITU PT) zasebna je ustrojstvena jedinica Upravnog odjela koja obavlja zadane i delegirane funkcije, zadaće i aktivnosti sukladno važećim propisima, a koji se odnose na institucionalni okvir za korištenje europskih fondova:

- obavlja funkcije vezano za odabir operacija (ocjene kvalitete i druge delegirane funkcije);
- uspostavlja i unaprjeđuje sustav za upravljanje i kontrolu ITU PT;
- surađuje s Koordinacijskim tijelom, Upravljačkim tijelom i nadležnim posredničkim tijelima radi nadzora delegiranih aktivnosti i zadaća;
- sudjeluje u aktivnostima koje provodi Upravljačko tijelo u obavljanju koordinativne funkcije;
- upravlja ljudskim potencijalima (analiza radne opterećenosti, provedba Strategije organizacijskog razvoja, vođenje registra zaposlenih, plana zamjena, izrada i provedba registra edukacija, procjena osjetljivosti radnih mjesta);
- izrađuje i provodi metodologiju prioritizacije intervencija u okviru programa za ITU;
- izrađuje i prati plan provedbe ITU;
- izrađuje sporazume o provedbi te redovne izvještaje o provedbi;
- sudjeluje u radu Odbora za praćenje;
- surađuje s Upravljačkim tijelom u izradi kriterija za odabir operacija te izradi uputa za prijavitelje;
- uspostavlja i prati rad Odbora za odabir projekata, utvrđuje uvjetae i prati rada vanjskih ocjenjivača;

- izrađuje priručnike o internim procedurama i odgovarajućem revizijskom tragu;
- evidentira i elektronički pohranjuje podatke o svakoj operaciji u odgovarajuće sustave;
- osigurava čuvanje dokumenata i evidenciju o provedbi funkcija radi osiguravanja odgovarajućeg revizijskog traga;
- u opsegu u kojem je primjenjivo, u sustav prikuplja, unosi, pohranjuje i razvrstava podatke;
- uspostavlja sustav upravljanja rizicima, evidentira, prati i izvještava o utvrđenim rizicima;
- provodi aktivnosti prevencije, otkrivanja i ispravljanja nepravilnosti te utvrđuje mjere za suzbijanje prijevара;
- sudjeluje u zatvaranju programa za ITU;
- osigurava odgovarajuće razdvajanje funkcija u skladu s važećim propisima;
- sudjeluje u radu Koordinacijskog tijela mreže za informiranje i komunikaciju;
- provodi komunikacijske aktivnosti iz svoje nadležnosti u skladu s komunikacijskim planom te obavlja i dodatne zadaće i aktivnosti.

Prema sistematizaciji, novi Odsjek za provedbu ITU mehanizma ima 6 radnih mjesta: voditelj odsjeka za provedbu ITU mehanizma (ITU PT), 2 viša savjetnika za provedbu ITU mehanizma, 2 viša stručna suradnika za provedbu ITU mehanizma te referent u provedbi ITU mehanizma.

Kao što je prikazano u poglavlju 3, tablica 14, uz ITU PT kao ključno tijelo u provedbi SRUP-a, važnu ulogu imat će i Koordinacijsko te Partnersko vijeće.

7 Strateška usklađenost

7.1 Uvod

Strateška usklađenost razvojnih dokumenata nužni je pokazatelj balansa i harmonizacije razvojnih stremljenja sa centraliziranog stanovišta, tj. "od gore" (*top-down*) te zadovoljenja stvarnih i dinamičnih životnih procesa, tj. "od dolje" (*bottom-up*). Prema slovu Zakona³¹, strateški dokumenti se dijele u odnosu na planski horizont (odnosno "prema roku važenja", čl. 10) i prema značaju i svrsi (odnosno "prema sadržajnom obuhvatu", čl. 14. Zakona). Tablica u nastavku sistematizira sustav strateškog planiranja, odnosno usklađenosti akata kako ga definira Zakon.

Tablica 16 Vrste strateških akata prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22)

Akt strateškog planiranja	Tijelo koje donosi akt	Vrsta akta prema sadržajnom obuhvatu (čl. 14)	Vrsta akta prema roku važenja (čl. 10)
Nacionalna razvojna strategija (NRS)	Hrvatski Sabor	Od nacionalnog značaja	Dugoročni (za razdoblje od min 10 godina)
Višesektorske strategije	Hrvatski Sabor	Od nacionalnog značaja	
Sektorske strategije	Hrvatski Sabor	Od nacionalnog značaja	
Nacionalni planovi	Vlada RH	Od nacionalnog značaja	Srednjoročni (za razdoblje 5 – 10 godina)
Planovi razvoja JP(R)S	Županijska skupština	Od značaja za JLP(R)S	
Planovi razvoja JLS	Gradsko/Općinsko vijeće	Od značaja za JLP(R)S	
Program Vlade	Vlada RH	Od nacionalnog značaja	Kratkoročni (za razdoblje 1 – 5 godina)
Program konvergencije		Akti strateškog planiranja povezani s okvirom za gospodarsko upravljanje EU-a	
Nacionalni program reformi		Akti strateškog planiranja povezani s okvirom za gospodarsko upravljanje EU-a	
Provedbeni programi ministarstava, središnjih državnih ureda i državnih upravnih organizacija	Čelnik središnjeg tijela državne uprave	Od nacionalnog značaja	
Akcijski planovi za provedbu nacionalnih planova	Tijelo državne uprave koje izrađuje nacionalni plan	Od nacionalnog značaja	
Provedbeni programi JP(R)S	Župan	Od značaja za JLP(R)S	

³¹ Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, NN 123/17

Provedbeni programi JLS	Općinski načelnik, gradonačelnik	Od značaja za JLP(R)S	
Sporazum o partnerstvu i programi koji iz njega proizlaze	VRH, MRRFEU, u suradnji s EK	Akti strateškog planiranja povezani s korištenjem fondova EU-a	Srednjoročni

Strategija razvoja urbanog područja (SRUP) definirana je pak *Zakonom o regionalnom razvoju* (NN 147/14, 123/17, 118/18) kao planski dokument politike regionalnoga razvoja koji uz SRUP uključuju još i Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine te planove razvoja županija ili JP(R)S. Planski dokumenti politike regionalnog razvoja donose se za sedmogodišnje razdoblje u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom kohezijske politike Europske unije, a polazište za njihovu izradu su nacionalni razvojni dokumenti i prostorni planovi (čl. 11 Zakona), pri čemu planski dokument niže razine mora biti usklađen s onim više razine.

Tablica 17 Planski dokumenti politike regionalnoga razvoja prema Zakonu o regionalnom razvoju

Planski dokument	Tijelo koje donosi akt	Razina
Strategija regionalnoga razvoja Republike Hrvatske	Hrvatski Sabor	Nacionalna
Planovi razvoja županija ili JP(R)S	Županijske skupštine	Regionalna
Strategije razvoja urbanog područja	Gradska/općinska vijeća	Lokalna

Dodatno, za usmjeravanje razvojnih procesa u prostoru relevantna je i prostorno planska dokumentacija koja ima pravnu snagu, a putem koje se balansiraju različiti sektorski pritisci, odnosno osiguravaju uvjeti za korištenje, zaštitu i upravljanje prostorom na način koji stvara pretpostavke za društveni i gospodarski razvoj, zaštitu okoliša i prirode, vrsnoću gradnje i racionalno korištenje prirodnih i kulturnih dobara. Vrste dokumenata, njihov obuhvat, sadržaj i način donošenja definirani su *Zakonom o prostornom uređenju* (NN 153/12, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19) i pripadajućim podzakonskim aktima.

Tablica 20 Prostorno planska dokumentacija prema Zakonu o prostornom uređenju

Vrsta	Dokument	Razina
STRATEŠKI DOKUMENTI	Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske	NACIONALNA RAZINA
PROSTORNI PLANOVI	Državni plan prostornog razvoja Prostorni planovi područja posebnih obilježja (PPPPO): – Epikontinentalni pojas – Nacionalni parkovi – Parkovi prirode – Drugo prema DPPR Urbanistički plan uređenja državnog značaja	
	Prostorni plan županije / Grada Zagreba	REGIONALNA RAZINA
	Urbanistički plan uređenja županijskog značaja	
	Prostorni plan uređenja grada/općine	LOKALNA RAZINA
	Generalni urbanistički plan	
	Urbanistički plan uređenja	

Uzimajući u obzir gore opisani zakonodavni okvir, u nastavku poglavlja se daje pregled strateških dokumenata EU razine (podpoglavlje 7.2), opis usklađenosti SRUPVK s ključnim strateškim

dokumentima nacionalne i regionalne razine (podpoglavlje 7.3) te pregled ostalih postojećih nacionalnih i lokalnih strategija (podpoglavlje 7.4).

7.2 Usklađenost sa strateškim dokumentima EU razine

7.2.1 EU teritorijalna Agenda 2030

Teritorijalna Agenda je strateški dokument Unije kojemu je cilj osnažiti teritorijalnu koheziju, načelo koje podrazumijeva uravnotežen razvoj na svim dijelovima EU te smanjenje razlika između europskih regija. Teritorijalna Agenda 2030. usvojena od strane Vijeća ministara u prosincu 2020. godine, prepoznaje izazove koji prozlaze iz različitosti teritorija te potrebe da se prostorna dimenzija integrira u različite sektorske politike. Dokument **podcrtava važnost strateškog prostornog planiranja i poziva na jačanje prostorne dimenzije sektorskih politika na svim nivoima, u cilju inkluzivnog i održivog razvoja svih dijelova EU.**

Pod okvirom dva opća cilja – Pravedna Europa (Just Europe) i Zelena Europa (Green Europe), dokument definira šest prioriteta:

PRAVEDNA
EUROPA	1. Ujednačena Europa – uravnoteženi prostorni razvoj koji gradi na europskim različitostima2. Funkcionalne regije – konvergentni lokalni i regionalni razvoj, manje nejednakosti između područja3. Integracija povrh granica – lakši život i rad izvan nacionalnih granica
ZELENA
EUROPA	4. Zdrav okoliš – ekološki bolje zadovoljenje osnovnih životnih potreba, klimatsko-neutralni i otporni gradovi i regije5. Cirkularna ekonomija – snažne i održive lokalne ekonomije u globalnom svijetu6. Održiva povezanost – održive digitalne i fizičke poveznice između teritorija

7.2.2 Povelja iz Leipziga za održive europske gradove

Nova povelja iz Leipziga (New Leipzig Charter – NLC) usvojena je u studenom 2020. godine na neformalnom sastanku europskih ministara nadležnih za urbani razvoj. NLC gradi na temeljima izvorne Povelje iz Leipziga iz 2007. godine koja je pomogla uspostaviti koncept integriranog urbanog razvoja na razini EU-a i koja je utjecala na razvoj naknadnih inicijativa poput Urbane agende za EU. Dva ključna načela u središtu izvorne Povelje iz Leipziga bila su promicanje politika integriranog urbanog razvoja i potreba da se posebna pozornost posveti zapostavljenim gradskim četvrtima.

Nova povelja iz Leipziga nastala je u svjetlu novih društveno-političkih izazova i rastućeg socijalnog raslojavanja, stoga ona promiče ideju urbane politike za opće dobro, uvažavajući i naglašavajući “preobražajnu snagu gradova”. Povelja naglašava kako ostvarenje **pravednih, zelenih i produktivnih gradova** zahtijeva dobro upravljanje koje podrazumijeva sljedeća načela:

- Urbane politike za opće dobro – javna uprava treba djelovati u interesu ostvarivanja javnog interesa pružajući usluge i infrastrukturu za opće dobro.
- Integrirani pristup - sva područja urbanih politika moraju biti koordinirana u prostornom, sektorskom i vremenskom smislu.
- Participacija i su-stvaranje - svi urbani akteri i građani moraju biti uključeni kako bi se razmotrila njihova znanja, riješila otvorena pitanja i ojačala lokalna demokracija.
- Višerazinsko upravljanje - složenim izazovima trebaju se zajednički baviti sve razine urbanih i prostornih politika - lokalna, gradska, regionalna, nacionalna, europska i globalna.

- Pristup temeljen na identitetu mjesta - urbane strategije i instrumenti financiranja gradskih projekata trebaju se temeljiti na analizi specifičnog lokalnog okruženja.

Na temeljima ovih principa Povelja definira tri cilja usmjerena na društvenu, okolišnu i gospodarsku dimenziju gradova:

1. **Pravedan grad** – koji mora pružati jednake mogućnosti i okolišnu jednakost svima, bez obzira na spol, socioekonomski status, dob i podrijetlo.
2. **Zeleni grad** – koji doprinosi borbi protiv globalnog zatopljenja i visokoj kvaliteti okoliša u pogledu korištenja zraka, vode, tla i korištenja zemljišta, kao i pristup zelenim i rekreacijskim površinama.
3. **Proizvodni grad** – kroz osiguravanje radnih mjesta uz istovremeno osiguravanje zdrave financijske osnove za održivi urbani razvoj kroz raznolika lokalna gospodarstva i poticajno okruženje za inovacije.

Ističe se i digitalizacija s njenim sveobuhvatnim transformativnim utjecajem na sve sektore urbanog života i gospodarskog razvoja, ali i izazovi koje ona donosi od pitanja zaštite privatnosti do daljnjih društvenih raslojavanja. Navedeni pristupi primjenjuju se na sve tri prostorne razine:

- **Razina susjedstva**, gdje se ponovo naglašava problem zapostavljenih gradskih četvrti, kao i potreba da posebne politike na razini susjedstva trebaju poticati lokalnu predanost izgradnji zajednice i društvenu uključenost.
- **Razina lokalne uprave**, što predstavlja razinu donošenja odluka, postavljanja strateških smjernica i definiranja specifičnih zahvata za cijelo gradsko područje. Gradovi stabiliziraju šira ruralna područja te se posebno naglašava važnost očuvanja vitalnosti malih i srednje velikih gradova.
- **Razina funkcionalne urbane regije**, gdje posebno do izražaja dolazi potreba međusobne suradnje različitih upravnih cjelina te razvijanje umreženosti gradova i urbano-ruralnih veza kako bi se uskladila složena mreža funkcionalnih međuovisnosti.

U Povelji se također naglašava kako je potrebno jačanje gradske uprave, razvoj društvene i komunalne infrastrukture i javnih usluga te održivo, transparentno i pravedno planiranje korištenja zemljišta i vođenja zemljišne politike, uključujući zemljište u javnom vlasništvu i pod kontrolom lokalne uprave.

Ključni elementi za postizanje održivog prostornog razvoja definirani Poveljom su:

- razvijanje policentričnih struktura naselja,
- poticanje suradnje izvan administrativnih i nacionalnih granica i koordinacija prostornog planiranja u funkcionalnim urbanim regijama,
- sprječavanje daljnjeg zauzimanja zemljišta te davanje prednosti obnovi već zauzetih urbanih područja, uključivo *brownfield* područja,
- postizanje uravnotežene urbane gustoće te davanje prednosti zelenoj i plavoj infrastrukturi,
- uređenje i održavanje sigurnih i pristupačnih javnih prostora koji pružaju zdravu životnu sredinu za sve građane,
- osiguranje prostora za dostupno stanovanje u mješovitim i raznolikim susjedstvima, uz sprječavanje špekulativnih zahvata,
- planiranje prostora mješovite namjene za promicanje novih oblika proizvodnje i gospodarskih aktivnosti u zelenom, kreativnom gospodarstvu te ekonomiji temeljenoj na uslugama.

7.2.3 Urbana Agenda

Urbana agenda je inicijativa Europske unije za snažnije uključivanje europskih gradova i urbanih područja u zakonodavni proces EU kroz uspostavu tematskih partnerstava, odnosno platformi za razmjenu ideja i informacija s područja urbanih izazova. Svako partnerstvo se sastoji od oko 15 do 20 partnera (predstavnik Europske komisije, država članica i partnerskih država, gradova, stručnjaka,

EU i stručnih organizacija, predstavnika privatnog sektora i ostalih dionika) i donosi svoj Akcijski plan kojim se predlažu konkretna rješenja i daju preporuke u skladu sa stvarnim potrebama gradova.

Platforma trenutno ima četrnaest partnerstava koja obuhvaćaju sljedeća područja:

1. Kultura i kulturno nasljeđe
2. Sigurnost na javnim prostorima
3. Održivo korištenje zemljišta
4. Javna nabava
5. Energetska tranzicija
6. Klimatska prilagodba
7. Urbana mobilnost
8. Digitalna tranzicija
9. Cirkularna ekonomija
10. Poslovi i vještine u lokalnoj ekonomiji
11. Urbano siromaštvo
12. Uključivanje migranata i izbjeglica
13. Stanovanje
14. Kvaliteta zraka

7.2.4 Europski zeleni plan

Europski zeleni plan je strategija Europske komisije za postizanje održivosti gospodarstva EU-a pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike. S obzirom na ambicioznost plana koji predviđa radikalne promjene infrastrukturnih, socijalnih i proizvodnih sustava te kao takav iziskuje značajna sredstva, u cilju pravedne i uključive tranzicije Komisija je predvidjela da se osim iz redovnog proračuna EU za 2021. – 2027. Plan financira i iz privremenog instrumenta NextGenerationEU namjenjenog ublažavanju ekonomskih i socijalnih posljedica COVID-19 pandemije. Za razliku od višegodišnjeg proračuna, ovaj instrument je planiran za razdoblje 2021. -2023. i financira se zaduživanjem na financijskim tržištima.

Europski zeleni plan sadržava okvirni plan s mjerama za unapređenje učinkovitog iskorištavanja resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo te za zaustavljanje klimatskih promjena, obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja. Obuhvaća sve gospodarske sektore, posebice promet, energetiku, poljoprivredu, održavanje i gradnju zgrada te industrije kao što su proizvodnja čelika, cementa, tekstila i kemikalija, a mjere formulira u osam područja politike:

- Veće klimatske ambicije EU-a za 2030. i 2050. (klimatska neutralnost do 2050.)
- Opskrba čistom, cjenovno pristupačnom i sigurnom energijom
- Mobilizacija industrije za čisto i kružno gospodarstvo
- Izgradnja i obnova uz učinkovitu upotrebu energije i resursa
- Brži prelazak na održivu i pametnu mobilnost
- Od polja do stola: osmišljavanje pravednog i zdravog prehrambenog sustava koji je prihvatljiv za okoliš
- Očuvanje i obnova ekosustava i biološke raznolikosti
- Cilj nulte stope onečišćenja za netoksični okoliš

Slika 9 Europski zeleni plan

Izvor: COM(2019) 640 Komunikacija Komisije: Europski zeleni plan

7.2.5 Višegodišnji financijski okvir EU za razdoblje 2021. – 2027.

U prosincu 2020. g. Europsko vijeće usvojilo je proračun za financijsko razdoblje 2021. – 2027. ukupne vrijednosti od 1,211 bilijuna EUR (tekuće cijene), a isti će se koristiti u kombinaciji sa zaduživanjem, odnosno uz “privremeni” instrument *NextGenerationEU* vrijednosti 806,9 milijardi EUR. Ukupnih 2,018 bilijuna EUR-a bit će usmjereno ka “ublažavanju ekonomskih i socijalnih posljedica pandemije koronavirusa te usmjeravanje tranzicije prema modernoj i održivoj Europi”. Programi i fondovi planiraju se pod sedam proračunskih glava: 1) jedinstveno tržište, inovacije i digitalno, 2) Kohezija, otpornost i vrijednosti, 3) Prirodni resursi i okoliš, 4) Migracije i upravljanje granicama, 5) Sigurnost i obrana, 6) Susjedstvo i svijet i 7) Europska javna uprava.

Gotovo jedna trećina EU proračuna (392 milijardi eura) odnosi se na kohezijsku politiku koja se financira iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda plus, Kohezijskog fonda i Fonda za pravednu tranziciju. Zakonodavni paket koji regulira upravljanje fondovima potvrđen je u ožujku 2021., a definira pet glavnih ciljeva kohezijske politike:

1. **Konkurentnija i pametnija Europa** promicanjem inovativne i pametne gospodarske transformacije i regionalne povezanosti IKT-a
2. **Zelenija i otpornija Europa** s nisko-ugljičnim prijelazom prema nula-ugljičnom gospodarstvu promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnog gospodarstva, ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama, prevencije i upravljanja rizicima te održivog urbanog razvoja
3. **Povezanija Europa** jačanjem mobilnosti
4. **Europa s istaknutijom socijalnom i uključivom komponentom** provedbe Europskog stupa socijalnih prava
5. **Europa bliža građanima** poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja te lokalnih inicijativa

Nastavno na prihvaćanje regulative, Komisija je 05. srpnja 2021. g. donijela odluku o raspodjeli inicijalnog proračuna po državama članicama koja će se potvrditi kroz individualne partnerske sporazume i operative programe. Prema regulativi, minimalno 6 posto alokacije ERDF-a bit će usmjereno u programe održivog urbanog razvoja, a gradovi će moći pristupiti i Europskoj urbanoj

inicijativi (*European Urban Initiative*), programu koji je vrijedan oko 451 milijun eura i kontrolira se direktno iz Brüsselsa.

Na razini Republike Hrvatske usvojeni su sljedeći operativni programi vezani za Kohezijsku politiku za financijsko razdoblje Europske unije 2021. - 2027.: Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027., Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. te Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027.

7.3 Usklađenost sa strateškim dokumentima nacionalne i regionalne razine

Kako bi se uspostavilo suglasje u planiranju regionalnog razvoja i usklađenost razvojnih ciljeva na svim razinama – od nacionalne do lokalne, Strategija razvoja urbanog područja mora biti usklađena s relevantnim strateškim dokumentima višeg reda. Pri tome, s obzirom da je SRUP multi-sektorski i sveobuhvatni planski dokument, isti treba reflektirati generalne razvojne pravce i prioritete razvoja države, a na razini regionalnih i sektorskih specifičnosti biti u suglasju sa sektorski orijentiranim i provedbenim dokumentima višeg reda. U tom smislu, najvažnija je veza s planskim okvirima općeg društveno gospodarskog razvoja utvrđenih kroz Nacionalnu razvojnu strategiju (NRS) Republike Hrvatske do 2030. godine³² te Strategiju prostornog razvoja Republike Hrvatske (SPURH)³³. Oba dokumenta posebnu pozornost posvećuju analizi tekućih trendova te sektorskih razvojnih dokumenata (strategija, programa, planova) čija realizacija posredno ili neposredno utječe na prostor, odnosno socio ekonomski razvoj.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske 2030 je krovni strateški dokument koji definira viziju razvoja te razvojne smjerove i strateške ciljeve društveno-gospodarskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine. **Razvoj konkurentne, kreativne i sigurne zemlje, prepoznatljivog identiteta i kulture, kvalitetnih životnih uvjeta, očuvanih prirodnih resursa i jednakih prilika za sve** (vizija NRS-a 2030.), namjerava se postići sinergijskim djelovanjem javnih politika u četiri smjera razvoja, odnosno 13 strateških ciljeva. Korelacija posebnih ciljeva SRUPVK i strateških ciljeva NRS-a, prikazana je u tablici ispod.

Tablica 18 Strateški ciljevi NRS i posebni ciljevi SRUPVK

Razvojni smjerovi i strateški ciljevi NRS		Posebni ciljevi SRUPVK
1. ODRŽIVO GOSPODARSTVO I DRUŠTVO	SC 1: Konkurentno i inovativno gospodarstvo	PC2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo
	SC 2: Obrazovani i zaposleni ljudi	PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo
	SC 3: Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	
	SC4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske	

³² NRS 2030 donio je Hrvatski sabor na sjednici 5. veljače 2021, a objavljena je u Narodnim novinama br. 13/21.

³³ SPURH je donio Hrvatski sabor na sjednici 13. Listopada 2017., a objavljena je u Narodnim novinama br. 106/17.

2. JAČANJE OTPORNOSTI NA KRIZE	SC 5: Zdrav, aktivan i kvalitetan život	PC2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu PC3. Društvena kohezija, solidarnost i skrb za osjetljive skupine, djecu i mlade
	SC 6: Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	PC3. Društvena kohezija, solidarnost i skrb za osjetljive skupine, djecu i mlade
	SC 7: Sigurnost za stabilan razvoj	
3. ZELENA I DIGITALNA TRANZICIJA	SC 8: Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	PC5. Unaprijeđenje prometnih i komunalnih sustava te javnih servisa i upravljanja
	SC 9: Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo
	SC 10: Održiva mobilnost	PC5. Unaprijeđenje prometnih i komunalnih sustava te javnih servisa i upravljanja
	SC 11: Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	PC5. Unaprijeđenje prometnih i komunalnih sustava te javnih servisa i upravljanja
4. RAVNOMJERNI REGIONALNI RAZVOJ	SC 12: Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	PC1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina PC5. Unaprijeđenje prometnih i komunalnih sustava te javnih servisa i upravljanja
	SC 13: Jačanje regionalne konkurentnosti	PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske je temeljni državni dokument za usmjerenje razvoja u prostoru. Kao krovni i strateški dokument Strategija određuje dugoročne zadaće prostornog razvoja, strateška usmjerenja razvoja djelatnosti u prostoru i polazišta za koordinaciju i balansiranje između pojedinačnih ciljeva gospodarskog, društvenog i kulturnog razvoja države te pritisaka na prostor i okoliš. Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske definirala je uporišne vrijednosti i identitet hrvatskog prostora, stanje u prostoru i glavne izazove te temeljem istih utvrdila koncept budućeg razvoja, a kroz sljedeće prioritetne teme:

- Održivost prostorne organizacije
- Očuvanost identiteta prostora
- Prometna povezanost
- Razvoj energetske sustava
- Otpornost na promjene

U tablici u nastavku dan je sažeti prikaz strateških usmjerenja prostornog razvoja Republike Hrvatske s korelacijom u odnosu na SRUPVK 2021. -2027.

Tablica 19 Prikaz strateških usmjerenja prostornog razvoja Republike Hrvatske s korelacijom u odnosu na SRUPVK 2021. -2027.

Prioriteti prostornog razvoja	Strateška usmjerenja / ciljevi prostornog razvoja Republike hrvatske	Posebni cilj SRUPVK
Održivost prostorne organizacije	Policentrični razvoj kao temelj održive prostorne organizacije; jačanje uloge srednjih i malih gradova te centralnih funkcija naselja	PC1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina
	Usklađivanje razvoja gradova i njihove funkcionalne regije (integrirani urbani razvoj, unapređivanje urbano-ruralnih veza)	
	Razvoj ugodnih i uređenih gradova (pravo na priuštivo i kvalitetno stanovanje, uravnoteženo preplitanje funkcija i djelatnosti, gradovi za sve generacije, urbana mobilnost i zelena infrastruktura)	
	Unapređenje vitalnosti i privlačnosti ruralnog prostora	
	Održivi razvoj i korištenje obalnog područja	
	Smanjivanje regionalnih razlika i održivo planiranje razvojno specifičnih područja (npr. brdsko-planinska)	
	Unapređenje dostupnosti infrastrukturnih sustava (društvene, prometne i komunalne infrastrukture)	
Očuvanost identiteta prostora	Održivo razvijanje zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže	PC1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina PC2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu
	Očuvanje i održivo korištenje kulturnog nasljeđa	
	Unapređivanje vrsnoće građenja i oblikovanja prostora	
	Afirmacija obilježja i vrijednosti krajobrazca	
Prometna povezanost	Razvojanje prometnog sustava (cestovnog, željezničkog, pomorskog, riječnog i zračnog prometa te intermodalnih sustava)	PC5. Unaprijeđenje komunalnih sustava i javnih servisa te bolje upravljanje
	Uključivanje u europsku prometnu mrežu	
	Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu i e-usluga	
Razvoj energetskog sustava	Povećanje i unapređenje sigurnosti opskrbe energijom	
	Razvoj proizvodnje, prijenosa, transporta, skladištenja, distribucije i opskrbe energijom (uključujući povećanje udjela kogeneracijske proizvodnje)	

	Povećanje udjela obnovljivih izvora energije	
	Dalje povezivanje u EU i međunarodne energetske mreže	
Otpornost na promjene	Prilagodba klimatskim promjenama	PC1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina
	Jačanje prirodnog kapitala planiranjem razvoja zelene infrastrukture	
	Povećanje energetske učinkovitosti	PC5. Unaprijeđenje komunalnih sustava i javnih servisa te bolje upravljanje
	Održivo gospodarenje otpadom	
	Održivo gospodarenje mineralnim sirovinama	
	Prilagođavanje promjenama uvjeta poslovanja	PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo
	Razvijanje održivog turizma	

Plan razvoja Vukovarsko-srijemske županije utvrđuje da “osnovu gospodarskog razvoja Vukovarsko-srijemske županije čine prirodni resursi (poljoprivredno zemljište, šumsko bogatstvo, vode) na temelju kojih je razvijena primarna poljoprivredna proizvodnja te prerađivačka industrija u kojoj su dominantne prehrambena i drvoprerađivačka industrija. Lokacija, te postojeći željeznički i plovni putevi, značajni su potencijal na osnovu kojih se radi na pozicioniranju županije kao značajnoga transportno-logističkog centra u budućnosti, a uz postojeće prirodne ljepote i kulturno-povijesno nasljeđe također omogućuju i značajniji razvoj kontinentalnog turizma koji je zasad u povojima.”³⁴

Vizija razvoja vidi Vukovarsko-srijemsku županiju kao “... mjesto konkurentnog, inovativnog, održivog i zelenog gospodarstva, društva visoke digitalne spremnosti, prepoznatljivog tradicijskog i turističkog identiteta te sigurnog, zaposlenog i zadovoljnog stanovništva”, a ističe se kako najveću odgovornost u definiranju prioriteta, povezivanju sudionika te koordinaciji aktivnosti ima regionalna i lokalna uprava i samouprava. Ističe se i da se dionici trebaju voditi “..zajedničkim interesom i zajedničkim ciljem – gospodarskim razvojem Županije i stvaranjem sredine u kojoj će svi, a posebno mladi željeti ostati živjeti.”³⁵

Strateški ciljevi Plana razvoja VSŽ preuzeti su iz NRS 2030, a u tim okvirima definirano je 17 posebnih ciljeva i 61 mjera koje se namjeravaju provesti u razdoblju do 2027. godine. Korelacija između strateškog okvira SRUPVK i županijskog plana razvoja prezentirana je u Poglavlju 9.

Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije je temeljni dokument prostornog uređenja kojim se regulira namjena i korištenje prostora unutar županije, a u odnosu na šire okruženje i balans razvojnih procesa i očuvanja prostora. Prostorni plan definira osnovne ciljeve u namjeni i gospodarenju prostorom i daje smjernice za ciljeve prostornog planiranja s kojima se usklađuju svi ostali planovi uređenja općina i gradova, a donešen je 2002. godine³⁶, dok su izmjene i dopune donošene pet

³⁴ <https://www.ra-vs-z.hr/plan-razvoja/>

³⁵ Ibid.

³⁶ Odluka o donošenju PPŽ VSŽ, Službeni vjesnik Vukovarsko-srijemske županije br. 07/02.

puta³⁷. Polazišta Plana su položaj, značaj i posebnosti županijskog područja u odnosu na prostor i sustave države te prostorne značajke, resursi i stanje u prostoru.

Ciljevi prostornog razvoja od županijskog značaja kako ih definira PP VSŽ su:

- Demografski razvoj – revitalizacija pograničnih i ratom zahvaćenih područja te poticanje demografske obnove
- Odabir prostorne i gospodarske infrastrukture – temelji razvoja su geostrateški i geoprometni položaj, velike površine visokokvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i vrijednog šumskog zemljišta. Prirodni resursi određuju poljoprivredu i šumarstvo te na njima temeljenu prateću industriju za odrednicu razvoja Vukovarsko-srijemske županije.
- Razvoj naselja, društvene, prometne i ostale infrastrukture - stvaranje policentričnog sustava naselja i jačanje centralnih funkcija. U gradskim područjima cilj je urbana obnova, u područjima urbano-ruralnih obilježja cilj preobrazbe je infrastrukturna konstrukcija, a u ruralnim područjima revitalizacija.
- Zaštita vrijednosti krajolika, a posebno riječne doline Dunava, Save i Bosuta
- Zaštita prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Županije su:

1. Racionalno korištenje i zaštita prostora
2. Unaprijeđenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

Ciljevi prostornog razvoja kako ih definira Prostorni plan županije relevantni su i sukladni sa SRUP-om, s obzirom da se ističe potreba urbane obnove gradskih područja i kvalitete urbano-ruranog krajolika. PP VSŽ također kaže da "Gradovi Vukovar i Vinkovci trebaju prerasti u važnija regionalna središta koja se trebaju razvojno osposobiti za samostalnu razvojnu polarizaciju svojih područja. Za manje gradove - Županju i Ilok predlaže se intenzivnija urbanizacija, a za veća općinska središta (Otok, Drenovci i Vrbanja) revitalizacija i infrastrukturna rekonstrukcija, uspostavljanje kvalitetnijih uvjeta života i osposobljavanja za cjelovitu ulogu lokalnih središta. U ruralnim područjima treba razvijati seoski turizam i omogućiti lociranje i razvitak manjih i srednjih poduzeća koja će koristiti prednosti tog smještaja."³⁸

7.4 Ostali strateški dokumenti

7.4.1 Nacionalna razina

U nastavku je dan pregled dugoročnih strateških dokumenata od nacionalnog značaja (donosi ih Hrvatski Sabor), kako sektorskih tako i višesektorskih, koji su najrelevantniji s obzirom na posebne ciljeve SRUP-a te s kojima je SRUP usklađen.

- **Strategija poljoprivrede do 2030.** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 25.veljače 2022. godine te koja definira četiri strateška cilja:
 - SC1: Povećanje produktivnosti i konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora
 - SC2: Jačanje održivosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene
 - SC3: Obnova ruralnog gospodarstva i unaprjeđenje uvjeta života u ruralnim područjima

³⁷ Odluka o donošenju V. izmjena i dopuna prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije objavljena je u «Službeni vjesnik Vukovarsko-srijemske županije» br.22 od 2021. godine.

³⁸ PP VSŽ, Ciljevi prostornog razvoja i uređenja, str. 65

SC4: Poticanje inovacija u poljoprivredno-prehrambenom sektoru

- **Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine**, koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 16. prosinca 2022. godine (NN2/2023). Definirana su četiri ključna strateška cilja razvoja održivog turizma Hrvatske
 1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam,
 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu,
 3. Konkurentan i inovativan turizam,
 4. Otporan turizam.
- **Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 2. lipnja 2021. (NN 063/21)

Temeljni cilj ove strategije je ostvariti smanjenje emisije za 7% u sektorima izvan ETS-a (tržišta emisijama ugljičnim dioksidom), u odnosu na emisiju u 2005. godini. Niskouglična strategija odnosi se na sve sektore gospodarstva i ljudske aktivnosti, a osobit naglasak je na energetici, industriji, prometu, poljoprivredi, šumarstvu i gospodarenju otpadom.
- **Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 07. travnja 2020. (NN 46/20)

Krovni dokument za planiranje prilagodbe klimatskim promjenama je Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20), kojom su definirane mjere za prilagodbu klimatskim promjenama u sljedećim sektorima: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam, zdravlje, prostorno planiranje i uređenje, upravljanje rizicima, opće mjere). Ova strategija modelira moguće scenarije utjecaja klimatskih promjena na životni okoliš u Republici Hrvatskoj te identificira utjecaje i izazove prilagodbe klimatskim promjenama, kao i moguće odgovore na iste. Za svako od područja definirane su i prioritizirane konkretne mjere prilagodbe klimatskim promjenama, a za njihovu provedbu definirani su ključni dionici, mahom državne institucije i tijela (agencije, ministarstva i zavodi).
- **Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 28. veljače 2020. (NN 25/20)

Strategija definira različite scenarije razvoja energetskog sektora prema sektoru niskih emisija stakleničkih plinova te glavne strateške ciljeve u sektoru energetike: (i) rastuća, fleksibilna i održiva proizvodnja energije kroz smanjenje ovisnosti o uvozu energije i zaustavljanjem pada domaće proizvodnje; (ii) razvoj energetske infrastrukture i novih dobavnih pravaca energije te (iii) veća energetska učinkovitost.
- **Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032. godine** koju je Hrvatski sabor donio 16. prosinca 2022. godine (NN2/2023). Strategija navodi 4 strateška cilja do 2032.:
 1. Razvijeno i inovativno digitalno gospodarstvo
 2. Digitalizirana javna uprava
 3. Razvijene, korištene i dostupne mreže vrlo velikih kapaciteta
 4. Razvijene digitalne kompetencije za život i rad u digitalno doba.
- **Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske 2017.-2030.**, donešena odlukom Vlade RH na sjednici održanoj 24. kolovoza 2017. (NN 84/2017)
- **Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 7. srpnja 2017. (NN 72/17)

Strategija definira pet strateških ciljeva:

1. Povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode
 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara
 3. Ojačati kapacitete sustava zaštite prirode
 4. Povećati znanje i dostupnost podataka o prirodi
 5. Podići razinu znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode
- **Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine**³⁹
 - **Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine**⁴⁰
 - **Strategija upravljanja državnom imovinom za razdoblje 2019. -2025.** koju je donio Hrvatski sabor na sjednici 2. listopada 2019. (NN 96/19)
 - **Strategija spriječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine** donešena je na 8. sjednici Hrvatskog sabora, 29. listopada 2021. (NN 120/21)

7.4.2 Lokalna razina

U trenutku izrade SRUP-a, većina JLS-ova u obuhvatu urbanog područja Vinkovci nemaju razvojne planove koji obuhvaćaju razdoblje nakon 2021. (s izuzetkom Plana razvoja Općine Ivankovo koji se odnosi na razdoblje 2019. – 2027. te Plana razvoja Općine Andrijaševci koji se odnosi na razdoblje 2022.-2028.). Bez obzira na to, u nastavku se daje kratak pregled vizija razvoja, ciljeva i prioriteta lokalnih strategija JLS-ova sa svrhom utvrđivanja suodnosa i kontinuiteta razvojnih usmjerenja u odnosu na Strategiju razvoja urbanog područja Vinkovci koja će služiti kao strateški razvojni dokument u narednom sedmogodišnjem periodu za sve uključene jedinice lokalne samouprave.

Tablica 20 Lokalne razvojne strategije JLS-ova koji čine UPVK – komparativni prikaz strateških ciljeva i prioriteta

GRAD OTOK	
Grad Otok mirna je i prosperitetna sredina u kojoj su ljudi na prvom mjestu. Učinkovitijim će se korištenjem prirodnih potencijala i razvojem poduzetništva zaposliti lokalno stanovništvo te stvoriti preduvjeti za razvoj sredine u kojoj će lokalno stanovništvo moći ugodno živjeti, zadovoljiti sve svoje potrebe te realizirati sve svoje potencijale.	
STRATEŠKI CILJEVI	PRIORITETI
SC1. Razviti učinkovito i konkurentno gospodarstvo	1.1. Jačanje malih i srednjih poduzetnika
	1.2. Razvijanje učinkovite poljoprivredne proizvodnje, šumarstva i drvne

³⁹ Dostupno na:

https://mpgi.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/EnergetskaUcinkovitost/Program_razvoja_zelene_infrastrukture_do_2030.pdf (pristupljeno: 3.2.2023.)

⁴⁰ Dostupno na

<https://mrosp.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Glavno%20tajni%C5%A1tvo/Godi%C5%A1nji%20planovi%20i%20strate%C5%A1ka%20izvje%C5%A1tva/C4%87a/Nacionalni%20plan%20borbe%20protiv%20siroma%C5%A1tva%20i%20socijalne%20isklju%C4%8Denosti%20za%20razdoblje%20od%202021%20do%202027.pdf> (pristupljeno: 3.2.2023.)

	<p>industrije</p> <p>1.3. Razvoj turizma i jačanje turističke ponude</p>
SC2. Jačati demografsku stabilnost te povećati konkurentnost lokalnog stanovništva na tržištu rada	<p>2.1. Razvoj sadržaja namijenjenih djeci i mladima</p> <p>2.2. Potpomaganje roditelja i poticanje pronatalitetne politike</p> <p>2.3. Razvoj i osuvremenjivanje školstva te poticanje obrazovanja</p> <p>2.4. Ulaganje u ljudske potencijale</p>
SC3. Učiniti prometnu i komunalnu infrastrukturu dostupnu svima te razviti društvene sadržaje u naseljima	<p>3.1. Razvoj komunalne, prometne i ICT infrastrukture te unapređenje energetske infrastrukture</p> <p>3.2. Izgradnja i unapređenje društvene infrastrukture u svim naseljima te potpomaganje civilnog društva i ranjivih skupina</p>
SC4. Zaštititi i staviti u funkciju prirodnu i kulturnu baštinu	<p>4.1. Zaštita okoliša i stavljanje u funkciju prirodne baštine</p> <p>4.2. Zaštita kulturnog naslijeđa i poticanje kulturnog stvaralaštva</p>
OPĆINA ANDRIJAŠEVCI	
<p>Općina Andrijaševci je mjesto poželjno za život, u kojem se održivi razvoj temelji na obrazovanom stanovništvu, poticajnom gospodarskom okruženju, turizmu, poljoprivredi, izgrađenoj i funkcionalnoj infrastrukturi te prepoznatljivoj i očuvanoj kulturnoj i prirodnoj baštini.</p>	
STRATEŠKI CILJEVI	POSEBNI CILJEVI
1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	<p>1.1. Unapređenje poslovnog okruženja i kvalitete poduzetničke infrastrukture</p> <p>1.2. Povećanje konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva</p> <p>1.3. Razvoj održive turističke infrastrukture</p> <p>1.4. Razvoj sustava komplementarnih turističkih atrakcija i doživljaja</p>
2. Demografska revitalizacija i osiguravanje visoke kvalitete života	<p>2.1. Poboljšanje kvalitete stanovanja</p> <p>2.2. Razvoj odgojno-obrazovnih, zdravstvenih i socijalnih usluga i institucija</p> <p>2.3. Jačanje uloge civilnoga društva i podizanje kvalitete života u zajednici</p> <p>2.4. Razvoj ljudskih potencijala</p>
3. Održivo korištenje prirodne i kulturne baštine	<p>3.1. Zaštita okoliša i učinkovitost resursa</p> <p>3.2. Obnova i zaštita kulturne baštine</p>
4. Učinkovito upravljanje javnom infrastrukturom	<p>4.1. Održiva javna infrastruktura</p> <p>4.2. Razvoj infrastrukture i uređenje prostora</p>
5. Horizontalni cilj: umrežvanje i povezivanje	
OPĆINA IVANKOVO	
<p>Općina Ivankovo utemeljena na slavonskoj tradiciji i baštini, svom aktivnom stanovništvu kroz sinergijske učinke osigurava uvjete za ugodan život, rad i razvoj poduzetništva, sporta i rekreacije, kulture i stvaralaštva, potičući osobito nove javne sadržaje, selektivni turizam, ekološki održive prerađivačke i poljoprivredne djelatnosti uz najviše standarde zaštite okoliša.</p>	
STRATEŠKI CILJEVI	PRIORITETI
SC1. Razvijeno i održivo gospodarstvo	<p>1.1. Jačanje poduzetničkog i obrtničkog potencijala</p> <p>1.2. Unapređenje i razvoj turizma - turističke destinacije</p> <p>1.3. Ruralni razvoj, unapređenje poljoprivrede i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava</p>

SC2. Razvijeni ljudski potencijali i unaprijeđena kvaliteta života	2.1. Razvoj društvene infrastrukture, te unapređenje kvalitete života
	2.2. Unapređenje društveno - kulturnog života stanovništva, te aktivan pristup očuvanju kulturne baštine i slavonske tradicije
	2.3. Stvaranje što povoljnijih uvjeta za primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija u društvenoj i socijalnoj infrastrukturi (digitalna transformacija)
SC3. Razvoj osnovne i komunalne infrastrukture, zaštita okoliša, te razvoj stručno-administrativnih kapaciteta	3.1. Razvoj osnovne i komunalne infrastrukture
	3.2. Razvoj i unapređenje procesa zaštite okoliša i uspostavljanje okvira za poticanje i provođenje projekata energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije na području Općine Ivankovo.
	3.3. Razvoj i jačanje stručno - administrativnih kapaciteta, uz jačanje međuoćinske, prekogranične i međunarodne suradnje
OPĆINA JARMINA	
Općina Jarmina - mjesto poljoprivrednog i poduzetničkog prosperiteta, razvijene infrastrukture te očuvanog okoliša.	
STRATEŠKI CILJEVI	PRIORITETI
SC1. Razvoj gospodarstva utemeljenog na poljoprivredi i poduzetništvu	1.1. Razvoj konkurentne poljoprivrede
	1.2. Razvoj ruralnog turizma
	1.3. Poticanje razvoja poduzetništva
SC2. Razvoj društvene infrastrukture u svrhu unaprijeđenja kvalitete života	2.1. Izgradnja i obnova društvene infrastrukture
	2.2. Razvoj odnosa s udrugama civilnog društva
SC3. Zaštita okoliša, razvoj i uređenje lokalne infrastrukture	3.1. Izgradnja i uređenje lokalne infrastrukture
	3.2. Zaštita okoliša
OPĆINA NIJEMCI	
Općina Nijemci je mjesto ugodnog i kvalitetnog življenja. Poticanjem i međusobnim ispreplitanjem poduzetništva, poljoprivrede i turizma pokrenut će se lokalno gospodarstvo, te stvoriti preduvjeti za ostanak lokalnog stanovništva i ugodno življenje.	
STRATEŠKI CILJEVI	PRIORITETI
SC1. Pokretanje gospodarstva i zapošljavanje lokalnog stanovništva	1.1 Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje
	1.2 Stvaranje poželjne destinacije ruralnog turizma
	1.3 Poticanje malog i srednjeg poduzetništva te poticanje poduzetničke inicijative
SC2. Demografska obnova i ulaganje u ljudske potencijale	2.1 Poboljšanje lokalnog obrazovnog sustava
	2.2 Povećanje zapošljivosti lokalnog stanovništva
	2.3 Zadržavanje mladih obitelji i poticanje nataliteta
	2.4 Jačanje kapaciteta javne uprave
SC3. Uređenje naselja i stvaranje okruženja za ugodan život	3.1 Infrastrukturno opremanje naselja
	3.2 Razvoj društvenih sadržaja i infrastrukture
	3.3 Očuvanje ruralnog prostora i racionalno raspolaganje prirodnim resursima

OPĆINA STARI MIKANOVCI⁴¹

2021. godine Općina će biti centar razvoja ruralnog turizma te malog i srednjeg poduzetništva s domaćim i stranim poduzećima te velikim udjelom novo-dodane vrijednosti. Te će tvrtke zapošljavati velik broj obrazovanih u poboljšanim općinskim i županijskim obrazovnim institucijama. Općina će biti poznata po turističkim vrijednostima i ponudi, čistom okolišu, komercijalnoj poljoprivredi i organskim poljoprivrednim proizvodima koji će se u 2021. prodavati širom Europske Unije. Životni standard stanovništva Općine poboljšat će se do 2021. i približiti europskom prosjeku. Općina će također biti poznata po svojim nastojanjima da zaštiti okoliš i koristi prirodne resurse Općine na pravilan i održiv način. Većina tog uspjeha bit će rezultat zajedničkih napora javnog, poslovnog i civilnog sektora.

KLJUČNI RAZVOJNI CILJEVI	PRIORITETI
1. Jačanje gospodarstva temeljenog na razvoju ruralnog turizma na način koji vodi značajnom i trajnom smanjenju nezaposlenosti.	Razvoj poduzetništva i malog obrtništva Razvoj turizma
2. Izgradnja infrastrukture koja je nužna za razvoj poduzetništva i mudro gospodarenje okolišem.	Uređenje komunalne infrastrukture Razvoj zaštite okoliša
3. Razvoj poljoprivrede s ciljem na visokodohodovnim kulturama te razvoj i izgradnja preradnih i skladišnih kapaciteta	Razvoj poljoprivrede
4. Intenzivan razvoj i modernizacija obrazovnih sustava.	Razvoj društvenih djelatnosti
5. Razvoj socijalne infrastrukture sa ciljem poboljšanja položaja osjetljivih grupa društva.	

OPĆINA NUŠTAR

Općina Nuštar - područje razvijenog gospodarstva i ruralnog turizma, očuvanih prirodnih i kulturnih dobara te uređene društvene i komunalne infrastrukture.

STRATEŠKI CILJEVI	PRIORITETI
SC1. Razvoj gospodarstva temeljen na resursima mikroregije	1.1 Razvoj poljoprivredno-prerađivačke industrije
	1.2 Poticanje poduzetništva na području Općine
SC2. Valorizacija i očuvanje kulturnih dobara te razvoj ruralnog turizma	2.1 Valorizacija i očuvanje kulturnih dobara
	2.2 Razvoj ruralnog turizma
SC3. Očuvanje prirodnih resursa i unaprjeđenje infrastrukture općine	3.1 Unaprjeđenje lokalne infrastrukture
	3.2 Zaštita okoliša

OPĆINA PRIVLAKA

Općina Privlaka - područje ugodnog življenja s konkurentnim gospodarstvom, uređenom društvenom i komunalnom infrastrukturom, kvalitetnom zdravstvenom uslugom i očuvanim okolišem.

STRATEŠKI CILJEVI	PRIORITETI
SC1. Unaprjeđenje gospodarske konkurentnosti	1.1 Omogućavanje preduvjeta za unaprjeđenje gospodarstva
	1.2 Unaprjeđenje poljoprivredne konkurentnosti
	1.3 Razvoj turizma

⁴¹ U studenom 2020., Općina je donijela i Strategiju razvoja pametne Općine Stari Mikanočci 2020.-2023.

SC2. Unaprjeđenje društvene infrastrukture i društvenih djelatnosti	2.1 Unaprjeđenje društvene infrastrukture i uvjeta za obrazovnu djelatnost
	2.2 Poboljšanje uvjeta za pružanje zdravstvenih usluga i skrbi o starijim osobama
	2.3 Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva te promoviranje zdravog načina života
SC3. Unaprjeđenje komunalne infrastrukture i zaštita okoliša	3.1 Unaprjeđenje infrastrukture
	3.2 Zaštita okoliša
OPĆINA STARI JANKOVCI	
Omogućiti kvalitetan život svim svojim stanovnicima u suvremenom, ekonomski naprednom, kulturno razvijenom i ekološki održivom općinskom okruženju.	
GLAVNI RAZVOJNI CILJEVI	PODRUČJA DJELOVANJA
Ekonomski razvijena općina	- Gospodarstvo i poljoprivreda
EKO Općina – zelena ekonomija, obnovljivi izvori energije	- Mini regija
Općina prepoznata kao atraktivna turistička destinacija	- Društvo
	- Kvaliteta života
	- Energija
OPĆINA VOĐINCI	
2021. godine Općina će biti centar razvoja ruralnog turizma te malog i srednjeg poduzetništva s domaćim i stranim poduzećima te velikim udjelom novo-dodane vrijednosti. Te će tvrtke zapošljavati velik broj obrazovanih u poboljšanim općinskim i županijskim obrazovnim institucijama. Općina će biti poznata po turističkim vrijednostima i ponudi, čistom okolišu, komercijalnoj poljoprivredi i organskim poljoprivrednim proizvodima koji će se u 2021. prodavati širom Europske Unije. Životni standard stanovništva Općine poboljšat će se do 2021. i približiti europskom prosjeku. Općina će također biti poznata po svojim nastojanjima da zaštiti okoliš i koristi prirodne resurse Općine na pravilan i održiv način. Većina tog uspjeha bit će rezultat zajedničkih napora javnog, poslovnog i civilnog sektora.	
KLJUČNI RAZVOJNI CILJEVI	PRIORITETI
1. Jačanje gospodarstva temeljenog na razvoju ruralnog turizma na način koji vodi značajnom i trajnom smanjenju nezaposlenosti.	Razvoj poduzetništva i malog obrtništva Razvoj turizma
2. Izgradnja infrastrukture koja je nužna za razvoj poduzetništva i mudro gospodarenje okolišem.	Uređenje komunalne infrastrukture Razvoj zaštite okoliša
3. Razvoj poljoprivrede s ciljem na visokodohodovnim kulturama te razvoj i izgradnja preradnih i skladišnih kapaciteta	Razvoj poljoprivrede
4. Intenzivan razvoj i modernizacija obrazovnih sustava.	Razvoj društvenih djelatnosti
5. Razvoj socijalne infrastrukture sa ciljem poboljšanja položaja osjetljivih grupa društva.	

Kako je vidljivo iz gornje tablice, komparativna analiza postojećih razvojnih strategija jedinica lokalne samouprave koje čine Veće urbano područje Vinkovci pokazuje **velike sličnosti i srodnost razvojnih**

ciljeva i prioriteta svih JLS-ova. Grubom sistematizacijom može se konstatirati da se svi razvojni ciljevi i prioriteta JLS-ova svrstavaju u sljedeće teme:

- **Gospodarstvo općenito:** razvoj i poticanje poduzetništva i malog obrtništva, kreiranje preduvjeta za unapređenje gospodarstva, jačanje poduzetnika
- **Poljoprivreda:** podizanje konkurentnosti, razvoj poljoprivredno-prerađivačke industrije
- **Turizam:** razvoj ruralnog turizma i turističkih destinacija
- **Komunalna infrastruktura:** izgradnja i uređenje
- **Društvena infrastruktura, uključujući kulturu.** Tek u ovoj temi mogu se razlučiti neke, uvjetno rečeno, "razlike" između JLS-ova, mada je upitno koliko su iste refleksija različitih lokalnih preferencija, a koliko odraz kompleksnosti problematike društva i društvenih djelatnosti. Tako naprimjer tek neke lokalne strategije eksplicitno spominju zdravstvene usluge i skrb o starijima (Općina Privlaka), civilno društvo (općine Jarmina, Privlaka i Grad Otok), obrazovanje (Grad Otok, Općina Privlaka, Nijemci), kulturu (općine Ivankovo, Nuštar i Grad Otok), iako sve bez izuzetka imaju prioritet vezan za "društvene djelatnosti"⁴².
- **Zaštita okoliša:** zaštita okoliša i prirode, energetska učinkovitost
- **Ostale teme:** kao što su primjena informacijskih i komunikacijskih tehnologija te jačanje stručno-administrativnih kapaciteta i svekolike suradnje se na razini prioriteta pojavljuju tek u jednoj lokalnoj strategiji, onoj Općine Ivankovo koja je ujedno i jedina koja se odnosi na razdoblje do 2027. godine.

Grad Vinkovci, koji ima zakonski status velikog grada je sukladno aktualnim zakonskim odredbama izradio **Provedbeni program Grada Vinkovaca za razdoblje 2021. - 2025.** Iako se prema slovu Zakona smatra "kratkoročnim strateškim aktom", isti definira ciljeve, mjere, aktivnosti (razvojne projekte) te pokazatelje te kao takav predstavlja još jedno vrijedno polazište za strateški okvir SRUPVK. Provedbene programe imaju izrađene i svi ostali JLS-ovi u obuhvatu urbanog područja.

Prema Provedbenom programu, vizija razvoja Grada Vinkovaca jest *"...da budu urbano središte tradicionalno poljoprivredne regije, prepoznatljivog identiteta kulturne i turističke destinacije koja svojim građanima osigurava poticajno okruženje za gospodarstvo, obrazovanje, rad i život. Ulaganjima u zelenu infrastrukturu, digitalnu tranziciju, održivo gospodarstvo i razvoj te unapređivanjem obrazovanja, za sve skupine stanovništva, u skladu s njihovim potrebama, omogućen je rast kvalitete života kroz uspostavljanje održivog upravljanja resursima te postizanje održivog dugoročnog rasta gospodarstva."*

Strateški okvir definiran je kroz 5 razvojnih smjerova koji su usklađeni sa sa strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine i posebnim ciljevima Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje od 2021.-2027. Pet razvojnih smjerova (ciljeva) razrađeno je u 15 mjera s pripadajućim aktivnostima, pokazateljima te akcijskim i financijskim planom koji se veže na proračun Grada.

Slika 10 Strateški okvir razvoja Grada Vinkovaca (Provedbeni program Grada Vinkovaca za razdoblje 2021.-2025.)

⁴² U ovom kontekstu valja podsjetiti da se radi o gruboj sistematizaciji i analizi na razini ciljeva i prioriteta, dok pojedinačne mjere i projekti lokalnih strategija nisu analizirani.

Izvor: Provedbeni program Grada Vinkovaca za razdoblje 2021. -2025.

Kao što je razvidno iz gornjeg shematskog prikaza, razvojni ciljevi Grada kompatibilni su s temama istaknutim u lokalnim strategijama ostalih JLS-ova koji čine UPVK i ističu sljedeće teme:

- **Gospodarstvo:** razvoj i poticanje poduzetništva i poduzetničkog okruženja, uključujući **digitalnu tranziciju društva i gospodarstva**. Uvažavajući gospodarsku osnovu, ovaj razvojni smjer obuhvaća i **poljoprivredu**, gdje se posebno ističe jačanje lokalnog tržišta (tržnica za domaće proizvode), što je jedan od puteva ka lokalnoj samoodrživosti koja se ističe kao jedan od ključnih ciljeva NRS 2030⁴³.
- **Komunalna i društvena infrastruktura:** urbano uređenje javnih prostora i prometa, povećanje energetske učinkovitosti i smanjenje pritiska na okoliš komunalnih sustava (rasvjeta, zgradarstvo, gospodarenje otpadom, toplinarstvo) te promicanje zdravog i aktivnog života kroz razvoj sportsko rekreativnih sadržaja i infrastrukture.
- **Obrazovanje:** ulaganja u odgojno-obrazovnu infrastrukturu, kako fizičku, tako i programsku i institucionalnu.
- **Demografska revitalizacija:** rasterećenje kućnih budžeta potporama i naknadama naročito mladim obiteljima i obiteljima s djecom, poboljšanje kvalitete i opsega ranog, predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja te aktivnosti podrške i pomoći starijim osobama
- **Povijesna, kulturna i prirodna baština:** unaprijeđenje kulturnih i turističkih sadržaja.

Kvalitativna komparativna analiza postojećih strategija jedinica lokalne samouprave koje čine UPVK pokazuje visoki nivo usklađenosti razvojnih prioriteta i potreba, što dodatno potvrđuje teritorijalni kontekst na temelju kojeg je uspostavljeno Veće urbano područje Vinkovci

⁴³ Razvojni smjer Zelena i digitalna tranzicija, Strateški cilj 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva

8 Prioriteti javne politike u srednjoročnom razdoblju

8.1.1 Demografija i društvena kohezija

Demografski izazovi u Hrvatskoj koji su započeli još tijekom sedamdesetih godina prošlog stoljeća dugo su vremena ublažavani useljavanjem stanovništva iz susjednih država (naročito Bosne i Hercegovine) i među-regionalnim migracijama (iseljavanje u veće urbane centre), ali i taj je proces značajno usporen u posljednjem desetljeću. Istočna Slavonija pa tako i UP Vinkovci, naročito su pogođeni kontinuiranom negativnom demografskom dinamikom od devedesetih naovamo – u razdoblju od 2001. do 2021. pet istočnoslavonskih županija izgubilo je oko 150.000 stanovnika (skoro 20%), od čega je oko 10 tisuća samo s područja općina i gradova koje čine UP Vinkovci. Demografsko pitanje tako postaje glavni razvojni izazov današnjice UP Vinkovci i šire regije, s obzirom da je temeljni uzrok niza povezanih razvojnih problema (kao što su npr. smanjena ekonomska aktivnost, produktivnost i inovativni potencijal, upitna održivost komunalne infrastrukture i javnih servisa, slabljenje društvene solidarnosti, kulturnog identiteta i socijalne kohezije).

Imajući navedeno u vidu, SRUPVK prepoznaje da se unaprijeđenjem demografske dinamike, kako prirodnih kretanja tako i migracija, podižu potencijali dugoročne održivosti ekonomskog i društvenog života na području pa tako definira sljedeće prioritete javne politike:

- **Zadržavanje / privlačenje mlađe populacije, poduzetnika, inovatora i radnika**
- **Socijalna kohezija** s obzirom na rastuće društveno raslojavanje po ekonomskoj osnovi i povećanje kontingenta stanovništva u nepovoljnom položaju (osobe s invaliditetom, stare i nemoćne osobe, siromašni). Poseban aspekt socijalne kohezije predstavlja pitanje integracije imigranata, naročito obitelji s djecom.

U tu svrhu, SRUPVK namjerava strateški iskoristiti svoje snage i mogućnosti, kako je definirano SWOT analizom:

- Bogatstvo kulture, povijesti i tradicije Vinkovačkog kraja aktualizirati i promovirati kako bi se urbano područje Vinkovci učinili privlačnim mjestom za življenje, naročito mladih obitelji. Ova strategija ne podrazumjeva samo poticanje i potporu stvaralaštvu u kulturi i umjetnosti, već u širem smislu obuhvaća i sva druga djelovanja koje čine neko mjesto **privlačnim za život**, kao što su zdrav i atraktivan urbani i prirodni okoliš, pristupačnost i kvaliteta stanovanja, dostupnost osnovnih servisa (vrtići, škole, zdravstvo i socijalna skrb, i dr.) te poslovne prilike.
- Mobilizirati sve javne resurse te dati podršku civilnim inicijativama, u cilju ublažavanja društvenog raslojavanja i rastućeg siromaštva. Također, iskoristiti EU sufinanciranje, volonterstvo i civilne inicijative kako bi se ublažile posljedice starenja stanovništva, pogoršavanja društveno-ekonomskog statusa ugroženih skupina te zadovoljile povećane potrebe za zdravstvenom i socijalnom skrbi.
- Iskoristiti široku dostupnost EU fondova i programa za poticanje inovativnih “zelenih”, istraživačko-znanstvenih i moderno-tehnoloških inicijativa u poslovnom i civilnom sektoru kako bi se kreiralo pozitivno i poticajno društveno-ekonomsko okruženje za privlačenje novih stanovnika.

8.1.2 Gospodarstvo

Gospodarski rast temeljen na dinamičnoj i raznovrsnoj ekonomskoj strukturi pruža stabilnu i održivu osnovu za povećanje životnog standarda, smanjivanje socijalnih nejednakosti i osnaživanje društvene uključenosti, stoga prirodno predstavlja jedan od prioriteta javne politike. Istovremeno, valja uzeti u obzir da podrška gospodarstvu zahtjeva politike na različitim područjima koje međusobno usklađeno trebaju poduprijeti rast produktivnosti i primjerenu opskrbljenost kapitalom i radnom snagom. Također,

ne treba zaboraviti da je gospodarska osnova istočne Slavonije, pa tako i UP Vinkovci poljoprivreda koja ima specifične poslovne procese i izazove. Dodatno, sa stanovišta lokalne razine (što je razina SRUPVK), valja primjetiti da su mnogi bitni problemi gospodarskog razvoja rješivi tek na nacionalnom nivou, odnosno da ekonomska, fiskalna, pa čak i vanjska politika na razini države i na razini Europske unije u mnogočemu uvjetuje i usmjerava gospodarske tokove i usmjerenja.

Stoga, glavna usmjerenja javne politike u području gospodarskog razvoja UPVK postavljena su sukladno specifičnim lokalnim potrebama i mogućnostima:

- **Uklanjanje administrativnih barijera i učinkovitost javnih servisa** - poboljšanje osnovne infrastrukture, javnih servisa i učinkovitosti javnog sektora, uključujući administrativno i financijsko rasterećenje poduzetnika, koliko je to u domeni lokalne samouprave
- **Kreiranje potpornog okruženja** - poboljšanje poslovne infrastrukture, posebno one koje će potaknuti lokalnu poljoprivredu i plasman lokalnih proizvoda na tržište (npr. tržnice, prerađivački kapaciteti) te privući nove investicije, uključujući i "soft" ulaganja (inovativne i primjenjive sheme, programi, organizacije i modeli) za razvoj lokalnog kružnog gospodarstva
- **Stimuliranje rasta produktivnosti faktora proizvodnje** - stvaranje jačih poveznica s obrazovnim i znanstveno-istraživačkim sustavom (uključujući povećanje dostupnosti i kvalitete poslovnih škola i programa za cjeloživotno obrazovanje te kapaciteta poduzetničko potpornih institucija), poticanje uključivanja neaktivnog stanovništva na tržište rada, osnaživanje inovacijskih kapaciteta i tehnološka modernizacija
- **Kreiranje poticajnog okruženja** - proširenje programa poticaja i novi izvori financiranja u sektoru poduzetništva i poljoprivrede

8.1.3 Urbani okoliš, komunalna i društvena infrastruktura

Konačno, treći prioritet javne politike čine djelovanja u područjima koja su tradicionalno u domeni lokalne samouprave jer se odnose na zadovoljenje neposrednih potreba građana kao što su društvene djelatnosti, kultura i nasljeđe, komunalno gospodarstvo, prostorno uređenje, gradnja i zaštita okoliša. Aktivnosti i mjere u ovim područjima ujedno i su glavni **potporni stupovi demografskih i gospodarskih prioriteta**, odnosno preduvjeti za ostvarenje općih ciljeva kao što su visoki životni standard, kvaliteta života te produktivna i dinamična ekonomska aktivnost na većem urbanom području Vinkovci.

Generalni ciljevi ovog prioriteta politike su:

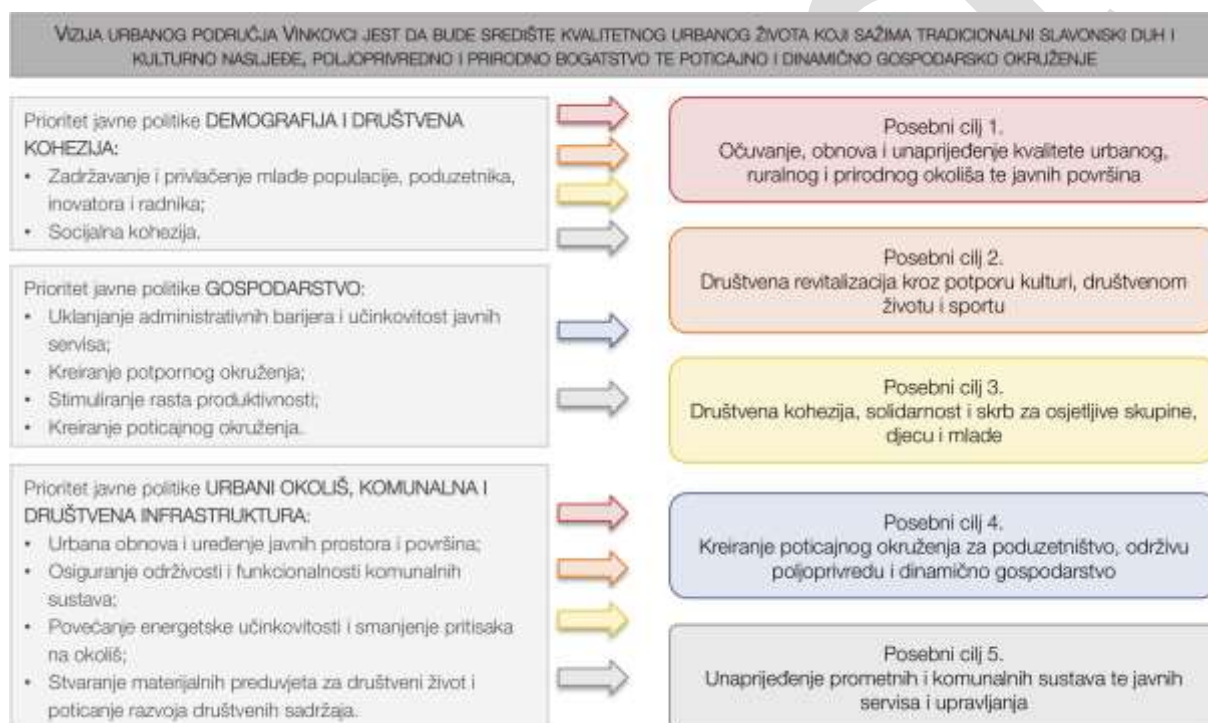
- **Urbana obnova i uređenje javnih prostora i površina** - izgradnja, obnova i održivost javne i prometne infrastrukture (nerazvrstane ceste, nogostupi, trgovi, parkovi, biciklističke staze, stajališta i dr.) u skladu s najvišim standardima urbanističkog i prostornog planiranja te potrebom da se očuva i unaprijedi prirodan okoliš i resursi
- **Osiguranje održivosti i funkcionalnosti komunalnih sustava** uz proširenja gdje je to potrebno
- **Povećanje energetske učinkovitosti i smanjenje pritiska na okoliš** komunalnih sustava, prometa i industrije (zgradarstvo, javna rasvjeta, gospodarenje otpadom i dr.), uključujući tranziciju prema obnovljivim i okolišno prihvatljivijim izvorima energije
- **Stvaranje materijalnih preduvjeta za društveni život i poticanje razvoja društvenih sadržaja** (sport, kultura, slobodno vrijeme).

9 Posebni ciljevi i pokazatelji ishoda

Na temeljima detektiranih razvojnih potreba i potencijala, odabranih prioriteta javne politike te plansko-strateških usmjerenja zadanih dokumentima višeg reda, a u skladu sa *Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja*, utvrđeno je **5 posebnih ciljeva Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci**. Svaki od ciljeva, opisanih u tablicama u nastavku, ima svoju logičku podlogu u razvojnim potrebama i prioritetima javne politike (relevantnost), kao i opis načina postizanja cilja (potencijalni projekti, sheme, ili “mjere”). Nadalje, ciljevi imaju poveznicu na ciljeve iz hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja te mjerljive pokazatelje koji omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti.

9.1 Shematski i komparativni prikaz strategije SRUP-a

Slika 11 Shematski prikaz strategije SRUP Vinkovci

Tablica 24 Strategija SRUP-a: posebni ciljevi u odnosu na Plan razvoja VSŽ i ITP

Posebni cilj SRUPVK	Način postizanja cilja	Posebni ciljevi Plana razvoja VSŽ 2021.-2027.	ITP Područja ulaganja
PC1. OČUVANJE, OBNOVA I UNAPRIJEĐENJE KVALITETE URBANOG, RURALNOG I PRIRODNOG OKOLIŠA TE JAVNIH POVRŠINA	Zelena infrastruktura i uređenje javnih površina	6.2. Unaprijeđenje sustava zaštite okoliša, održivog upravljanja prirodnim resursima i poticanje integracije zelene infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Ulaganja u višenamjensku infrastrukturu i javne površine, Zelena infrastruktura i prirodna baština, Brownfield, Pilot projekti na razini gradskih naselja i četvrti, Energetska učinkovitost (kao horizontalni zahtjev).
	Biciklistička i pješačka infrastruktura	10.1. Unaprijeđenje kvalitete života na ruralnom području	
	Energetske i urbane obnove te brownfield		
	Vrijedni dijelovi prirode i ruralni		

	krajolik		
PC2. DRUŠTVENA REVITALIZACIJA KROZ POTPORU KULTURI, DRUŠTVENOM ŽIVOTU I SPORTU	Domovi kulture i društveni domovi, narodne čitaonice i knjižnice	1.2. Razvoj i unaprjeđenje održivog turizma i kulture	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturna baština i turizam, • Ulaganja u višenamjensku infrastrukturu i javne površine, • Brownfield, • Pilot projekti na razini gradskih naselja i četvrti, • Energetska učinkovitost (kao horizontalni zahtjev).
	Sportska infrastruktura	3.1 Unaprjeđenje susatava sporta i promocija aktivnog življenja	
	Materijalna i nematerijalna kulturna baština i turizam		
PC3. DRUŠTVENA KOHEZIJA, SOLIDARNOST I SKRB ZA OSJETLJIVE SKUPINE, DJECU I MLADE	Predškolska i osnovnoškolska infrastruktura	2.2 Unaprjeđenje sustava odgoja i obrazovanja	<ul style="list-style-type: none"> • Ulaganja u višenamjensku infrastrukturu i javne površine, • Brownfield, • Pilot projekti na razini gradskih naselja i četvrti • Energetska učinkovitost (kao horizontalni zahtjev).
	Socijalne usluge za ranjive skupine	3.2 Jačanje zdravstvene i socijalne skrbi i promicanje zdravog načina života 3.3 Jačanje socijalne solidarnosti i odgovornosti 4.1. Stvaranje uvjeta za demografsku revitalizaciju	
PC4. KREIRANJE POTICAJNOG OKRUŽENJA ZA PODUZETNIŠTVO, ODRŽIVU POLJOPRIVREDU I DINAMIČNO GOSPODARSTVO	Poduzetnička infrastruktura i kapaciteti za potporu poduzetništvu	1.1. Jačanje konkurentnog, održivog I resursno učinkovitog gospodarstva temeljnog na znanju i tehnologiji	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj poduzetništva u urbanim područjima, • Brownfield, • Energetska učinkovitost (kao horizontalni zahtjev).
	Infrastrukturni i stručni kapaciteti za strukovno i visokoškolsko obrazovanje te obrazovanje odraslih	2.1. Stvaranje uvjeta za razvoj stabilnog tržišta rada	
	Održiva bio ekonomija	7.1. Povećanje konkurentnosti, otpornosti i održivosti poljoprivrede i prehrambeno-prerađivačkog sektora	
	Programi potpore poduzetnicima i poljoprivrednicima		
PC5. UNAPRIJEĐENJE PROMETNIH I KOMUNALNIH SUSTAVA TE JAVNIH SERVISA I UPRAVLJANJA	Javni prijevoz, promet i transportno-logistička infrastruktura	8.1. Pобоljšanje prometne povezanosti, povezane i ostale infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> • Zeleni, čisti, pametni i održivi gradski promet, • Toplinarstvo, • Energetska učinkovitost (kao horizontalni zahtjev).
	Upravljanje i digitalizacija	9.1. Integracija digitalne tehnologije u društvo I gospodarstvo	
	Energetika i energetska učinkovitost komunalnih sustava	11.2. Pобоljšanje sustava održivog upravljanja razvojem I ulaganja u razvoj pametnih gradova i sela	
	Vodno-komunalna infrastruktura i gospodarenje otpadom	6.1. Unaprjeđenje energetske učinkovitosti, neovisnosti i poticanje	

		tranzicije prema obnovljivim izvorima energije i čistoj energiji 6.2. Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša, održivog upravljanja prirodnim resursima i poticanje integracije zelene infrastrukture	
--	--	---	--

9.2 Opis posebnih ciljeva

1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina

Relevantnost

Razina kvalitete i uređenosti urbanog okoliša i javnih površina u direktnoj je korelaciji s percepcijom kvalitete života na urbanom području kao i nizom mjerljivih socijalnih i gospodarskih učinaka. Psihosocijalni učinci odnose se na činjenicu da uređeni i funkcionalni javni prostori, kvalitetno i atraktivno urbano zelenilo i gradska pročelja te dobro reguliran lokalni promet (tzv. nerazvrstane ceste prema slovu zakona) doprinose zadovoljstvu, a time i osobnom i društvenom prosperitetu lokalne sredine, postavljaju pozitivan primjer i privlače ljude željne “urbanog života po mjeri čovjeka”. Nepostojanje prometnih zagušenja i kratko vrijeme za odlazak na posao, pristupačnost javnih prostora za pješake, bicikliste i osobe s invaliditetom, postojanje privlačnih dijelova grada za šetnju i okupljanje, urbani karakter prostora i zdrava okolina, su sve elementi koji utječu na odabir mjesta stanovanja i rada, a time i vitalnost lokaliteta. Nadalje, uređenost i urbaniziranost prostora direktno korelira sa problematikom mobilnosti, a time i gospodarskim aktivnostima, čineći ih učinkovitijima, jeftinijima i manje štetnim za prirodni okoliš. Konačno, dobro uređen i održavan javni prostor preduvjet je za očuvanje i održivost kulturne baštine i održivost turizma, a moguće su i korelacije sa stopama kriminaliteta i sigurnosti⁴⁴. Svi navedeni učinci, kao i nužnost pažljivog gospodarenja i uređenja prostora odnose se kako na urbani okoliš, tako istovjetno i na urbano-ruralne zone, ruralni krajolik i prirodu, čije je očuvanje zalog zdravog gospodarskog, društvenog i osobnog prosperiteta.

Analizom stanja, posebice u dijelu analize inicijalne baze projekata utvrđene su velike potrebe na temu uređenja urbanog i ruralnog okoliša (70-ak projekata u inicijalnoj bazi). Gledajući pojedinačno, ovi se zahvati čine relativno mali, no nerjetko se radi o financijski zahtjevnim investicijama koje, iz razloga što se bave javnim dobrom, ne mogu ostvarivati povrate i kao takve predstavljaju opterećenje gradskih i općinskih proračuna. Istovremeno, gotovo uvijek se radi o investicijama koje bi itekako poboljšale kvalitet i sigurnost života u lokalnim sredinama te zdravlje, motivaciju i percepciju zadovoljstva građana i investitora. Na ovaj način lokalna samouprava, baveći se s onim što je u njezinoj direktnoj samoupravnoj nadležnosti, kreira poticajno okruženje za život i rad, odnosno revitalizaciju područja.

Način postizanja cilja – tipologija projekata/mjere

Kroz mjere prvog posebnog cilja teži se unaprijediti prostorne strukture naselja koje čine urbano područje Vinkovci kao poželjnih mjesta stanovanja i rada. Podizanjem kvalitete urbanog života,

⁴⁴ Vidi “broken windows theory”, ili “teorija slomljenih prozora”.

atraktivnosti gradskog ambijenta te kulturnog i urbanističkog identiteta naselja u korist građana i posjetitelja ostvaruju se i ekonomski efekti kao što je povećanje vrijednosti nekretnina (a time i stimuliranja privatnih investicija), privlačenje novih stanovnika/posjetitelja/turista, smanjenje prometnih zagušenja i negativnih utjecaja na okoliš. Ostvarenje cilja predviđeno je kroz sljedeće mjere:

M1.1 Zelena infrastruktura i uređenje javnih površina

Ova mjera obuhvaća tipološki slične projekte čiji su nositelji isključivo JLS-ovi, s obzirom na to da se radi o ulaganjima u opća javna dobra koja u pravilu neće ostvarivati dobit te su kao takva primjerena za sufinanciranje iz EU fondova. Radi se o ulaganjima kao što su npr. uređenje urbanog zelenila, parkova, šetnica, javnih i reprezentativnih pješačkih površina, dječjih igrališta, urbane skulpture i oprema, turistička signalizacija, označavanje objekata od značaja i sl., uključujući po potrebi sve pripremne i prateće aktivnosti (kao npr. izrada urbanističko-arhitektonskih/dizajnerskih/prometnih rješenja, brendiranje, promocija i marketing itd.).

M1.2 Biciklistička i pješačka infrastruktura

Ova mjera se u određenom smislu može smatrati pod-vrstom prethodne mjere, jer se radi o uređenju / izgradnji javnih površina, međutim s fokusom na urbanu pješačko-biciklističku mobilnost. Radi se o ulaganjima prvenstveno u biciklističke staze i signalizaciju, pješačke staze i komunikacije (nogostupi, pothodnici, mostovi, i sl.), a sekundarno i u lokalnu cestovnu infrastrukturu kada se radi o cjelovitim rješenjima koja imaju za cilj sigurnost i kvalitetu pješačko-biciklističkog prometa i rješavanje neuralgičnih točaka u prometu (npr. uređenje kolnika i prometa u mirovanju, prijelazi preko pruge, stajališta autobusa, oprema za e-mobilnost i dr.).

M1.3 Energetske i urbane obnove te brownfield

Ova mjera ima izražen prostorni fokus, odnosno odnosi se na sektorski raznolike intervencije koje, ovisno o slučaju, mogu biti usmjerene na fizičku, gospodarsku ili socijalnu revitalizaciju (dijelova) naselja ili gradskih četvrti. Može uključivati provođenje mjera energetske učinkovitosti (prvenstveno u zgradarstvu), obnove energetske mreže, razvoj zelene, plave i sive infrastrukture, održive mobilnosti i e-mobilnosti i drugo. Intervencije koje su sektorski orijentirane, tj. koje se ne provode kao dio urbane obnove (naprimjer, povećanje učinkovitosti javne rasvjete na cijelom području naselja ili energetska obnova objekata) planirane su za provedbu u sklopu Posebnog cilja br. 5.

M1.4 Vrijedni dijelovi prirode i ruralni krajolik

Mjera se odnosi na intervencije usmjerene na očuvanje i unaprijeđenje prirodnog okoliša i dobro gospodarenje prirodnim resursima. Aktivnosti obuhvaćaju, ali nisu ograničene na programe podizanja razine informiranosti i svijesti o bioraznolikosti i ekosustavima te izvorima zagađenja i stanju okoliša u odnosu na zdravlje i sveopću dobrobit čovjeka, zatim potpore lokalnim akcijskim grupama uz razvoj suradnje sa znanstvenim i drugim institucijama, mjere zaštite i valorizacije posebno vrijednih dijelova prirode, studije i analize, manja infrastrukturna ulaganja (npr. uređenje poučnih staza, signalizacija i sl.) i drugo.

NAPOMENA: Horizontalna tema ovog posebnog cilja jest davanje prednosti obnovama, rekonstrukcijama, prenamjenama i slično (brownfield u širem smislu) nad novom izgradnjom i širenjem građevinskih područja, odnosno izgrađenih zona izvan naselja.

Također, intervencije u sklopu mjera 1.1 do 1.3 moraju biti temeljene na urbanističkim analizama (te studijama i planovima gdje je to potrebno), kako bi se ispravno balansirala kolna, biciklistička i pješačka mobilnost i pristupačnost te utvrdio odnos koristi i troška. Nadalje, primjena teritorijalnog, odnosno prostorno-planskog/urbanističkog pristupa u sklopu ovoga cilja omogućit će vrednovanje intervencija prema funkciji i svrsi, a ne striktno prema sektoru u klasičnom smislu ili veličini investicije. Tipičan primjer razlike između sektorskog i prostorno-planskog pristupa su obnove i rekonstrukcije prometnica koje, čak i ako se radi o izgradnji potpuno nove prometnice, mogu imati različitu (primarnu) svrhu – uređenje javne površine (u kojem slučaju bi projekt potpadao pod PC1), rješavanje uskih prometnih grla i/ili bolja povezivost (unaprijeđenje prometnih sustava, PC5.), olakšavanje gospodarske aktivnosti (PC3.), itd. Ista logika vrijedi i za npr. energetske obnove

pročelja koje u svakom slučaju imaju višestruke efekte – uređenje urbanog okoliša (PC1), energetske uštede (PC5), povećanje vrijednosti nekretnina (PC3) i sl.

Strateška usklađenost

- NRS 2030: SC8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost; SC12 Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
- Plan razvoja VSŽ:
 - 6.2. Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša, održivog upravljanja prirodnim resursima i poticanje integracije zelene infrastrukture
 - 10.1. Unaprjeđenje kvalitete života na ruralnom području
- ITP područja ulaganja:
 - Ulaganja u višenamjensku infrastrukturu i javne površine,
 - Zelena infrastruktura i prirodna baština,
 - Brownfield,
 - Pilot projekti na razini gradskih naselja i četvrti,
 - Energetska učinkovitost (kao horizontalni zahtjev).

Projekti od županijskog značaja (definirani kao strateški projekti Planom razvoja VSŽ) u sinergiji s ovim ciljem su:

- Projekt br. 9. Razvoj turističke infrastrukture na području Vukovarsko-srijemske županije:
 - 9e. Izgradnja biciklističkih ruta u VSŽ – Općina Stari Jankovci
 - Izgradnja biciklističkih staza na biciklističkim rutama VSŽ – Vinkovci
 - Izgradnja biciklističkih staza na biciklističkim rutama VSŽ – biciklističko pješački most na Marici (Vinkovci)
 - Izgradnja biciklističkih staza na biciklističkim rutama VSŽ – biciklističko pješački most Trbušanci (Vinkovci)

Pokazatelji

Projektima iz SRUP-a koji su započeli s provedbom obuhvaćeno je barem 50% stanovnika UPVK do 2025., odnosno 70% do 2027.

RCO74 - Stanovništvo obuhvaćeno projektima u okviru strategija za integrirani teritorijalni razvoj (ITP)

2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu

Relevantnost

Raznolikost i bogatstvo kulturnog i društvenog života neodvojivi su elementi općeg prosperiteta i zdravlja zajednice. Očuvanje, valorizacija i mudro korištenje kulturne baštine kojom vinkovački kraj obiluje temelji su zajedništva, a time i razvoja te su ujedno potencijalno ishodište za mnogobrojne gospodarske i društvene aktivnosti i sinergije. Slično je i u domeni sporta i rekreacije koji ne samo da obogaćuju život građana, već su imaju i mjerljive učinke na zdravlje i produktivnost, kao i poveznicu na gospodarstvo i poduzetništvo (naročito turizam).

Socio-ekonomskom i SWOT analizom utvrđeno je stanje i potrebe u pogledu društvene infrastrukture, a isto je potvrđeno i tematskom analizom inicijalne projektne baze. Naime, tema kulture, sporta i turizma je nakon teme uređenja urbanog okoliša, druga po zastupljenosti u inicijalnoj bazi projekata. Radi se o 60-ak projektnih prijedloga koji su mahom relativno mali, no tipološki slični - tiču se izgradnje/obnove domova kulture, knjižnica, čitaonica i obnove kulturnih lokaliteta, te sportske infrastrukture.

Način postizanja cilja – tipologija projekata/mjere

Kroz mjere drugog posebnog cilja teži se osnažiti urbane funkcije naselja, odnosno obogatiti društvene i kulturne sadržaje koji će pozitivno djelovati na ostanak postojećih i privlačenje novih stanovnika, odnosno generalni prosperitet područja. Ostvarenje cilja predviđeno je kroz sljedeće mjere:

M2.1 Domovi kulture i društveni domovi, narodne čitaonice i knjižnice

Mjera se odnosi na projekte izgradnje, obnove i uređenja infrastrukture namjenjene društvenom i kulturnom životu lokalnih zajednica, što uključuje i financiranje aktivnosti kulturnih ustanova, udruga i tijela javne vlasti koje su usmjerene na obogaćivanje kulturno-društvenog života u zajednici.

M2.2 Sportska infrastruktura

Mjera se odnosi na projekte izgradnje, obnove i uređenja sportske infrastrukture te financiranje aktivnosti sportskih udruga i klubova koje su usmjerene na omasovljenje sporta i poticanje rekreativnog bavljenja sportom svih dobnih skupina.

M2.3 Materijalna i nematerijalna kulturna baština i turizam

Mjera se odnosi na valorizacije (identificiranje, dokumentiranje, istraživanje), konzervacije i obnove te revitalizacije (stavljanje u funkciju) nematerijalne i materijalne, pokretne i nepokretne, kulturne i arheološke baštine, pri čemu isto može, ali i ne mora imati poveznicu na razvoj turističke ponude područja. Projekti po tipologiji mogu biti infrastrukturni (ulaganja u materijalnu imovinu) i ne-infrastrukturni (potpora aktivnostima kao što su npr. kulturne manifestacije i događaji, istraživanje, razvoj i popularizacija nematerijalne i materijalne baštine, razvoj tradicijskih proizvoda, razvijanje kreativnih pristupa baštini, suradnje i umrežavanja različitih dionika i dr.).

Strateška usklađenost

- NRS 2030: SC1 Konkurentno i inovativno gospodarstvo i SC5 Zdrav, aktivan i kvalitetan život
- Plan razvoja VSŽ:
 - 1.2. Razvoj i unaprjeđenje održivog turizma i kulture
 - 3.1 Unaprjeđenje sustava sporta i promocija aktivnog življenja
- ITP područja ulaganja:
 - Kulturna baština i turizam,
 - Ulaganja u višenamjensku infrastrukturu i javne površine,
 - Brownfield,
 - Pilot projekti na razini gradskih naselja i četvrti,
 - Energetska učinkovitost (kao horizontalni zahtjev).

Projekti od županijskog značaja (definirani kao strateški projekti Planom razvoja VSŽ) u sinergiji s ovim ciljem su:

- Projekt br. 9. Razvoj turističke infrastrukture na području Vukovarsko-srijemske županije:
 - 9a. Gradski muzej s interpretacijskim centrom za posjetitelje u Vinkovcima
 - 9b. i 9c. Rekonstrukcija i opremanje dvorca Khuen Bellasy u Nuštru

Pokazatelji

Udio naselja sa smanjenjem stanovništva smanjen za 3% do 2025., odnosno, za barem 10% do 2030. u odnosu na 2021. / OI.02.13.18 Broj gradova i sela sa smanjenjem stanovništva, DZS (PR VSŽ)

Saldo migracija urbanog područja Vinkovci u 2025. i 2027. godini je pozitivan

Broj aktivnih sporsko-rekreativnih udruga i društavana području UPVK

3. Društvena kohezija, solidarnost i skrb za osjetljive skupine, djecu i mlade

Relevantnost

Socijalna isključenost i društveno raslojavanje po ekonomskim, dobnim i drugim osnovama rastući je problem modernog hrvatskog društva koji zahtjeva koordiniranu i plansku društvenu intervenciju. Osiguravanje uvjeta za dostojanstvenu starost i aktivan život u trećoj životnoj dobi, integracija i pomoć ranjivim skupinama i osobama u nepovoljnom položaju zadaća je svakog pojedinca i društva u cjelini. Nadalje, cilj ostvarenja društvene kohezije i solidarnosti mora obuhvatiti i "problematiku" djece i mladih koji su istovremeno ranjiva skupina u riziku od marginalizacije, a ujedno i stup budućeg razvoja zajednice čiji bi interesi trebali biti u srcu svih djelovanja današnjice.

Socio-ekonomskom analizom utvrđene su potrebe za infrastrukturnim opremanjem i institucionalnim jačanjem odgojno-obrazovnog sustava, a isto je reflektirano i u inicijalnoj bazi projekata koja ima nekih dvadesetak tipološki sličnih projekata (ulaganja u proširenja, obnove i izgradnje dječjih vrtića i osnovnoškolskih objekata). Nadalje, postoji potreba za osmišljavanjem i provedbom učinkovitih intervencija kojima će se uhvatiti ukoštac s posljedicama sve lošije demografske strukture (izvjesno povećanje potreba za institucionalnim i vaninstitucionalnim socijalnim i zdravstvenim uslugama, uz istovremeno smanjenje ekonomske aktivnosti stanovništva).

Način postizanja cilja – tipologija projekata/mjere

Kroz treći posebni cilj nastoji se osigurati materijalne preduvjete i kapacitete za kvalitetnu skrb i podršku ranjivim skupinama u društvu te djeci, što se planira postići kroz dvije mjere:

M3.1 Predškolska i osnovnoškolska infrastruktura

Mjera se odnosi na projekte izgradnje, obnove i uređenja infrastrukture namjenjene predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju – izgradnje, dogradnje i uređenja dječjih vrtića i igrališta, objekata osnovnih škola, blagovaonica, školskih dvorana i igrališta. Potrebe za unaprijeđenjem predškolske i osnovnoškolske infrastrukture izražene su u svim jedinicama lokalne samouprave koje čine urbano područje, a u većoj mjeri se odnose na energetske i druge obnove te proširenja objekata. Iz tog razloga, ova se mjera može provoditi na sektorski način (npr. energetske obnove dječjih vrtića na urbanom području), ili kao dio šireg, teritorijalno fokusiranog projekta (npr. urbana obnova dijela naselja/četvrti).

M3.2 Socijalne usluge za ranjive skupine

Mjera obuhvaća infrastrukturna ulaganja i aktivnosti koje podupiru razvoj socijalnih usluga te materijalnih, nematerijalnih i ljudskih kapaciteta za pružanje istih, s fokusom na ranjive skupine kao što su stari i nemoćni, osobe s invaliditetom, hrvatski branitelji, dugotrajno nezaposleni, osobe u riziku od siromaštva i drugi. Mjerom će se poticati inovativna i socijalno osjetljiva rješenja za poboljšanje kvalitete života marginaliziranih skupina.

Strateška usklađenost

- NRS 2030: SC2 obrazovani i zaposleni ljudi; SC5 Zdrav, aktivan i kvalitetan život i SC6 Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
- Plan razvoja VSŽ:
 - 2.2. Unaprijeđenje sustava odgoja i obrazovanja
 - 3.2 Jačanje zdravstvene i socijalne skrbi i promicanje zdravog načina života
 - 3.3 Jačanje socijalne solidarnosti i odgovornosti
 - 4.1 Stvaranje uvjeta za demografsku revitalizaciju
- ITP područja ulaganja:
 - Ulaganja u višenamjensku infrastrukturu i javne površine,
 - Brownfield,
 - Pilot projekti na razini gradskih naselja i četvrti,
 - Energetska učinkovitost (kao horizontalni zahtjev).

Pokazatelji

Rashodi za odgojno-obrazovni sustav po stanovniku povećani za 3% do 2025., odnosno za više od 5% do 2027. u odnosu 2021. / OI.02.2.58 Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku (PR VSŽ)

OI.02.3.63 Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku (PR VSŽ)

4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo

Relevantnost

Uzimajući u obzir demografske i migracijske trendove u posljednjih nekoliko decenija, očito je da razvoj malih i srednjih gradova poput Vinkovaca nije uspio balansirati ove trendove u dovoljnoj mjeri i evidentna je potreba za kontinuiranim unaprjeđenjem uvjeta za širenje propulzivnih razvojnih gospodarskih aktivnosti. Dinamičan gospodarski razvoj, jačanje djelatnosti više tehnološke razine i izgradnja ljudskih kapaciteta preduvjeti su konkurentnosti, održivosti i više razine standarda življenja na urbanom području, a samim time i ublažavanja katastrofalne demografske situacije Republike Hrvatske.

Ulaganja u cilju konkurentnog i dinamičnog regionalnog gospodarstva podrazumijevaju kombinacije 'hard' i 'soft' ulaganja koja, kao prvo, jačaju ljudske kapacitete i tržište rada kao preduvjete modernog i konkurentnog gospodarstva (učinkovitost srednjoškolskog, strukovnog i visokoškolskog obrazovanja, obrazovanje odraslih) te koja, kao drugo, unaprjeđuju produktivnost i dodanu vrijednost lokalnih ekonomskih aktivnosti. Preduvjet za povećanje dodane vrijednosti jest i jačanje istraživačkih i inovacijskih sposobnosti, primjena naprednih tehnologija te generalni razvoj i rast konkurentnosti MSP-ova. Također, uzimajući u obzir resursnu osnovu i važnost ruralnih područja za sveukupnu vitalnost života na području UPVK, određene mjere moraju biti usmjerene na razvoj održive bioekonomije. Konkretni projektni prijedlozi u inicijalnoj bazi projekata odraz su stvarnih potreba na terenu, pa se tako predlažu investicije u poduzetničku infrastrukturu (poslovne zone, inkubatori), uključujući onu namjenjenu poljoprivrednim proizvođačima (tržnice).

Način postizanja cilja – tipologija projekata/mjere

U cilju potpore razvoju konkurentnog i dinamičnog regionalnog gospodarstva većeg urbanog područja Vinkovci planirane su četiri komplementarne mjere, dizajnirane na način da obuhvate razne aspekte koji utječu na konkurentnost gospodarstva, kao što su kvalitetna materijalna infrastruktura, obrazovana i sposobna radna snaga, administrativno i fizičko olakšavanje poslovanja i uklanjanje barijera za pristup tržištu, kapaciteti za inovativnost, prijenos znanja i primjenu novih tehnologija. U tom kontekstu planira se koordinirana i istovremena provedba svih mjera, kako bi se omogućilo financiranje kompleksnijih projekata (npr. izgradnja infrastrukture kroz M4.1, uz program potpore iz M4.4.):

M4.1 Poduzetnička infrastruktura i kapaciteti za potporu poduzetništvu

Mjera podrazumijeva ulaganja u izgradnju novih, odnosno dovršetak/proširenje postojećih poslovnih zona, inkubatora i poduzetničkih centara na urbanom području Vinkovci.

M4.2 Infrastrukturni i stručni kapaciteti za strukovno i visokoškolsko obrazovanje te obrazovanje odraslih

Mjera je usmjerena na sektor strukovnog i visokoškolskog obrazovanja i obrazovanja odraslih, kao preduvjeta za jačanje ljudskih kapaciteta i tržišta rada. S obzirom na koncentraciju stručnih i obrazovnih djelatnosti u gradu Vinkovcima, ali i ograničenja u smislu samoupravne nadležnosti, mjera će se provoditi uglavnom u obliku suradnje Grada i Županije.

M4.3 Održiva bioekonomija

Kroz ovu mjeru planira se ojačati urbano-ruralne veze odnosno povećati kvalitetu i plasman

lokalne poljoprivredne proizvodnje i ruralne ekonomije za dobrobiti i u korist lokalnog stanovništva, posjetitelja i turista. Ulaganja uključuju infrastrukturu i mjere potpore za ekološku proizvodnju, plasman proizvoda lokalnih proizvođača u urbaniziranim sredinama, kružno gospodarstvo te ruralni turizam.

M4.4 Programi potpore poduzetnicima i poljoprivrednicima

Mjera je zamišljena kao program potpore poduzetnicima i poljoprivrednicima, u obliku direktnih poticaja i/ili stručne/savjetodavne potpore kao što su edukacije i savjetodavne usluge, lobiranja i umrežavanja, organizacija događanja i slično. Poseban naglasak dat će se na razvoj inovativnosti i primjenu naprednih tehnologija u poduzetništvu i poljoprivredi.

Strateška usklađenost

- NRS 2030: SC1 Konkurentno i inovativno gospodarstvo, SC2 obrazovani i zaposleni ljudi i SC9 Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
- Plan razvoja VSŽ:
 - 1.1. Jačanje konkurentnog, održivog i resursno učinkovitog gospodarstva temeljenog na znanju i tehnologiji
 - 2.1 Stvaranje uvjeta za razvoj stabilnog tržišta rada
 - 7.1. Povećanje konkurentnosti otpornosti i održivosti poljoprivrede i prehrambeno-prerađivačkog sektora
- ITP područja ulaganja:
 - Razvoj poduzetništva u urbanim područjima;
 - Brownfield;
 - Energetska učinkovitost (kao horizontalni zahtjev).

Projekti od županijskog značaja (definirani kao strateški projekti Planom razvoja VSŽ) u sinergiji s ovim ciljem su:

- Projekt br. 4. Izgradnja regionalne klaonice u Otoku (DNŽ); VSŽ
- Projekt br. 5a. Izgradnja regionalnog centra za digitalizaciju i razvoj u Vinkovcima (NŽ); VSŽ
- Projekt br. 5b. Panonski centar za primjenu digitalnih tehnologija u Vinkovcima (NŽ); VSŽ

Pokazatelji

Do 2027. u okviru SRUPVK kreirano je (obnovljeno i/ili izgrađeno i/ili infrastrukturno opremljeno) barem 1000 kvadrata građevinske površine namijenjene za potporu poduzetništvu

Bruto investicije na razini UPVK povećane za 3% do 2025., odnosno za više od 5% do 2027. u odnosu 2021.

5. Unaprijeđenje prometnih i komunalnih sustava te javnih servisa i upravljanja

Relevantnost

Infrastrukturni zahvati na komunalnim sustavima stvaraju preduvjete za gospodarsku aktivnost i kvalitetu života i stanovanja. Prvenstveno se to odnosi na sektore kao što su **energetika** – u cilju smanjenja energetske intenzivnosti i stvaranja održive kombinacije energetskih izvora/energetske samoodrživosti, zatim poboljšanje **prometne infrastrukture i javnog prijevoza** u cilju bolje dostupnosti i veće učinkovitosti i smanjenja pritiska na okoliš te **vodna i komunalna infrastruktura** koja ima za cilj omogućiti bolje upravljanje vodama, otpadnim vodama i krutim otpadom. Osim infrastrukturnih zahvata koji su u pravilu financijski zahtjevni, poseban, a jednakovrijedan aspekt učinkovitosti komunalnih sustava koji je prepoznat kao potreba jest i upravljanje podacima i infrastrukturom primjenom suvremenih tehnologija, pa pod ovaj cilj prirodno potpadaju i sve intervencije koje se tiču velikih podataka (*big data*) i upravljanja općenito (npr. e-uprava).

Konkretna potreba u ovom području tiču se povećanja udjela obnovljivih izvora energije, povećanja učinkovitosti sustava toplinarstva (u gradu Vinkovcima) i javne rasvjete, rješavanje uskih prometnih grla i sigurnosti na cestama za autobusni i automobilski prijevoz (rekonstrukcije i proširenja prometnica, signalizacija i slično) te veliki prometno-logistički projekti od regionalnog značaja kao što je garažno-upravno-servisni centar autobusnog kolodvora Vinkovci, izgradnja autoparka Lipovac na području Općine Nijemci i transportno-logistički centar na području Vinkovaca (zadnja dva projekta su definirana kao projekti od strateškog značaja i u Planu razvoja Vukovarsko-srijemske županije). Za urbano područje značajan je i projekt izgradnje širokopojasne infrastrukture te unaprijeđenje rada uprave i e-servisa za građane.

Način postizanja cilja – tipologija projekata/mjere

Ostvarenje posebnog cilja planirano je kroz četiri sektorski orijentirane mjere:

M5.1 Javni prijevoz, promet i transportno-logistička infrastruktura

Ova mjera odnosi se na poboljšanje prometne infrastrukture za potrebe gospodarskih aktivnosti, javnog i osobnog prijevoza. Prvenstveno se radi o projektima koji zadovoljavaju potrebe za kvalitetnijim cestovnim prijevozom (rekonstrukcije i proširenja cestovne mreže i infrastrukture) te infrastrukturom za javni prijevoz, multimodalni promet i razvoj e-mobilnosti.

M5.2 Upravljanje i digitalizacija

Mjera se odnosi na razvoj digitalnih kompetencija te softverske i hardverske infrastrukture za upravljanje podacima (*big data*) u javnim službama te razvoj digitalnih usluga za građanstvo i poduzetnike (e-uprava). Ovisno o mogućnostima i u dogovoru s nacionalnim regulatorom (HAKOM), dio sredstava u sklopu ove mjere usmjerit će se na razvoj nepokretne širokopojasne infrastrukture.

M5.3 Energetika i energetska učinkovitost komunalnih sustava

U sklopu ove mjere planirana su ulaganja u inovativne projekte kojima se osigurava stabilnost opskrbe električnom energijom i povećanje udjela obnovljivih izvora energije u proizvodnji električne i toplinske energije. Također, mjera se odnosi i na sektorski orijentirane intervencije kojima se povećava energetska učinkovitost komunalnih sustava (npr. javna rasvjeta, toplinarstvo, instalacija solarnih elektrana i sl.).

M5.4 Vodno-komunalna infrastruktura i gospodarenje otpadom

Ovom mjerom planirana su ulaganja u infrastrukturu za gospodarenje otpadom (npr. sanacija odlagališta, reciklažna dvorišta, nabava oprema i sl.) te lokalizirane intervencije u poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture (prvenstveno sanacije i nužna proširenja vodovodne i kanalizacijske mreže u naseljima).

Strateška usklađenost

- NRS 2030: SC8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost, SC10. Održiva mobilnost, SC11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva i SC13 Jačanje regionalne konkurentnosti.
- Plan razvoja VSŽ:
 - 6.1 Unaprijeđenje energetske učinkovitosti, neovisnosti i poticanje tranzicije prema obnovljivim izvorima energije i čistoj energiji
 - 6.2 Unaprijeđenje sustava zaštite okoliša, održivog upravljanja prirodnim resursima i poticanje integracije zelene infrastrukture
 - 8.1. Poboljšanje prometne povezanosti, povezane i ostale infrastrukture
 - 9.1 Integracija digitalne tehnologije u društvo i gospodarstvo
 - 11.2. Poboljšanje sustava održivog upravljanja razvojem i ulaganja u razvoj pametnih gradova i sela
- ITP područja ulaganja:
 - Zeleni, čisti i pametni i održivi gradski promet
 - Toplinarstvo

- Energetska učinkovitost (kao horizontalni zahtjev)

Projekti od županijskog značaja (definirani kao strateški projekti Planom razvoja VSŽ) u sinergiji s ovim ciljem su:

- Projekt br. 2. Izgradnja Auto parka Lipovac (DNŽ); Općina Nijemci/VSŽ
- Projekt br. 3. Srijemska granična transversala Ilok-Šarengrad- Bapska – Tovarnik – Nijemci – Lipovac- Strošinci – Gunja (NNŽ); Hrvatske ceste d.o.o.
- Projekt br. 6. Transportno-logistički centar Vukovarsko-srijemske županije u Vinkovcima (NŽ); VSŽ

Pokazatelji

Do 2025. ugovorena je provedba projekata na urbanom području Vinkovci u vrijednosti od minimalno 30% od iznosa predviđenog Sporazumom o provedbi ITU mehanizma

Do 2025. barem trećina jedinica lokalne samouprave koje čine urbano područje započela je s provedbom barem jednog projekta financiranog iz ITU mehanizma, a do 2027. barem 6 JLS-ova je uključeno u provedbu ITU mehanizma na razini VUPVK

10 Projekti od strateškog značaja

U sklopu izrade provedbenoga dijela Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci u suradnji s dionicima definirani su strateški projekti, uzimajući u obzir namjeru da se kroz iste postigne ravnomjeran razvoj na cijelom teritoriju urbanog područja Vinkovci.

Strateški projekti su po definiciji dugoročni i kompleksni, a nerijetko uključuju veći broj dionika i institucija. Posljedično, nerijetko se provode kroz više od jedne faze / ugovora, te vremenom evoluiraju u smislu detalja i fokusa. U trenutnoj fazi, definirani strateški projekti imaju dovoljno jasno utvrđenu logiku intervencije i činjeničnu podlogu, iako u pojedinim komponentama mogu varirati u spremnosti. Lista strateških projekata pripremljena je na način da odražava ključne intervencije u svakom od 5 posebnih ciljeva SRUPVK:

Strateški projekti za ostvarenje **Posebnog cilja 1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina**

1. Urbanističko uređenje centralnih naselja jedinica lokalne samouprave urbanog područja Vinkovci (SHEMA)
2. Rekonstrukcija Trga Vinkovačkih jeseni (INDIVIDUALNI PROJEKT)
3. Izgradnja biciklističke infrastrukture na urbanom području Vinkovci (SHEMA)

Strateški projekti za ostvarenje **Posebnog cilja 2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu**

4. Osnaživanje lokalnih zajednica kroz obnovu kulturne i društvene infrastrukture (SHEMA)
5. Zeleno-digitalni park Papuk - Sportsko-rekreacijski centar s digitalno-edukacijskim sadržajem (INDIVIDUALNI PROJEKT)
6. Unaprijeđenje sportske infrastrukture na urbanom području Vinkovci (SHEMA)
7. Interpretacijsko edukacijski centar sa suvenirnicom u gradu Vinkovcima (INDIVIDUALNI PROJEKT)
8. Etno park „Josip Lovretić“ s interpretacijskim centrom

Strateški projekti za ostvarenje **Posebnog cilja 3. Društvena kohezija, solidarnost i skrb za osjetljive skupine, djecu i mlade**

9. Infrastruktura za predškolsko obrazovanje na urbanom području Vinkovci (SHEMA)

Strateški projekti za ostvarenje **Posebnog cilja 4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo**

10. Izgradnja akceleratora u Poslovnoj zoni Zalužje Vinkovci (INDIVIDUALNI PROJEKT)
11. Obrazovno-razvojni centar Vinkovci
12. Rekonstrukcija otvorene gradske tržnice u Vinkovcima (INDIVIDUALNI PROJEKT)
13. Infrastruktura za plasman lokalnih proizvoda na urbanom području Vinkovci (SHEMA)

Strateški projekti za ostvarenje Posebnog cilja 5. Unaprijeđenje prometnih i komunalnih sustava te javnih servisa i upravljanja

14. Izgradnja i rekonstrukcija suvremenog energetski učinkovitog toplinskog sustava grijanja u Gradu Vinkovcima (INDIVIDUALNI PROJEKT)

10.1 Opisi projekata

Posebni cilj	PC1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina
1.	Urbanističko uređenje centralnih naselja jedinica lokalne samouprave urbanog područja Vinkovci
Kratki opis projekta	Projekt je zamišljen kao shema (program) kroz koji bi se svim jedinicama lokalne samouprave koje čine veće urbano područje Vinkovci omogućilo uređenje zelene infrastrukture, javnih i reprezentativnih površina i objekata u centralnim naseljima JLS. Aktivnosti će varirati u ovisnosti od konkretnih potreba na danoj lokaciji, a generalno mogu obuhvaćati uređenje šetnica, trgova, parkova i drugih pješačkih i zelenih površina, pješačku i cestovnu infrastrukturu kojom se osigurava sigurnost pješačko biciklističkog prometa (npr. prijelazi preko pruge, pothodnici, mostovi i sl.), infrastrukturu za e-mobilnost, uređenje pročelja i zapuštenih parcela (uključujući saniranje zagađenog okoliša) i drugo. Pod-projekti, odnosno skup aktivnosti koji se odnosi na pojedinu lokaciju bit će definiran kroz prikladne stručne podloge i analize (npr. urbanistički planovi i arhitektonsko urbanistička rješenja, prometne i druge studije, dizajnerska rješenja i sl.).
Spremnost projekta	Razina tehničke pripremljenosti pojedinih pod-projekata (komponenti) ove sheme varira, no u najvećem broju jedinica lokalne samouprave tehnička dokumentacija je spremna ili u izradi.
Planirano trajanje projekta u mjesecima	36 i više
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.433.406 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina
2.	Rekonstrukcija Trga Vinkovačkih jeseni
Kratki opis projekta	Planira se inovativni zeleni pilot projekt uređenja javne površine i izgradnja multifunkcionalnog prostora na otvorenom, prilagođen potrebama održavanja manifestacija i dr. kulturnih, sportskih i gospodarskih događanja na otvorenom. Projektom je planirana realizacija zelenih krovova na mjestu društvenih

	<p>sadržaja - trenutačne sive infrastrukture, odnosno javnog parkinga. Na predmetnim česticama u cilju ozelenjavanja površina, planirana je sadnja niskog raslinja i cvijeća, te uređenja prostora sa zelenim krovovima.</p> <p>Projekt uključuje i izgradnju višefunkcionalnih urbanih sadržaja za društvene i kulturne događaje (ljetna pozornica i vidikovac). Pilot projektom je planirano uređenje postojeće nefunkcionalne zelene površine iza objekta Galerije površine cca 300 m² sadnjom visokog i niskog raslinja i postavljanjem urbane opreme.</p>
Spremnost projekta	Projekt je u idejnoj fazi
Planirano trajanje projekta u mjesecima	18 mj.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.592.674 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina
3.	Izgradnja biciklističke infrastrukture na urbanom području Vinkovci
Kratki opis projekta	<p>Projekt je zamišljen kao shema (program) kroz koji će se jedinicama lokalne samouprave koje čine veće urbano područje Vinkovci omogućiti uređenje biciklističke infrastrukture na svom području. Zbog svog položaja, reljefa, okoliša te kulturnih i turističkih sadržaja koji nude, Vinkovci predstavljaju "žilu kucavicu" biciklističke mreže u Slavoniji, zbog čega je izuzetno važno ulaganje u biciklističku infrastrukturu, za opću dobrobit uže i šire zajednice i unaprijeđenje razvoja turizma na području grada i okolice te cijele Slavonije. Projekt će omogućiti i lakše korištenje Sustava javnih bicikala.</p> <p>Pojedini pod-projekti provodit će se u sinergiji i koordinaciji sa strateškim projektom izgradnje biciklističke infrastrukture na razini Vukovarsko-srijemske županije (strateški projekt Plana razvoja VSŽ).</p>
Spremnost projekta	Razina tehničke pripremljenosti pojedinih pod-projekata (komponenti) ove sheme varira, pri čemu je otprilike polovica pod-projekata spremna za izvedbu.
Planirano trajanje projekta u mjesecima	36 i više
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	13.787.757 EUR
Planirani izvori financiranja	Državni proračun, lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu
4.	Osnaživanje lokalnih zajednica kroz obnovu kulturne i društvene infrastrukture
Kratki opis projekta	Na cijelom urbanom području izražena je potreba za revitalizacijom društvenog i kulturnog života u zajednici. Projekti fizičkih, energetskih i drugih obnova te razvoja sadržaja i opremanja objekata kao što su društveni domovi, domovi kulture, narodne čitaonice, intepretacijski centri i slično dio su projektnog porfolia svih jedanaest jedinica lokalne samouprave, što čini ovakvu intervenciju od strateškog značaja na razini UPVK.
Spremnost projekta	Razina tehničke pripremljenosti pojedinih pod-projekata (komponenti) ove sheme varira, pri čemu je 8 od 13 u potpunosti spremno za provedbu (građevinske dozvole).
Planirano trajanje projekta u mjesecima	24 mjeseca
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	10.680.204 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu
5.	Zelena digitalni park Papuk – sportsko rekreacijski centar s digitalno edukacijskim sadržajem
Kratki opis projekta	Cilj projekta je doprinijeti poticanju integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvojem sigurne, digitalne i zelene infrastrukture kroz izgradnju i opremanje sportsko-rekreacijskog centra Zelena digitalni park Papuk. Aktivnosti projekta obuhvaćaju: Izradu projektno tehničke dokumentacije, radovi izgradnje i opremanja, stručni nazor zelenog digitalnog parka Papuk - Sportsko-rekreacijski centar s digitalno-edukacijskim sadržajem (izgradnja pristupnih cesta, izgradnja dječjeg igrališta, sportskih terena i tribina, stanica za motoriku, koordinaciju i kondiciju, staza za rolanje, izgradnja objekta Papuk, izgradnja i opremanje adrenalinskog parka, postavljanje edukativnih sadržaja "Hrvatska u malom" kroz digitalnu tehnologiju kao i postavljanje aplikacija (postava) za mjerenje kg, masti, tlaka itd, održavanje radionica, uređenje arboretuma, izgradnja sustava navodnjavanja zelenih površina, izgradnja pješačkih staza, postavljanje aplikacije za vatrodjavu, postavljanje rasvjete te nabava i postavljanje solarnih panela za rasvjetu u svrhu energetske učinkovitosti, videonadzor, javna nabava, upravljanje projektom, promidžba i vidljivost). Provedba projekta doprinosi pristupačnim, održivim, uključivim, rješenjima ulaganjem u višenamjensku, sigurnu, zelenu i digitalnu infrastrukturu, promicanje zdravlja i aktivnog života građana poboljšanjem kvalitete i dostupnosti sportsko-rekreacijske infrastrukture, socijalnom uključivanju, proširenju turističke ponude, doprinos kulturi uz edukativne sadržaje te općenito jačanju otpornosti urbanih područja na rizike, smanjenju toplinskih

	otoka te postizanju klimatske neutralnosti.
Spremnost projekta	Projekt je u idejnoj fazi
Planirano trajanje projekta u mjesecima	24 mjeseca
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	796.337 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu
6.	Unaprjeđenje sportske infrastrukture na urbanom području Vinkovci
Kratki opis projekta	Projekt je zamišljen kao shema (program) kroz koji će se jedinicama lokalne samouprave koje čine veće urbano područje Vinkovci omogućiti izgradnja i unaprjeđenje sportske infrastrukture na svom području.
Spremnost projekta	Razina tehničke pripremljenosti pojedinih pod-projekata (komponenti) ove sheme varira, pri čemu je 20 od 32 u potpunosti spremno za provedbu (građevinske dozvole).
Planirano trajanje projekta u mjesecima	Od 6 do 36 mjesec
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	26.521.840 EUR
Planirani izvori financiranja	Državni proračun, lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu
7.	Interpretacijsko edukacijski centar sa suvenirnicom u gradu Vinkovcima
Kratki opis projekta	Obnova zapuštenog (brownfield) objekta u cilju uspostave novog sadržaja: Gospodarska zgrada sa stajom, torom i sjenikom tlocrtna površine 250 m ² , prizemna zgrada za zaprežna kola-kolnice tlocrtna površine 90 m ² , đeram (tradicijски Slavonski bunar), te kučar 20 m ² . Zgrada sa stajom torom i sjenikom te prizemna zgrada za zaprežna kola su prekrasne zidanice, izgrađene u autohtonom stilu, rustikalne građevine s istaknutom reljefno složenom fasadnom opekam. Izvana u dobrom stanju zahtjeva prilagodbu

	<p>suvremenom načinu korištenja uz očuvanje izvornih vrijednosti oblikovanja. Đeram i kučar su manje ambijentalne gospodarske zgrade zadržavaju se uz sanaciju i održavanje u funkcionalnom stanju.</p> <p>Projektom bi se osiguralo nekoliko bitnih čimbenika koji su od iznimnog značaja za Grad Vinkovce na slijedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Interpretacijsko edukacijski centar - predviđen kao zasebna cjelina u sklopu glavnog objekta. Uključuje interaktivne sadržaje kroz koje se posjetitelja upoznaje s gastronomijom područja u kronološkom slijedu od prapovijesti do današnjih dana - Suvenirnica - predviđena kao zaseban prostor smješten u jednom od pomoćnih građevina, prodaja i prezentacija autohtonih tradicijskih proizvoda.
Spremnost projekta	Građevinska dozvola pred ishođenjem
Planirano trajanje projekta u mjesecima	18 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	663.614 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu
8.	Etno park „Josip Lovrećić“ s interpretacijskim centrom
Kratki opis projekta	<p>Etno park će se graditi prema opisima Josipa Lovrećića u monografiji Otok koja detaljno opisuje selo i sve što se u njemu nalazi, pa tako i suvaru – spomenik najviše kulturne vrijednosti tradicijskog graditeljstva i mlinarstva u RH. Od osam suvara u Otoku ostala je samo jedna koja je zaštićena i u kojoj nije moguće organizirati prezentaciju meljave žitarica na konjski pogon, a što brojni posjetitelji očekuju kao atraktivnu turističku ponudu.</p> <p>Gradnja Etno parka na lokaciji Staro Selo uz pašnjak Čistine u Otoku gdje će centralno mjesto zauzimati nova suvara u kojoj će se organizirati prezentacija meljave žitarica uvođenjem jednog do četiri konja. Oko suvare će biti i sljedeći sadržaji: mlinareva kuća, zadružna kuća, kućari, štagalj, ambar, čardak, krušna peć, svinjac, džeram, povitarac, izjimača, vrt, šljivik, stan, prostor za goveda, svinje, ovce, guvno itd. Na samoj lokaciji izgraditi će se i turistički info centar te urediti područje za održavanje raznih događanja. Aktivnosti koje će se provoditi na budućem objektu- Turistički info centar služiti će za posjet turista gdje će svi turisti moći dobiti informacije o svim turističkim sadržajima urbanog područja. Također, u samom objektu će, pored ugostiteljskih sadržaja, biti i sadržaji kulturno informativnog karaktera. Sama lokacija uredit će se i hortikulturno.</p>
Spremnost projekta	Idejni projekt je u završnoj fazi izrade te nakon toga slijedi izrada glavnog projekta i ishođenje građevinske dozvole. Predviđeni početak provedbe je IV. kvartal 2023. godine.
Planirano trajanje	36 mjeseci

projekta u mjesecima	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.561.445 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC3. Društvena kohezija, solidarnost i skrb za osjetljive skupine, djecu i mlade
9.	Infrastruktura za predškolsko obrazovanje na urbanom području Vinkovci
Kratki opis projekta	Projekt je zamišljen kao shema (program) kroz koji će se jedinicama lokalne samouprave koje čine veće urbano područje Vinkovci omogućiti izgradnja i proširenje infrastrukture za predškolski odgoj: dječji vrtići Otok, Vinkovci, Ivankovo, Nuštar, Privlaka, Stari Mikanovci i Vođinci.
Spremnost projekta	Razina tehničke pripremljenosti pojedinih pod-projekata (komponenti) ove sheme varira, pri čemu su gotovo svi pod-projekti spremni za izvedbu.
Planirano trajanje projekta u mjesecima	24-36 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	12.291.808 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo
10.	Izgradnja akceleratora u Poslovnoj zoni Zalužje Vinkovci
Kratki opis projekta	Planira se izgradnja akceleratora u novoj Poslovnoj zoni Zalužje u cilju stvaranja preduvjeta za privlačenje investitora i otvaranje novih radnih mjesta.
Spremnost projekta	Projekt je u idejnoj fazi.
Planirano trajanje projekta u mjesecima	36 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	5.972.526 EUR
Planirani izvori	Lokalni proračun, sredstva EU

financiranja	
--------------	--

Posebni cilj	PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo
11.	Obrazovno-razvojni centar Vinkovci
Kratki opis projekta	Obrazovno-razvojni centar Vinkovci integrirani je projekt kojim će se promovirati STEAM područje kroz smještaj Glazbene škole (osnovne i srednje), Prezencijsko-edukacijskog centra željeznice i školstva, te dodatnih obrazovnih sadržaja za širu populaciju. Provedbom ovoga projekta biti će omogućena promocija i poticanje razvoja STEAM područja koje predstavlja STEM + umjetnost – humanističke znanosti, jezične umjetnosti, ples, dramu, glazbu, vizualne umjetnosti, dizajn (ART) i nove medije na čemu će se temeljiti sadržaji unutar Centra. Projekt „Obrazovno-razvojnog centra Vinkovci“ podrazumijeva namjenu rekonstruirane i adaptirane „Mađarske škole“ i pripadajuće dvorišne površine za smještaj sljedećih funkcionalnih cjelina: Glazbena škola Josipa Runjanina, tonski studio, koncertna dvorana, spomen soba Josipa Runjanina, multifunkcionalni prostor namijenjen djeci i mladima, prezencijsko-edukacijski centar, multifunkcionalna dvorana, Mađarska soba, izložbeni prostor, ostali prostori, dvorište s predviđenim sadržajima.
Spremnost projekta	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu (ima izrađenu svu potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju i akt za građenje te potrebnu studijsku dokumentaciju)
Planirano trajanje projekta u mjesecima	36 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	3.981.684 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo
12.	Rekonstrukcija otvorene gradske tržnice u Vinkovcima
Kratki opis projekta	Planira se inovativni zeleni pilot projekt uređenja javne površine otvorene tržnice prilagođen potrebama lokalnog gospodarstva i stanovnika u cilju unapređenja kratkih lanaca opskrbe, promidžbe i trženja lokalnih proizvoda.
Spremnost projekta	Projekt je u idejnoj fazi

Planirano trajanje projekta u mjesecima	18 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.990.842 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo
13.	Infrastruktura za plasman lokalnih proizvoda na urbanom području Vinkovci
Kratki opis projekta	Projekt je zamišljen kao shema (program) kroz koji će se jedinicama lokalne samouprave koje čine veće urbano područje Vinkovci omogućiti izgradnja i uređenje otvorenih i zatvorenih tržnica u Otoku, Vinkovcima, Andrijaševcima, Ivankovu, Nuštru, Privlaci, Starim Jankovcima i Vođincima.
Spremnost projekta	Razina tehničke pripremljenosti pojedinih pod-projekata (komponenti) ove sheme varira, pri čemu je polovica pod-projekata spremna za izvedbu, odnosno ima ishodbene dozvole za gradnju (tržnice u Vinkovcima, Ivankovu, Nuštru i Starim Jankovcima).
Planirano trajanje projekta u mjesecima	24 mjeseca
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.871.392 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, sredstva EU

Posebni cilj	PC5. Unaprijeđenje prometnih i komunalnih sustava te javnih servisa i upravljanja
14.	Izgradnja i rekonstrukcija suvremenog energetsko učinkovitog toplinskog sustava grijanja u Gradu Vinkovcima
Kratki opis projekta	U tijeku je izrada projektno-tehničke dokumentacije koja sufinancirana bespovratnim sredstvima iz Prioritetne osi 10 - Tehnička pomoć Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“ za sufinanciranje pripreme strateških projekata regionalnoga razvoja u Slavoniji, Baranji i Srijemu. Glavni projekt - čeka se kupnja zemljišta i uporabna dozvola za jednu zgradu, nakon navedenog kroz mjesec dana završio bi se glavni projekt. Studija izvodljivosti - Gotova Studija ušteda emisija CO2 - Gotova

	<p>Građevinska dozvola kroz 3-4 mjeseca zbog postupka kupnje zemljišta i rješavanja uporabne dozvole za jednu zgradu.</p> <p>Izradit će se projektno tehnička dokumentacija za izgradnju nove Kotlovnice A s pripadajućim toplovodima - 650 m, (promjena s kotla na mazut na plin) te projektno tehnička dokumentacija za modernizaciju 5 postojećih kotlovnica s pripadajućih 1150 m toplovoda. Kotlovnice su ukupne snage 17,8 Mw čije usluge toplinske energije koristi oko 1.700 krajnjih kupaca Grada Vinkovaca smještenih u stambenim zgradama oko navedenih kotlovnica.</p> <ul style="list-style-type: none"> - smart centralno upravljanje kotlovnica <p>Realizacijom projekta postignut će se uštede u finalnoj potrošnji kod krajnjih korisnika i smanjenje emisije CO2 te poboljšati energetska učinkovitost sustava grijanja u Gradu Vinkovcima.</p>
Spremnost projekta	U tijeku je izrada projektno-tehničke dokumentacije
Planirano trajanje projekta u mjesecima	24 mjeseca
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	4.878.899 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, sredstva EU

10.2 Terminski plan provedbe strateških projekata

Tablica 21 Okvirni terminski plan provedbe strateških projekata

R_br	OZNAKA	Naziv projekta	Procjenjena vrijednost (EUR)	Vremenski okvir	Početak	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1	shema	SP1 Urbanističko uređenje centralnih naselja jedinica lokalne samouprave urbanog područja Vinkovci	1.433.406	više od 3 godine	2024.						
2	pojed.in.	SP2 Rekonstrukcija Trga Vinkovačkih jeseni u Vinkovcima	1.592.674	24 - 36 mj.	2023.						
3	shema	SP3 Izgradnja biciklističke infrastrukture na urbanom području Vinkovci	13.787.757	24 - 36 mj.	2023.						
4	shema	SP4 Osnaživanje lokalnih zajednica kroz obnovu kulturne i društvene infrastrukture	10.680.204	više od 3 godine	2023.						
5	pojed.in.	SP5 Zeleno digitalni park Papuk - Sportsko-rekreacijski centar s digitalno-edukacijskim sadržajem	796.337	24 mj.	2025.						
6	shema	SP6 Unaprijeđenje sportske infrastrukture na urbanom području Vinkovci	26.521.840	više od 3 godine	2022.						
7	pojed.in.	SP7 Interpretacijsko edukacijski centar sa suvenirnicom u gradu Vinkovcima	663.614	12. mj.	2024.						
8	pojed.in.	SP8 Etno park "Josip Lovrečić" sa interpretacijskim centrom, Grad Otok	1.561.445	24 - 36 mj.	2023.						
9	shema	SP9 Infrastruktura za predškolsko obrazovanje na urbanom području Vinkovci	12.291.808	više od 3 godine	2023.						
10	pojed.in.	SP10 Izgradnja akceleratora u Poslovnoj zoni Zalužje Vinkovci	5.972.526	više od 3 godine	2024.						
11	pojed.in.	SP11 Obrazovno-razvojni centar Vinkovci	3.981.684	24 mj.	2024.						
12	pojed.in.	SP12 Rekonstrukcija otvorene gradske tržnice u Vinkovcima	1.990.842	24 - 36 mj.	2023.						
13	shema	SP13 Infrastruktura za plasman lokalnih proizvoda na urbanom području Vinkovci	1.871.392	24 mj.	2023.						
14	pojed.in.	SP14 Izgradnja i rekonstrukcija suvremenog energetske učinkovitog toplinskog sustava grijanja u Gradu Vinkovcima	4.878.899	24 mj.	2024.						

11 Indikativni financijski plan

Tablica u nastavku sažeto prikazuje indikativni financijski plan prema posebnim ciljevima i mjerama SRUP-a Vinkovci. Detaljan financijski plan prema ciljevima, mjerama, projektima i programima s prikazom planiranih sredstava za provedbu prema izvorima financiranja i godinama dio je Akcijskog plana koji predstavlja provedbeni akt SRUP-a.

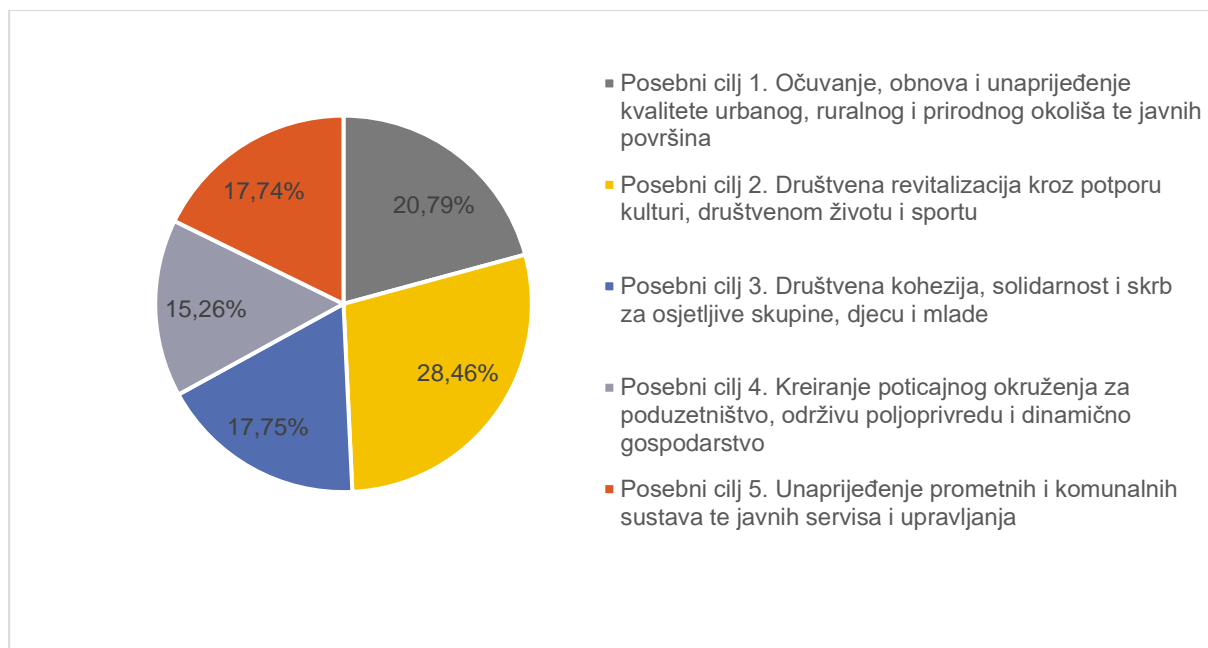
Tablica 22 Sažeti financijski plan Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci

R.br.	Naziv cilja /mjere	Ukupno planirana sredstva za provedbu (EUR)	Planirana sredstva po godinama (EUR)					
			2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Posebni cilj 1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina	43.236.525	0	1.187.348	6.489.699	16.676.106	11.610.162	7.273.210
1.1.	Mjera 1.1 Zelena infrastruktura i uređenje javnih površina	11.261.530	0	152.631	1.116.862	5.400.823	3.234.787	1.356.427
1.2.	Mjera 1.2 Biciklistička i pješačka infrastruktura	17.825.329	0	441.043	3.081.024	6.609.320	4.059.991	3.633.950
1.3.	Mjera 1.3 Energetske i urbane obnove te brownfield	13.313.513	0	527.312	2.107.328	4.397.863	3.998.177	2.282.832
1.4.	Mjera 1.4 Vrijedni dijelovi prirode i ruralni krajolik	836.154	0	66.361	184.485	268.100	317.208	0
2.	Posebni cilj 2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu	59.202.801	18.249	1.978.384	12.464.036	15.479.140	15.333.295	13.929.697
2.1.	Mjera 2.1 Unapređenje društvene infrastrukture (Domovi kulture i društveni	10.680.204	18.249	1.026.478	4.071.604	2.215.276	2.246.997	1.101.599

	domovi, narodne čitaonice i knjižnice)							
2.2.	Mjera 2.2 Sportska infrastruktura	27.318.176	0	794.200	6.329.763	9.290.963	6.184.517	4.718.734
2.3.	Mjera 2.3 Materijalna i nematerijalna kulturna baština i turizam	21.204.420	0	157.706	2.062.669	3.972.901	6.901.781	8.109.364
3.	Posebni cilj 3. Društvena kohezija, solidarnost i skrb za osjetljive skupine, djecu i mlade	36.922.276	0	2.833.499	9.242.788	11.291.037	11.139.397	2.415.555
3.1.	Mjera 3.1 Predškolska i osnovnoškolska infrastruktura	24.446.332	0	1.408.056	5.770.760	7.853.516	6.998.445	2.415.555
3.2.	Mjera 3.2 Socijalne usluge i infrastruktura za ranjive skupine	12.475.944	0	1.425.443	3.472.029	3.437.521	4.140.952	0
4.	Posebni cilj 4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo	31.734.023	0	1.831.908	4.597.253	11.411.439	9.589.887	5.099.874
4.1.	Mjera 4.1 Poduzetnička infrastruktura i kapaciteti za potporu poduzetništvu	20.837.481	0	1.106.909	2.034.044	7.338.840	7.119.251	4.034.773
4.1.1.	SP10. Izgradnja akceleratora u Poslovnoj zoni Zalužje Vinkovci	5.972.526	0	0	298.626	3.882.142	1.791.758	0
4.2.	Mjera 4.2 Infrastrukturni i stručni kapaciteti za strukovno i visokoškolsko obrazovanje te obrazovanje odraslih	4.844.383	0	86.270	1.360.409	1.605.946	1.791.758	0
4.3.	Mjera 4.3 Održiva bio ekonomija	4.393.125	0	306.921	870.993	2.134.846	347.070	733.294
4.4.	Mjera 4. 4 Programi potpore poduzetnicima i poljoprivrednicima	1.659.035	0	331.807	331.807	331.807	331.807	331.807
5.	Posebni cilj 5. Unaprijeđenje prometnih i komunalnih sustava te javnih servisa i upravljanja	36.909.381	39.817	884.929	6.273.697	13.564.144	9.671.248	6.475.546
5.1.	Mjera 5.1 Javni prijevoz, promet i transportno-logistička infrastruktura	16.723.883	39.817	762.625	4.673.183	3.722.875	2.953.082	4.572.301

5.2.	Mjera 5.2 Upravljanje i digitalizacija	10.219.656	0	0	398.168	5.304.931	3.879.488	637.069
5.3.	Mjera 5.3 Energetika i energetska učinkovitost komunalnih sustava	7.862.186	0	83.483	906.043	3.968.949	2.394.057	509.656
5.4.	Mjera 5.4 Vodno-komunalna infrastruktura i gospodarenje otpadom	2.103.657	0	38.821	296.304	567.390	444.621	756.520
SVEUKUPNO EUR		208.005.008	58.066	8.716.069	39.067.473	68.421.866	57.343.989	35.193.881

Raspodjela ukupnog proračuna prema posebnim ciljevima:

12 Okvir za praćenje i vrednovanje

12.1 Praćenje provedbe

Kontinuirano praćenje provedbe SRUP-a osnovni je alat za uspješno upravljanje provedbom. Omogućuje prikaz napretka ostvarenja planiranih aktivnosti odnosno stupanj gotovosti pojedinih (strateških) projekata. Baza podataka dobivena praćenjem omogućuje i identifikaciju uzroka za uspjeh (ili neuspjeh) pojedine aktivnosti, a u slučaju izostanka željenih učinaka upućuje na potrebu za modifikacijama SRUP-a. Redovno praćenje izravno utječe na uspješnost provedbe smanjujući rizike od neočekivanih i nepovoljnih situacija te stvara osnovu za postupak vrednovanja SRUP-a.

Praćenje provedbe SRUP-a temeljit će se na definiranom okviru za praćenje kojeg čine pokazatelji na razini mjera, s početnim i ciljanim vrijednostima (Akcijski plan SRUP-a). Pokazatelji na razini mjera odnose se na neposredne rezultate koji su mjerljivi u bilo kojem vremenskom periodu čime se dobiva uvid u status realizacije i kao takvi bit će korišteni kao alat prilikom izrade godišnjih izvješća o provedbi SRUP-a. Pokazatelji su definirani na način da se što je više moguće oslanjaju na viši strateški okvir, odnosno pokazatelje Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije i ITP-a.

Tablica 27 niže donosi pregled pokazatelja na razini posebnih ciljeva i mjera.

Uloga Grada Vinkovci kao nositelja izrade SRUP-a u procesu praćenja SRUP-a

Odgovornost za praćenje cjelokupne provedbe, što uključuje i upravljanje provedbom Akcijskog plana u nadležnosti je Grada Vinkovci. Grad je odgovoran za praćenje ostvarenja definiranih pokazatelja ishoda na razini mjera, praćenje provedbe strateških projekata, praćenje djelotvornosti u korištenju financijskih sredstava, praćenje učinkovitosti aktivnosti i mjera SRUP-a na čitavo urbano područje, praćenje doprinosa partnera, praćenje vidljivosti SRUP-a te pripremu godišnjih izvješća o provedbi SRUP-a i njihovo slanje nadležnom ministarstvu.

Upravni odjel za investicije, fondove Europske unije i imovinu, obavlja administrativno-tehničke, stručne i druge poslove, odnosno, poslove tehničkog tajništva za potrebe rada Koordinacijskog i Partnerskog vijeća vezane uz praćenje provedbe SRUP-a. Upravni odjel prikuplja i analizira pokazatelje ishoda (na razini mjera i aktivnosti) na temelju kojih se izvještava Partnersko i Koordinacijsko vijeće o statusu provedbe. Upravni odjel zadužen je za pripremu godišnjih izvješća o provedbi SRUP-a, a prema potrebi i izvanredno ukoliko nastupe nepredviđene okolnosti. Izvješća će sadržavati podatke o svim aspektima provedbe te na jasan način prikazivati vrijednosti utvrđenih pokazatelja kao i njihovo značenje za uspješnost realizacije odgovarajuće mjere. Podaci za godišnja izvješća prikupljaju se u suradnji sa svim dionicima i predstavnicima interesnih skupina koji su izravno uključeni u provedbu aktivnosti i mjera SRUP-a.

Izvješća o provedbi podnose se i Gradskom vijeću. Podaci o provedbi SRUP-a dio su Godišnjeg izvješća o radu Grada Vinkovci koje se podnosi i usvaja na sastanku Gradskog vijeća. O napretku i statusu provedbe SRUP-a Grad Vinkovci redovito će informirati stanovništvo urbanog područja putem službene internetske stranice Grada.

Uloga Koordinacijskog vijeća u praćenju provedbe SRUP-a

Zadaća vijeća je koordinacija praćenja provedbe SRUP-a. Koordinacijsko vijeće daje mišljenje o aktivnostima vezanima uz pokretanje postupaka vrednovanja SRUP-a. Također daje i mišljenje na izvješće o provedbi SRUP-a prije njegova podnošenja nadležnom ministarstvu.

Uloga Partnerskog vijeća u praćenju provedbe SRUP-a

Partnersko vijeće ima prvenstveno savjetodavnu uloga u praćenju provedbe SRUP-a. Modalitet praćenja provedbe SRUP-a odnosi se na davanje mišljenja o godišnjim izvješćima o provedbi koja

priprema Grad Vinkovci. Uz navedeno, Partnersko vijeće redovito prati status strateških projekata i njihovog učinka na razvoj urbanog područja, a temeljem informacija koje priprema Upravni odjel za investicije, fondove Europske unije i imovinu.

12.2 Vrednovanje SRUP-a

Grad Vinkovci donio je Plan vrednovanja Strategije razvoja urbanog područja Grada Vinkovci u razdoblju 2021.-2027. koji definira obilježja postupka vrednovanja SRUP-a (ciljevi, načela, koristi i kriteriji vrednovanja), te opisuje sam postupak vrednovanja.

12.2.1 Prethodno vrednovanje

Postupak prethodnog vrednovanja SRUP-a pokrenut je 22. veljače 2022. **Odlukom o početku postupka vrednovanja** Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci za razdoblje 2021.-2027. Za SRUP Vinkovci provedeno je vrednovanje tijekom izrade sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/14, 123/17, 118/18) te Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021.-2027. Prethodno vrednovanje fokusira se na relevantnost i koherentnost SRUP-a Vinkovci. Sažetak Izvješća o provedenom prethodnom vrednovanju nalazi se u prilogu ovog dokumenta u kojem je pojašnjeno kako su primjedbe izvršitelja vrednovanja uključene u SRUP.

Također, pokrenut je i postupak ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja SRUP-a na okoliš.

12.2.2 Vrednovanje tijekom provedbe SRUP-a

Uz godišnja izvješća o provedbi koja sumarno prikazuju provedene razvojne mjere te izvještavaju o njihovim rezultatima, stanju provedbe strateških projekata i izazovima u provedbi, sveobuhvatno vrednovanje tijekom provedbe provest će se na sredini implementacijskog perioda (indikativno sredinom 2025. godine). Cilj vrednovanja je utvrditi prati li provedba SRUP-a definirane ciljeve, koji su učinci strateških projekata, postoji li potreba za eventualnim izmjenama SRUP-a te koje su preporuke za daljnji proces provedbe. Za razliku od godišnjih izvješća o provedbi koja se naslanjaju na pokazatelje rezultata pojedinih mjera, vrednovanje tijekom provedbe primarno je fokusirano prema pokazateljima ishoda, odnosno, učinaka na razini posebnih ciljeva.

Pokazatelji ishoda na razini mjera, kao i pokazatelji rezultata, odnosno, učinaka, na razini posebnih ciljeva, prikazani su u tablici niže.

Tablica 23 Pokazatelji na razini posebnih ciljeva i mjera SRUP-a

Naziv posebnog cilja / mjere	Pokazatelj
<i>Posebni cilj 1. Očuvanje, obnova i unaprijeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina</i>	<i>Projektima iz SRUP-a koji su započeli s provedbom obuhvaćeno je barem 50% stanovnika UPVK do 2025., odnosno 75% do 2027.</i>

	RC074 - Stanovništvo obuhvaćeno projektima u okviru strategija za integrirani teritorijalni razvoj (ITP)
Mjera 1.1 Zelena infrastruktura i uređenje javnih površina	RC05.1.1 - Stvoreni ili obnovljeni prostor u urbanim područjima (ITP)
Mjera 1.2 Biciklistička i pješačka infrastruktura	RC058 - Infrastruktura namijenjena vožnji biciklom za koju je primljena potpora (ITP)
Mjera 1.3 Energetske i urbane obnove te brownfield	RC019 - Javne zgrade s poboljšanim energetske svojstvima (ITP)
	RC038 - Površina obnovljenog zemljišta za koje je primljena potpora (ITP)
Mjera 1.4 Vrijedni dijelovi prirode i ruralni krajolik	OI.02.6.62 Rashodi za zaštitu okoliša na području županije, po stanovniku (PR VSŽ)
Posebni cilj 2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu	Udio naselja sa smanjenjem stanovništva smanjen za 3% do 2025., odnosno, za barem 10% do 2030. u odnosu na 2021. / OI.02.13.18 Broj gradova i sela sa smanjenjem stanovništva, DZS (PR VSŽ)
	Saldo migracija urbanog područja Vinkovci u 2025. i 2027. godini je pozitivan
	Broj aktivnih sporsko-rekreativnih udruga i društavana području UPVK
Mjera 2.1 Domovi kulture i društveni domovi, narodne čitaonice i knjižnice	Izgrađena i obnovljena građevinska površina objekata namjenjenih društveno kulturnom životu u zajednici / RC05.1.1 - Stvoreni ili obnovljeni prostor u urbanim područjima (ITP)
Mjera 2.2 Sportska infrastruktura	OI.02.05.50 Površina izgrađenih građevinskih područja sportsko-rekreativne namjene (PR VSŽ)
Mjera 2.3 Materijalna i nematerijalna kulturna baština i turizam	RC077 - Broj kulturnih i turističkih lokacija za koje je primljena potpora (ITP)
	RC05.1.1 - Stvoreni ili obnovljeni prostor u urbanim područjima (ITP)
Posebni cilj 3. Društvena kohezija, solidarnost i skrb za osjetljive skupine, djecu i mlade	Rashodi za odgojno-obrazovni sustav po stanovniku povećani za 3% do 2025., odnosno za više od 5% do 2027. u odnosu 2021. / OI.02.2.58 Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku (PR VSŽ)
	OI.02.3.63 Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku (PR VSŽ)

Mjera 3.1 Predškolska i osnovnoškolska infrastruktura	Broj izgrađenih/obnovljenih/proširenih objekata predškolskog i osnovnoškolskog odgoja na području UPVK
Mjera 3.2 Socijalne usluge za ranjive skupine	Broj aktivnih udruga s područja socijalne djelatnosti na teritoriju UPVK
Posebni cilj 4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo	Do 2027. u okviru SRUPVK kreirano je (obnovljeno i/ili izgrađeno i/ili infrastrukturno opremljeno) barem 1000 kvadrata građevinske površine namijenjene za potporu poduzetništvu
	Bruto investicije na razini UPVK povećane za 3% do 2025., odnosno za više od 5% do 2027. u odnosu 2021.
Mjera 4.1 Poduzetnička infrastruktura i kapaciteti za potporu poduzetništvu	RCO15 - Kapacitet stvorene inkubacije (ITP)
Mjera 4.2 Infrastrukturni i stručni kapaciteti za strukovno i visokoškolsko obrazovanje te obrazovanje odraslih	Broj programa u formalnom i neformalnom obrazovanju i osposobljavanju
Mjera 4.3 Održiva bio ekonomija	Udio zaposlenih u primarnim djelatnostima (poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo) u odnosu na ukupan broj zaposlenih na teritoriju UPVK
Mjera 4. 4 Programi potpore poduzetnicima i poljoprivrednicima	Broj korisnika programa potpore za MSP na godišnjoj razini, u kumulativu 2023. -2030.
	Broj korisnika programa potpore za poljoprivrednike na godišnjoj razini, u kumulativu 2023. - 2030.
Posebni cilj 5. Unaprijeđenje prometnih i komunalnih sustava te javnih servisa i upravljanja	Do 2025. ugovorena je provedba projekata na urbanom području Vinkovci u vrijednosti od minimalno 30% od iznosa predviđenog Sporazumom o provedbi ITU mehanizma.
	Do 2025. barem trećina jedinica lokalne samouprave koje čine urbano područje započela je s provedbom barem jednog projekta financiranog iz ITU mehanizma, a do 2027. barem 6 JLS-ova je uključeno u provedbu ITU mehanizma na razini VUPVK.
Mjera 5.1 Javni prijevoz, promet i transportno-logistička infrastruktura	RCR62 - Godišnji broj korisnika novog ili moderniziranog javnog prijevoza (ITP)
Mjera 5.2 Upravljanje i digitalizacija	Udio kućanstava sa širokopojasnim pristupom, HAKOM
	01.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane

Mjera 5.3 Energetika i energetska učinkovitost komunalnih sustava	<i>Projekti elektrana na obnovljive izvore energije na području UPVK, prema Registru OIEKPP</i>
	<i>RCO20 - Novoizgrađene ili poboljšane mreže centraliziranoga grijanja i hlađenja (ITP)</i>
Mjera 5.4 Vodno-komunalna infrastruktura i gospodarenje otpadom	<i>O1.02.6.64 Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge (PR VSŽ)</i>

12.2.3 Vrednovanje nakon provedbe SRUP-a

Ovo vrednovanje bit će provedeno po isteku perioda provedbe SRUP-a, odnosno, u posljednjem kvartalu 2027. godine. Također će se oslanjati na pokazatelje ishoda/učinaka na razini posebnih ciljeva. Za razliku od vrednovanja tijekom provedbe koje je usmjereno na relevantnost, djelotvornost i učinkovitost, ovo vrednovanje pomnije će se baviti analizom utjecaja provednih mjera i intervencija SRUP-a u cjelini na urbanom području Grada Vinkovci.

Tablica 24 Sažeti prikaz dionika i uloga u procesu praćenja i vrednovanja SRUP-a Vinkovci

Dionik	Uloga
Grad Vinkovci	<p>Pokretanje postupka vrednovanja donošenjem odluke o početku postupka vrednovanja (odluku donosi gradonačelnik)</p> <p>Priprema godišnjih izvješća o provedbi SRUP-a i njihovo slanje predstavničkim tijelima JLS-ova te nadležnom ministarstvu</p> <p>Praćenje ostvarenja utvrđenih posebnih ciljeva, mjera i projekata (kroz pokazatelje ishoda)</p> <p>Praćenje ostvarenih učinaka na razvoj urbanog područja</p> <p>Praćenje efikasnosti u korištenju financijskih sredstava</p> <p>Praćenje sudjelovanja i doprinosa partnerstva</p> <p>Praćenje učinkovitosti rukovođenja i organizacije provedbe</p> <p>Praćenje vidljivosti SRUP-a u javnosti urbanog područja i pripadajućim jedinicama lokalne samouprave</p> <p>Priprema godišnjih izvješća o provedbi SRUP-a i njihovo slanje MRRFEU</p>
Partnersko vijeće	<p>Savjetodavna uloga u praćenju provedbe</p> <p>Praćenje provedbe SRUP-a temeljem godišnjih izvješća koje priprema Grad</p> <p>Redovito praćenje statusa strateških projekata i njihovog učinka na razvoj</p>
Koordinacijsko vijeće	<p>Koordinacija praćenja provedbe SRUP-a</p> <p>Davanje mišljenje o aktivnostima vezanima uz pokretanje postupaka vrednovanja SRUP-a</p> <p>Davanje mišljenje na izvješće o provedbi SRUP-a prije njegova podnošenja nadležnom ministarstvu</p>
Predstavnička tijela JLS-ova	<p>Prethodno odobrenje godišnjeg izvješće o provedbi SRUP-a (prije slanja nadležnom ministarstvu)</p>
Svi dionici uključeni u provedbu mjera	<p>Dostava podataka Gradu o provedenim aktivnostima i projektima, odnosno, doprinosu definiranim pokazateljima ishoda</p>

naact

13 Prilozi

Prilozi strukturi SRUP-a su:

- *Dokument provedene Analize stanja (SWOT/ PESTLE) – Smjernice za izradu analize stanja i Indikativni sadržaj analize stanja su Dodatak 5. Smjernicama*
- *Sažetak rezultata prethodnog vrednovanja*
- *Sažetak provedenog postupka savjetovanja s javnošću*
- *Odluka o osnivanju partnerskog vijeća i imenovanim članovima te izvještaji o provedenom konzultacijskom postupku*
- *Odluka o osnivanju Koordinacijskog vijeća*
- *Izješće o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš (ako je primjenjivo)*

načrt